

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

FACULTATEA DE GEOGRAFIE

Str. Clinicilor nr. 5-7

Cluj-Napoca, 400006

Tel: 0264-596116

Fax: 0264-597988

geogr@ubbcluj.ro

<https://geografie.ubbcluj.ro>

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN SIBIU

ETAPA I – ANALIZA ȘI PROGNOZA EVOLUȚIEI DEZVOLTĂRII TERITORIALE A JUDEȚULUI SIBIU

VOLUMUL I.2. STUDII DE FUNDAMENTARE CU CHARACTER ANALITIC ȘI PROSPECTIV

**Livrabil 1.2.1.4 – STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONTEXTUL TERITORIAL
INTERJUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL**

TABEL DE RESPONSABILITĂȚI

LIVRABIL 1.2.1.4 – STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONTEXTUL TERITORIAL INTERJUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL

DENUMIRE PROIECT	Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu	
ETAPA și FAZA PROIECT	ETAPA 1 –Analiza și prognoza evoluției dezvoltării teritoriale a județului Sibiu	
ACHIZITOR	CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU Str.General Magheru Nr. 14, Municipiul Sibiu, Jud. Sibiu	
RESPONSABIL PROIECT DIN PARTEA ACHIZITORULUI	Arh. Argentina Lapoși-Oana Arhitect Șef al Județului Sibiu	
COORDONATOR PROIECT COMPLEX	NUME	SEMNĂTURĂ
	Acad. prof. univ. dr. geogr.-urb. Benedek Jozsef Expert RUR, simbol B	
	Șef lucr. dr. geogr.- urb. Moldovan Sandu-Ciprian Expert RUR, simbol B, C, C1	
ELABORATOR LIVRABIL	NUME	SEMNĂTURĂ
	CS III dr. Temerdeș-Ivan Kinga	
RESPONSABIL GIS	NUME	SEMNĂTURĂ
	Conf. univ. dr. geogr.-urb. Man Titus-Cristian Expert RUR, simbol G9	
	CS III dr. Temerdeș-Ivan Kinga	
DATA	Iunie 2023	

CUPRINS

1. DELIMITAREA OBIECTIVULUI STUDIAT	5
2. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE.....	6
2.1. Cooperarea teritorială.....	6
2.1.1. Principalele evoluții privind reformele administrativ-teritoriale	6
2.1.2. Relația cu planificarea spațială în context regional/național/european.....	7
2.2. Coridoare de transport de interes național/european	19
2.3. Structura policentrică în teritoriu la nivel regional/național/european. Orașe-poartă, rol și relații de influență și legătură cu localitățile din județul Sibiu	24
2.4. Poli de creștere, poli de dezvoltare, centre urbane	30
2.5. Zone metropolitane și zone periurbane.....	34
2.6. Zone urbane funcționale	86
3.EVIDENȚIEREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	91
4. PROPUNERI DE ELIMINARE / DIMINUARE A DISFUNCȚIONALITĂȚILOR	94
5. PROGNOZE, SCENARII SAU ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE.....	95
5.1. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind structura socio-demografică	95
5.2. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind structura activităților economice	99
5.3. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind modificările acoperirii terenurilor	101
5.4. Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare privind infrastructurile tehnice, serviciile publice, protecția mediului și schimbări climatice, profil și capacitate administrativă, în zone metropolitane, zone periurbane și zone urbane funcționale	104
6. SINTEZA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE.....	108
SURSE BIBLIOGRAFICE	115
ANEXE	116

Tabel 2. 1 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE UNITĂȚI ADMINISTRATIV TERITORIALE LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 1990-2022	6
Tabel 2. 2 NUMĂRUL DE PASAGERI AL PRINCIPALELOR AEROPORTURI DIN ROMÂNIA.....	23
Tabel 2. 3 NUMĂRUL UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE, LA NIVELUL ANULUI 2021	24
Tabel 2. 4 INDICATORI AI URBANIZĂRII PE JUDEȚE, REGIUNEA DE CENTRU (2022)	27
Tabel 2. 5 POPULAȚIA JUDEȚULUI SIBIU ÎN COMPARAȚIE CU CEA DE LA NIVEL REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN, LA 1 IULIE 2022.....	28
Tabel 2. 6 NUMĂRUL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL SIBIU ÎN COMPARAȚIE CU CELE DE LA NIVEL REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN, LA 1 IULIE 2022	29
Tabel 2. 7 POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU LA 1 IULIE 2022, LA NIVELUL MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR	29
Tabel 2. 8 INDICATORI DEMOGRAFICI 2021.....	41
Tabel 2. 9 PONDEREA SUPRAFETEI INTRAVILANE ȘI EXTRAVILANE DIN SUPRAFAȚA TOTALĂ	46
Tabel 2. 10 INDICATORII URBANISTICI DIN JUDEȚUL SIBIU	66
Tabel 2. 11 PONDEREA SUPRAFETEI INTRAVILANE ȘI EXTRAVILANE DIN SUPRAFAȚA TOTALĂ	69
Tabel 2. 12 CATEGORIILE PRINCIPALE DE FOLOSINȚĂ A TERENURILOR DOMINANTE LA NIVEL DE UAT.....	75
Tabel 2. 13 SUPRAFAȚA ȘI POPULAȚIA A ZONELOR URBANE FUNCȚIONALE A CENTRELOR URBANE POLARIZATOARE DIN JUDEȚUL SIBIU	89
Tabel 5. 14 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060. VARIANTA MEDIE.....	96
Tabel 5. 15 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060. VARIANTA INTERMEDIARĂ.	96
Tabel 5. 16 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060. VARIANTA OPTIMISTĂ.	97
Tabel 5. 17 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060. VARIANTA PESIMISTĂ.	98
Tabel 5. 18 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060. VARIANTA CONSTANTĂ.	98

Fig. 2. 1 CORIDOARELE PRINCIPALE DE TRANSPORT DIN ROMÂNIA.....	21
Fig. 2. 2 REȚELELE RUTIERE DE NIVEL 2 ÎN RELAȚIE CU CELE DE NIVEL 1	22
Fig. 2. 3 POZIȚIA JUDEȚULUI ÎN CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN.....	25
Fig. 2. 4 REȚEAUA DE LOCALITĂȚI ȘI INFRASTRUCTURA RUTIERĂ ȘI FERROVIARĂ	26
Fig. 2. 5 POLII DE CREȘTERE, POLII DE DEZVOLTARE ȘI CENTRELE URBANE IDENTIFICATE LA NIVELUL REGIUNII CENTRU	31
Fig. 2. 6 RATA DE CREȘTERE A POPULAȚIEI 2014-2022 (%) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU	34
Fig. 2. 7 ZONA METROPOLITANĂ SIBIU	36
Fig. 2. 8 VARIAȚIA POPULAȚIEI DUPĂ DOMICILIU ÎN ZMS.....	37
Fig. 2. 9 DENSITATEA POPULAȚIEI, 2022 (LOC/KM2 INTRAVILAN).....	38
Fig. 2. 10 POPULAȚIA PE GRUPE DE VÂRSTĂ, ZMS,2022.....	39
Fig. 2. 11 PIRAMIDA VÂRSTELOR, PE SEXE, ZONA METROPOLITANĂ SIBIU, 2022	39
Fig. 2. 12 RATA NATALITĂȚII ZMS, 2021.....	40
Fig. 2. 13 RATA MORTALITĂȚII ZMS, 2021.....	41
Fig. 2. 14 NUMĂRUL UNITĂȚILOR ECONOMICE ÎN ZONA METROPOLITANĂ SIBIU	42
Fig. 2. 15 DENSITATEA UNITĂȚILOR COMERCIALE ȘI DE RETAIL, 2023 (KM ² INTRAVILAN)	44
Fig. 2. 16 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI LA NIVELUL ZMS	45
Fig. 2. 17 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI LA NIVELUL ZMS.....	45
Fig. 2. 18 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUINȚE ÎN ZMS (%), 2014-2021	47
Fig. 2. 19 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE AUTORIZAȚII DE CONSTRUIRE ELIBERATE PENTRU CATEGORIA CLĂDIRILOR REZIDENȚIALE (EXCLUSIV CELE PENTRU COLECTIVITĂȚI) PENTRU UNITĂȚILE ADMINISTRATIV- TERITORIALE DIN ZMS, 2014-2021	48
Fig. 2. 20 NUMĂRUL AUTORIZAȚIILOR DE CONSTRUIRE LA 1000 DE LOCUITORI LA NIVELUL ZMS, 2021.....	49
Fig. 2. 21 INDICELE DE CORELAȚIE DINTRE POPULAȚIE ȘI SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ PENTRU COMUNELE DIN ZMS, 2021.....	50
Fig. 2. 22 INDICELE DE CORELAȚIE DINTRE POPULAȚIE ȘI SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ PENTRU ORAȘELE DIN ZMS, 2021.....	50
Fig. 2. 23 SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ (MP) PE LOCUITORI, 2021.....	51
Fig. 2. 24 CONCENTRAȚIA CO LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2022	56
Fig. 2. 25 CONCENTRAȚIA NO ₂ LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2022.....	57
Fig. 2. 26 RATA NAVETISMULUI LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2021	61
Fig. 2. 27 ZONELE PERIURBANE ALE LOCALITĂȚILOR URBANE DE RANG II DIN JUDEȚUL SIBIU	62
Fig. 2. 28 ZONELE PERIURBANE ALE LOCALITĂȚILOR URBANE DE RANG III DIN JUDEȚUL SIBIU	63
Fig. 2. 29 DENSITATEA POPULAȚIEI, 2022 (LOC/KM ² INTRAVILAN)	65
Fig. 2. 30 SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ (MP) PE LOCUITOR, 2021.....	70
Fig. 2. 31 NUMĂRUL AUTORIZAȚIILOR DE CONSTRUIRE LA 1000 DE LOCUITORI, 2021	71
Fig. 2. 32 NUMĂRUL DE SPAȚII COMERCIALE ȘI DE RETAIL, LA NIVEL DE UAT	73
Fig. 2. 33 DENSITATEA UNITĂȚILOR COMERCIALE ȘI DE RETAIL, 2023 (KM ² INTRAVILAN)	73
Fig. 2. 34 BILANȚUL TERITORIAL LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU PENTRU ANUL 2018	74
Fig. 2. 35 ZONA URBANĂ FUNCȚIONALĂ A MUNICIPIULUI SIBIU.....	89
Fig. 2. 36 ZONA URBANĂ FUNCȚIONALĂ A CENTRELOR URBANE POLARIZATOARE DIN JUDEȚUL SIBIU	90
Fig. 5. 37 PIB-UL PE CAP DE LOCUITOR ÎN 2018 ȘI 2035 PE BAZA SCENARIUL DE REFERINȚĂ „MUDDLING- THROUGH”	100
Fig. 5. 38 RATA MEDIE DE CREȘTERE A PIB-ULUI REGIONAL ÎN SCENARIUL „ENABLING COOPERATION” ..	101
Fig. 5. 39 HARTA ACOPERIRII TERENURILOR, 2025	102
Fig. 5. 40 HARTA ACOPERIRII TERENURILOR, 2030	103
Fig. 5. 41 SPAȚIUL CONSTRUIT LA NIVELUL ZONEI METROPOLITANE SIBIU, 2018 ȘI 2030.....	103

1. DELIMITAREA OBIECTIVULUI STUDIAT

Prezentul studiu de fundamentare are ca principal obiectiv analiza contextului suprateritorial cu impact asupra județului Sibiu, inclusiv coridoare de transport, orașe-poartă, structura policentrică, polii de creștere și de dezvoltare, zonele metropolitane, zonele periurbane, zonele urbane funcționale.

Obiectivul analizat este delimitat în mod convențional, prin limitele administrative ale județului Sibiu. Între aceste limite, constituite, la rândul lor, la un nivel scalar inferior, din limitele administrative ale comunelor (LAU 1) obiectivul analizat se întinde pe o suprafață de aproximativ 5 432 km², având o populație de cca. 460 000 de locuitori.

2. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE

2.1. Cooperarea teritorială

2.1.1. Principalele evoluții privind reformele administrativ-teritoriale

Județul Sibiu în prezent cuprinde două municipii, nouă orașe, 53 de comune și 162 de sate, această componentă a unităților administrativ teritoriale se menține din anul 2004. Evoluția numărului de unități administrativ teritoriale conform Institutul Național de Statistică este prezentată în tabelul de mai jos (Tabel 2.1).

Tabel 2. 1 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE UNITĂȚI ADMINISTRATIV TERITORIALE LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, ÎN PERIOADA 1990-2022

Categoriile de unități administrative	Perioada				
	1990-1993	1994-2002	2002	2003	2004-2022
Municipii	2	2	2	2	2
Orașe	7	7	7	8	9
Localități componente ale municipiilor și orașelor	-	-	15	25	26
Comune	53	53	53	52	53
Sate	171	173	173	163	162
Din care: aparțin de municipii și orașe	10	12	12	12	10

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

După anul 2000, se constată o creștere a gradului de fragmentare la nivelul județului Sibiu, prin înființarea unor noi municipii și comune, după cum urmează:

- În anul 2003, prin Legea nr. 336 din iulie 2003 comuna **Săliște** a fost declarat oraș. Localitățile componente ale orașului Săliște sunt: Aciliu, Amnaș, Crinț, Fântânele, Galeș, Mag, Săcel, Săliște, Sibiel și Vale.
- În anul 2004 **Miercurea Sibiului** a devenit oraș. Miercurea Sibiului este format din localitatea componentă Miercurea Sibiului și din satele Apoldu de Sus și Dobârca.
- În anul 2005 se înființează **comuna Alma**, prin reorganizarea comunei Ațel. În baza Legii nr.14/2004 teritoriul administrativ al comunei Ațel este împărțit în două comune:
 - Comuna **Ațel** cu satele: Ațel și Dupuș;
 - Comuna **Alma** cu satele: Alma, Giacăș și Șmig
- În anul 2005 în baza Legii nr. 84/2004 se înființează **comuna Boița**, cu satele componente: Boița, Lazaret, Lotrioara și Paltin.

Avrig a devenit oraș în anul 1989, Tâlmăciu în 1987, Agnita în 1950, Copșa Mică în 1961, Cisnădie în 1946.

În ceea ce privește legislația națională relevantă pentru dezvoltarea spațială aminti următoarele:

- prin *Legea fondului funciar 18/1991* a fost introdus termenul de intravilan și definit astfel: „terenuri din intravilan, aferente localităților urbane și rurale, pe care sunt amplasate construcțiile, alte amenajări ale localităților, inclusiv terenurile agricole și forestiere”
- prin *Legea nr. 350 din 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul* au fost stabilite obiectivele principale ale amenajării teritoriului și ale activității de urbanism și sunt introduse termenii de *teritoriu periurban, teritoriu metropolitan, zona funcțională*.
- prin *Legea nr. 215 din 2001 administrației publice locale* sunt definite asociațiile de dezvoltare intercomunitară (ADI) ca fiind "structurile de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființate, în condițiile legii, de unitățile administrativ-teritoriale pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice".
- prin *HG 998/2008* au fost desemnați ca **poli naționali de creștere** municipiile Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara;
- prin modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 998/2008 au fost desemnate **poli de dezvoltare urbană** municipiile Arad, Baia-Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Satu Mare, **Sibiu**, Suceava, Târgu-Mureș au fost desemnați ca poli de dezvoltare urbană.
- prin *Legea nr. 246 din 20 iulie 2022* teritoriu metropolitan a fost definit ca „teritoriul din jurul municipiilor, în cadrul căruia sunt generate relații reciproce de influență în domeniul căilor de comunicație, economic, social, cultural și al infrastructurii edilitare”. Teritoriul metropolitan se delimitează astfel:
 - pentru municipiul București - cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;
 - pentru municipiile reședință de județ - cel mult primele două coroane urbane;
 - pentru municipii, altele decât cele reședință de județ - cel mult prima coroană urbană.

2.1.2. Relația cu planificarea spațială în context regional/național/european

Relația cu planificarea spațială în context European

Elaborarea PATJ Sibiu se realizează ținând cont de următoarele documente europene:

Schema de dezvoltare a spațiului comunitar al Uniunii Europene (SDSC)

SDSC este un document de politici publice care a fost adoptat la Consiliul Informal al Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului ai statelor membre UE în mai 1999 - Potsdam, Germania. Acesta urmărește o

dezvoltare spațială durabilă și echilibrată a teritoriului UE, prin consolidarea coeziunii teritoriale, sociale și economice.

SDSC propune urmărirea a trei obiective spațiale comune pentru dezvoltarea teritoriului UE:

1. coeziunea socială, economică și teritorială;
2. conservarea și gestionarea patrimoniului cultural și a resurselor naturale;
3. competitivitate mai echilibrată a teritoriului UE .

Agenda teritorială 2030

În decembrie 2020, în Germania, a fost adoptată Agenda Teritorială 2030 de către miniștrii responsabili cu amenajarea teritoriului, dezvoltarea teritorială și coeziunea teritorială în urma reexaminării Agendei teritoriale lansată în 2007 și actualizată în 2011. Aceasta urmărește să promoveze un viitor favorabil și durabil incluziunii pentru toate teritoriile și să contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă în Europa (AT, 2030)

În cadrul Agendei teritoriale au fost definite două obiective generale: o Europă justă și o Europă verde, care cuprind șase priorități de dezvoltare a teritoriului european în ansamblul său (AT, 2030):

1. **Europă justă** care oferă perspective pentru toate teritoriile și pentru toți oamenii
 - EUROPA ECHILIBRATĂ - Dezvoltare teritorială mai echilibrată prin utilizarea diversității Europei;
 - REGIUNI FUNCȚIONALE - Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puțină inegalitate între teritorii;
 - INTEGRARE FĂRĂ FRONTIERE - Facilitarea vieții și a muncii peste granițele naționale;
2. **Europă verde** care protejează mijloacele de subsistență comune și modelează tranziția societală
 - UN MEDIU SĂNĂTOS – Mediu ecologic mai bun, orașe și regiuni reziliente și neutre din punct de vedere climatic;
 - ECONOMIA CIRCULARĂ - Economii locale puternice și sustenabile într-o lume globalizată;
 - LEGĂTURI DURABILE - Conectivitatea fizică și digitală sustenabilă a teritoriilor.

Politica de coeziune 2021-2027

Obiectivele politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027 sunt următoarele:

1. *O Europă mai inteligentă*: o transformare economică inovatoare și inteligentă;
2. *O Europă mai verde*, cu emisii reduse de carbon: tranziția energetică, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și gestionarea riscurilor;
3. *O Europă mai conectată*: îmbunătățirea accesibilității și a conectivității digitale, dezvoltarea unui sistem de transport durabil;
4. *O Europă mai socială*: implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;

5. *O Europă mai apropiată de cetățeni*: dezvoltarea durabilă a zonelor urbane, rurale și costiere.

Aceste obiective prioritare fixează și parametrii europeni relevanți pentru contribuția PATJ Sibiu la dezvoltarea spațială a județului.

Noua Cartă de la Leipzig

A fost adoptată în noiembrie 2020 de miniștrii UE responsabili cu dezvoltarea urbană, actualizând principiile Cartei de la Leipzig pentru Orașe Europene Durabile din 2007. Este un document de natură strategică care se concentrează pe puterea de transformare a orașelor pentru binele comun și solicită orașelor să aibă un rol mai puternic în luarea deciziilor atât la nivel național, cât și la nivelul UE. Noua Cartă de la Leipzig urmărește dezvoltarea urbană integrată și durabilă, respectiv îmbunătățirea condițiilor generale de viață în orașele europene. Aceasta identifică trei dimensiuni ale orașelor europene - orașul just, orașul verde și orașul productiv.

Relația cu planificarea spațială în context național

În elaborarea PATJ Sibiu s-au ținut cont de principalele documente strategice naționale:

Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN)

PATN reprezintă suportul pentru programele strategice sectoriale pe termen mediu și lung și stabilește orientările generale pentru dezvoltarea durabilă și complexă a țării în concordanță cu politicile Uniunii Europene.

PATN cuprinde următoarele secțiuni:

- **Secțiunea I – Rețele de Transport** în cadrul căruia sunt propuse următoarele direcții de dezvoltare pentru județul:
 - Autostrada Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – **Sibiu** – Pitești – București – Lehliu – Fetești – Cernavodă – Constanța;
 - Autostrada **Sibiu** – Făgăraș – Brașov – Ploiești – București;
 - Drumul expres sau cu 4 benzi **Sibiu – Mediaș** – Sighișoara – Odorheiu Secuiesc – Miercurea Ciuc;
 - reabilitarea liniei de cale ferată convențională, cu viteza până la 160km/h: Vințu de Jos – **Sibiu** – Râmnicu Vâlcea – Vâlcele – Pitești – București;
 - reabilitarea liniei de cale ferată convențională, cu viteza până la 160km/h: Curtici – Arad – Simeria – Vințu de Jos – Alba Iulia – Coșlariu – **Copșa Mică** – Brașov – Ploiești – București – Fetești – Medgidia – Constanța;

- modernizarea aeroportului **Sibiu**;
- modernizarea terminalului de transport combinat existent: Terminalul Mediaș;
- **Secțiunea a II-a – Apă** prevede o serie de proiecte pentru municipiul Sibiu, municipiul Mediaș, Agnita, Avrig, Cislădie, Copșa Mică, Dumbrăveni, Ocna Sibiului, Tălmăciu privind reabilitarea rețelei de distribuție, extinderea rețelei de canalizare, extinderea stației de epurare, majorarea capacității de compensare, înmagazinare, majorare debite la captare-tratare sau stație nouă de epurare
- **Secțiunea a III-a – Zone protejate** identifică rezervații și monumente ale naturii, monumente și ansambluri de arhitectură, ansambluri urbane, muzeu etnografic în aer liber, biserici și ansambluri mănăstirești, fortificații dacice.
- **Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități** cuprinde ierarhizarea localităților urbane și rurale pe ranguri, respectiv definirea zonelor
- **Secțiunea a V-a – Zone de risc natural** identifică unitățile administrativ teritoriale amplasate în zone cu risc seismic, afectate de inundații sau alunecări de teren.
- **Secțiunea a VI-a – Zone turistice** identifică unitățile administrativ teritoriale cu resurse turistice, precum și direcțiile de dezvoltare a acestora.
- **Secțiunea a VII-a – Infrastructura pentru educație** (neaprobată);
- **Secțiunea a VIII-a – Zone rurale** (neaprobată);

Masterplanul General De Transport (MPGT)

Este un document strategic care vizează principalele direcții de dezvoltare a infrastructurii de transport la nivel național, pe toate modurile de transport, având ca orizont de timp anul 2030.

Obiectivele strategice ale Master Planului sunt următoarele (MPGT, 2016):

- Eficiență economică – sistemul de transport trebuie să fie eficient în ce privește operațiunile de transport și utilizatorii acestuia. În mod specific, beneficiile sistemului de transport ar trebui să depășească costurile investițiilor;
- Sustenabilitate – vizează transportul durabil din punct de vedere financiar, economic și de mediu. Modurile de transport așa numite durabile, care sunt mai eficiente energetic și cu un grad mai scăzut de emisii trebuie dezvoltate în mod prioritar;
- Siguranța – investițiile în transporturi ar trebui să producă un sistem de transport mai sigur;
- Impactul asupra mediului – sistemul de transport nu trebuie să aibă un impact negativ asupra mediului;
- Dezvoltarea economică – sistemul de transport trebuie configurat astfel încât să permită dezvoltarea

economică atât la nivel național, cât și la nivel regional. Investițiile trebuie, de asemenea, să favorizeze echitatea față de cetățenii României;

- Finanțarea - disponibilitatea fondurilor europene prin intermediul Fondurilor Structurale (FC, FEDR, Connecting Europe Facility (CEF) și PPP) vor afecta oportunitatea implementării proiectelor, dar și prioritizarea lor. Programul general va trebui să se încadreze într-o estimare realistă a fondurilor naționale și internaționale disponibile pe perioada planificată.

Master Planul de Transport pe lângă obiectivele strategice, prezintă 5 coridoare de transport chei la nivel național, stabilește scenariile de implementare și intervențiile specifice care vor contribui la dezvoltarea durabilă a României.

La nivelul județului Sibiu, documentul vizează următoarele proiecte importante:

- îmbunătățirea vitezelor de circulație pe Coridorul București- Vest (București – Sibiu);
- realizarea tronsoanelor de autostradă: Sibiu-Pitești, Sibiu-Brașov;
- creșterea competitivității serviciilor de transport feroviar de călători pe ruta București – Sibiu via Pitești și Râmnicu Vâlcea.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR)

SDTR este un instrument strategic care vizează dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035. Strategia se bazează pe următoarele 5 obiective generale, după cum urmează (SDTR, 2015):

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- Creșterea calității vieții populației prin dezvoltarea serviciilor publice și a infrastructurii tehnico-edilitară în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, inclusive și atractive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități coezive și competitive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creșterea capacității instituționale în gestionarea proceselor de dezvoltare teritorială;

Viziunea Strategiei pentru orizontul de timp 2035: „România în 2035 este o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei”.

În vederea implementării obiectivelor enumerate, au fost definite acțiuni, măsuri, exemple de proiecte la nivel național și zonal.

Acordul de Parteneriat 2021-2027

În octombrie 2022 a fost semnat Acordului de Parteneriat între Guvernul României și Comisia Europeană. Acest document strategic național stabilește obiectivele tematice de dezvoltare și alocarea orientativă a fondurilor europene în perioada de programare 2021-2027.

Acordul vizează dezvoltarea inovării și a digitalizării, implementarea unor servicii sociale și medicale performante, asigurarea celor mai bune oportunități de educație și formare, crearea unui sistem de transport ecologic și sigur, toate acestea contribuind la creșterea competitivității economice și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor (AP, 2021).

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 a fost aprobată de Guvernul României în 9 noiembrie 2018 și oferă principalele direcții de acțiune pentru implementarea celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă la nivel național stabilite în Agenda 2030. Aceasta susține dezvoltarea României pe trei piloni fundamentali: creștere economică, echitate socială și mediu.

Cele 17 Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) cuprinse în Agenda 2030 și adoptate în cadrul Summit-ului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015 sunt următoarele:

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context;
2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile;
3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă;
4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți;
5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor;
6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți;
7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern;
8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți;

9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta;
11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile;
12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile;
13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor;
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;
15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile;
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Programul Național de Reformă (PNR) 2022

A fost aprobat în mai 2022 și cuprinde măsuri de răspuns la Recomandările Specifice de Țară (RST) cum ar fi la politica fiscal-bugetară, tranziția verde, transformarea digitală, mediul de afaceri și competitivitatea economică, piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei, sănătatea, capacitatea administrativă, educația și competențele. În cadrul PNR 2022 sunt incluse aspecte majore abordate de Comisia Europeană (COM) în documentul UE care a lansat Semestrul European 2022 (Analiza Anuală pentru 2022 privind Creșterea Durabilă (ASGS 2022)) și anume, dubla tranziție, ecologică și digitală, dar și obiectivele UE în domeniul social (PNR, 2022).

Strategia Națională a Locuirii (SNL) 2022-2050

A fost aprobată în iunie 2022 și are ca scop asigurarea cadrului instituțional, de reglementare și finanțare pentru susținerea locuirii incluzive și îmbunătățirea accesului la locuințe și condiții de locuire adecvate, sigure, reziliente, durabile și la prețuri accesibile pentru toate categoriile de persoane, până în 2050.

Obiectivele Strategiei Naționale a Locuirii sunt bazate pe patru piloni:

- Pilonul 1- Locuire incluzivă: cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune pentru accesul la locuințe și îmbunătățirea condițiilor de locuire ale persoanelor din comunitățile marginalizate și ale grupurilor vulnerabile, inclusiv așezări informale;
Obiectivul strategic: Îmbunătățirea accesului persoanelor care provin din comunități marginalizate și grupuri vulnerabile la locuințe și condiții adecvate de locuire.
- Pilonul 2 - locuire accesibilă și servicii publice de calitate: cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune pentru îmbunătățirea accesului la locuințe și la condiții de locuire la costuri suportabile;
Obiectivul strategic: Dezvoltarea cadrului de reglementare și finanțare în vederea asigurării locuirii accesibile și a serviciilor publice de calitate în acord cu tendințele de dezvoltare urbană și teritorială
- Pilonul 3 - tranziția verde - locuire sigură și durabilă: cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune pentru creșterea calității, siguranței și durabilității locuirii, asigurând îndeplinirea obiectivelor de mediu și a tranziției verzi;
Obiectivul strategic: creșterea rezilienței zonelor de locuit la riscuri naturale și a contribuției domeniului locuirii la îndeplinirea obiectivelor privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și implementarea Pactului Ecologic European;
- Pilonul 4 - întărirea capacității administrative: cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune destinate creșterii cooperării și îmbunătățirii structurii de guvernare a domeniului locuirii.
Obiectivul strategic: Întărirea cooperării între nivelurile administrative, armonizarea obiectivelor trans-sectoriale cu impact asupra domeniului locuirii și eficientizarea procesului de monitorizare a măsurilor în acest domeniu.

Piața de finanțare a locuințelor din România este sprijinită în prezent de Programul guvernamental „Noua Casă” care a fost aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului 129/31 iulie 2020 și înlocuiește direct programul precedent "O familie, o casă". Programul „Noua Casă” față de programul anterior vizează un prag de finanțare cuprins între 70.001 Euro - 140.000 de Euro pentru locuințe noi sau construite cu cel mult cinci ani înainte de cumpărare, respectiv până la 70.000 de Euro, în cazul altor categorii de locuințe. Programul prevede un avans minim în funcție de tipul de locuință achiziționat: minimum 15% din prețul de achiziție în cazul în care valoarea finanțării este cuprinsă între 70.001 Euro și 140.000 Euro și minimum 5% din prețul de achiziție a locuinței, în cazul în care valoarea finanțării este de maximum 70.000 Euro.

Relația cu planificarea spațială în context regional

În context **regional**, elaborarea PATJ Sibiu se face ținând seama de prevederile celor mai importante documente de planificare strategică de la acest nivel, respectiv Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-

2027, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021-2027, Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Sibiu - 2030, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sibiului pentru perioada 2021-2030.

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027

Strategia de Dezvoltare aferentă Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027, vizează obiectivele stabilite la nivel european în cadrul Noii Politici de Coeziune pentru perioada 2021-2027: digitalizare, inovare, transformare economică, reducerea emisiilor de carbon și combaterea schimbărilor climatice, dezvoltarea rețelelor de transport și de internet, creșterea accesului la educație, ocupare și la servicii de sănătate de calitate, respectiv apropierea de nevoile concrete ale comunităților (PDR Centru, 2020).

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ca "Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean".

Strategia urmărește ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.

Domeniile strategice de dezvoltare și prioritățile specifice cuprinse în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru sunt (PDR Centru, 2020):

1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
 - Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional;
 - Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă;
 - Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere;
2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă
 - Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă;
 - Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică;
 - Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă;
 - Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI;
3. Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
 - Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile;

- Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii;
 - Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;
 - Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate;
4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru;
 - Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale;
 - Protejarea și conservarea biodiversității regionale;
 - Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale;
5. Turism și patrimoniu cultural
- Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear;
 - Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice;
 - Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice;
 - Asigurarea forței calificate de muncă în turism;
6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura
- Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor;
 - Susținerea activităților agricole în zonele montane;
 - Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional;
 - Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale;
 - Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale;
 - Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021-2027

Specializarea inteligentă (smart specialization) reprezintă un concept promovat de către Comisia Europeană odată cu adoptarea Strategiei Europa 2020 și vizează stimularea competitivității economiei prin inovare. Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Centru pentru perioada 2021-2027 a fost elaborată în anul 2020 de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru împreună cu partenerii regionali relevanți. Aceasta urmărește dezvoltare inteligentă a Regiunii Centru.

Viziunea strategiei este ca „Regiunea Centru să își consolideze și să își valorifice potențialul de inovare, să adopte modificările de paradigmă tehnologică și industrială și să fructifice inteligent și sustenabil specificul regional”.

Scopul Strategiei pentru următorii 7 ani este orientarea și concentrarea eforturilor pentru transformarea Regiunii Centru într-o regiune a cunoașterii (RIS 3 Centru, 2020).

Obiectivele identificate în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru sunt următoarele (RIS 3 Centru, 2020):

- Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;
- Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- Inovare pentru comunități sustenabile;
- Susținerea digitalizării economiei și societății.

Prioritățile cuprinse în cadrul Strategiei (RIS 3 Centru, 2020):

- Creșterea capacității ecosistemului regional de a susține specializarea inteligentă într-o manieră sustenabilă;
- Susținerea avansului tehnologic și digital în economie și societate;
- Crearea de comunități locale mai puternice și mai inovative;
- Facilitarea cooperării internaționale pentru inovare și creștere economică;
- Educație și formare pentru specializare inteligentă;

La nivel județean, un document relevant pentru dezvoltarea județului Sibiu, o reprezintă **Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030**.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030.

Viziunea strategică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 se conturează în: „Județul Sibiu va fi recunoscut ca model de excelență pentru atenția oferită mediului, condițiile optime de trai pentru cetățeni și ca un județ verde ce reprezintă destinația preferată de călătorie”.

Obiectiv general al strategiei urmărește: „Creșterea atractivității județului, din perspectivă economică, socială și durabilă, prin utilizarea unui sistem integrat de priorități și măsuri de dezvoltare, care vizează sprijinirea unei vieți sănătoase și solidare, cultivarea respectului pentru mediu, valorificarea patrimoniului cultural și turistic, creșterea conectivității la nivelul infrastructurii de transport și a utilităților publice, îmbunătățirea sistemului de guvernanță și dezvoltarea mediului rural”.

Obiective strategice de dezvoltare a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 sunt următoarele:

- Crearea unui mediu de viață sănătos și solidar;
- Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde;
- Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean;
- Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean;
- Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural;
- Crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului.

Pentru fiecare obiectiv strategic au fost propuse o serie de priorități de dezvoltare, direcții de acțiune și măsuri.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a municipiului Sibiului 2021-2027 (SIDU)

Viziunea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sibiu pentru anul 2035 urmărește ca municipiul Sibiu să devină "lider național creativ, autentic și pregătit pentru viitor".

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) Sibiu propune 6 obiective strategice, în corelare cu obiectivele specific, după cum urmează:

- O1. Municipiul Sibiu - centru regional creativ și inovator ce sprijină cooperarea intersectorială și dezvoltarea unui ecosistem economic bazat pe competențe și domenii de viitor;
 - Ecosistem local favorabil dezvoltării IMM-urilor, orientat către piețe internaționale;
 - Hub antreprenorial regional ce sprijină domeniile culturale și creative;
 - Centru regional de competențe bazat pe cercetare aplicată și inovare prin transfer de tehnologie și cunoștințe;
- O2. Municipiul Sibiu – centru urban atractiv, care dispune de servicii și dotări publice performante și asigură o calitate ridicată a locuirii;
 - Procesul de formare a noilor generații se realizează într-un mediu educațional modern, propice dezvoltării armonioase a tinerilor;
 - Acces facil la servicii sociale și alte oportunități de îmbunătățire a calității vieții pentru persoanele vulnerabile;
 - Servicii medicale și infrastructură sanitară de calitate cu o bună deservire la nivel regional;
 - O calitate ridicată a locuirii în cartiere dezvoltate în jurul conceptului "orașul de 15 minute";
 - Infrastructură sportivă și de agrement dezvoltată și modernă, ce susține o ofertă diversă și atractivă de activități sportive și de petrecere a timpului liber;
- O3. Municipiul Sibiu - destinație a culturii: lider național în sectorul cultural și turistic, ce susține dezvoltarea economică a zonei de Sud a Transilvaniei printr-o ofertă variată de oportunități de

- petrecere a timpului liber și de vizitare, care potențează identitatea locală;
- Destinație turistică de notorietate națională și internațională, recunoscută pentru turismul cultural-artistic, gastronomic, în natură și de agrement, cu servicii de înaltă calitate pentru turiști, ce promovează exploatarea sustenabilă a potențialului turistic local și regional;
 - Infrastructură și conținut cultural moderne și diversificate, ce susține și promovează o viață cultural-artistică activă și variată și potențează specificul local;
 - Patrimoniul valorificat, parte a identității locale, contribuie la dezvoltarea culturală și socială a comunității și la creșterea notorietății turistice a municipiului Sibiu;
- O4. Municipiul Sibiu - centru regional bine conectat la teritoriu și deservit de un sistem de transport sigur, incluziv, eficient și prietenos cu mediul;
 - Sibiu conectat eficient la teritoriile învecinate
 - Sistem de transport public eficient și atractiv
 - Infrastructură extinsă și sigură pentru deplasări nemotorizate
 - Infrastructură rutieră modernă, optimizată și sigură pentru toți participanții la trafic
 - Sistem de parcuri gestionat eficient în favoarea tranziției către o mobilitate urbană durabilă
 - Acces facil la informații și date privind sistemul și serviciile de transport
 - O5. Municipiul Sibiu – centru urban rezilient, cu o infrastructură urbană eficientă și modernă;
 - O rețea verde-albastră extinsă ce asigură o reziliență climatică crescută
 - Municipiu eficient energetic, cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră
 - Infrastructură de mediu modernă
 - O6. Municipiul Sibiu – centru regional cu o bună guvernare, bazată pe servicii publice performante, proceduri deschise și transparente și decizii fundamentate pe date și pe implicarea cetățenilor.
 - Bună guvernare și capacitate administrativă crescută bazate pe resurse umane și instrumente de management urban performante
 - Guvernare deschisă, transparentă, inclusivă și responsabilă, bazată pe instrumente și mecanisme destinate consultării și participării publice
 - Servicii electronice extinse, adaptate la tendințele și transformările digitale în desfășurare.

2.2. Coridoare de transport de interes național/european

Județul Sibiu, este localizat în partea de sud a Transilvaniei, în Regiunea de dezvoltare Centru, aflat la o distanță aproximativ egală de punctele de trecere a frontierelor. Conform Master Planului General de Transport, varianta aprobată de Comisia Europeană în 2016, județul se află pe Coridorul 2 (OR2) ce conectează municipiul București de centre urbane și poli economice importante din țară cum ar fi Pitești, Curtea de Argeș, Sibiu, Sebeș, Deva, Lugoj, Timișoara, Arad, respectiv din Europa prin granița de vest a

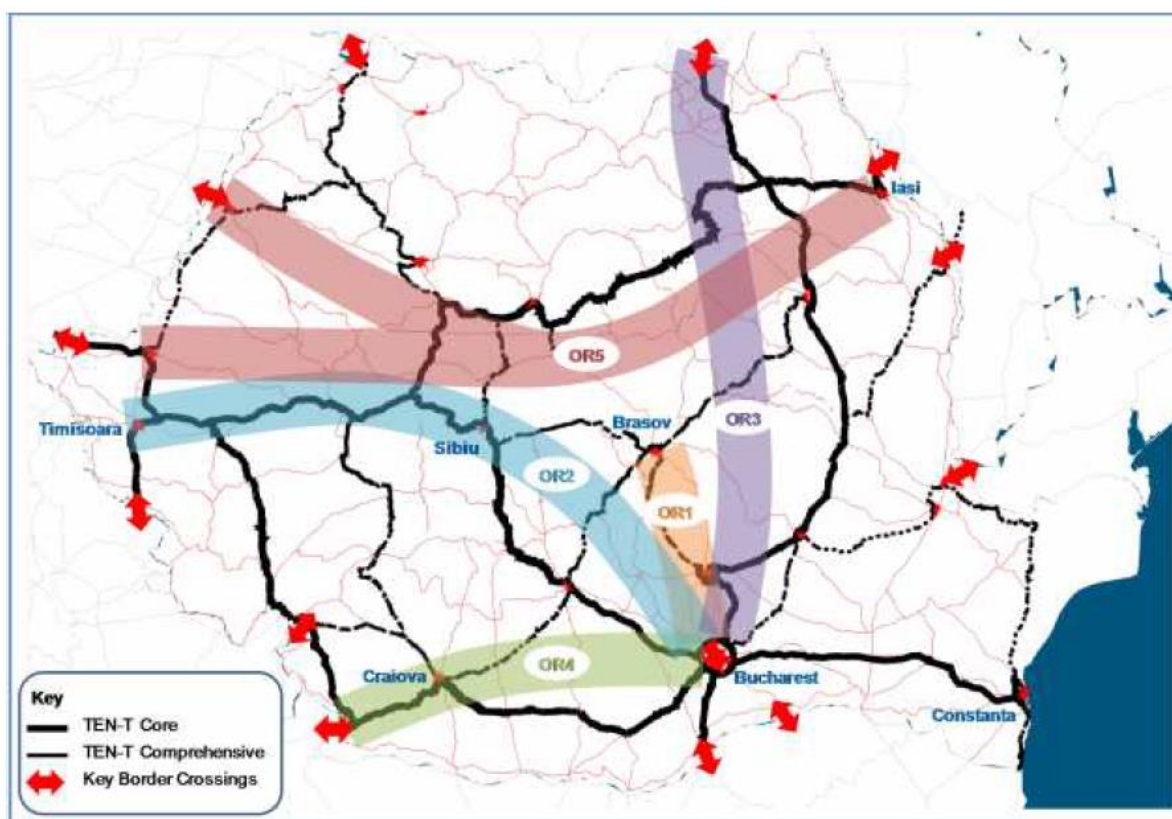
României (vama Nădlac), asigurând ieșirea spre autostrada M43 din Ungaria (Fig. 2.1). Din lungimea totală a Coridorului 2 (OR2) de 575.7 km, în prezent aproximativ 440 km sunt operabili prin utilizarea autostrăzii A1 (București-Nădlac). Acest coridor este considerat „coloana vertebrală” a economiei românești prin atragerea fluxurilor de investiție și datorită faptului că asigură exporturile și tranzitul mărfurilor între Centrul Europei și sudul continentului. Totodată, județul se află pe Intercoridorul Moldova-Transilvania ce asigură legătura între coridoarele OR3 (București-Regiunea NE (Moldova), OR1 (București -Brașov) și OR2 (București-Granița de vest a României) și leagă Moldova de centrul țării și de Europa. Intercoridorul Moldova-Transilvania conectează următoarele centre urbane: Bacău, Onești, Covasna, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Brașov, Codlea, Făgăraș, **Avrig, Tâlmăciu**, Sibiu (MPGT, 2016).

Județul Sibiu se află pe Coridorul de Transport Pan-European IV (Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Orăștie – Sebeș – **Sibiu** – Pitești – București – Drajna – Cernavoda – Constanța) care asigură legătura directă spre Occident prin Vama Nădlac și spre Orient prin punctul de frontieră Vama Veche (CNAIR, 2022).

Județul Sibiu se află într-o poziție favorabilă față de principalele coridoare europene, fiind traversat de coridorul TEN-T Rhine-Danube care face legătura între portul Constanța și importante centre urbane din Europa (Budapesta, Bratislava, Viena, Strasbourg, München, Nürnberg, Frankfurt am Main). Rețeaua TEN-T centrală (core) traversează județul Sibiu pe calea rutieră Constanța-București-Sibiu-Timișoara, iar rețeaua TEN-T extinsă (comprehensive) traversează județul pe ruta Sibiu-Mediaș și Sibiu-Brașov (SIDU, 2022).

Rețeaua TEN-T centrală asigură conectarea județului Sibiu pe cale rutieră cu municipiul București și cu granița de vest prin vama Nădlac, prin intermediul autostrăzii A1 și a drumului național DN7. Din lungimea totală a autostrăzii A1, în prezent două tronsoane sunt nefinalizate segmentul dintre Tâlmăciu și Pitești, respectiv tronsonul din zona comunei Margina din județul Timiș (SIDU, 2022). Nodul rutier Sebeș asigură conectarea județului cu autostrada A10 (Sebeș-Turda) și cu municipiul Cluj-Napoca, respectiv cu municipiul Oradea și vama Borș prin autostrada A3 încă nefinalizată. Totodată, județul Sibiu are acces facil la Brașov (DN1), Târgu Mureș (DN14), Alba Iulia (A1) și Pitești (DN7).

Fig. 2. 1 CORIDOARELE PRINCIPALE DE TRANSPORT DIN ROMÂNIA

Sursă: MPGT, 2016

Conform *Master Planului General de Transport*, județul Sibiu, se află pe Rețeaua rutieră de Nivel 1 alternativă și pe cea cu beneficii economice majore: OR2A: Pitești-Sibiu, OR2B: Ploiești-Brașov-Sibiu, OR5B: Iași-Bacău-Brașov-Sibiu.

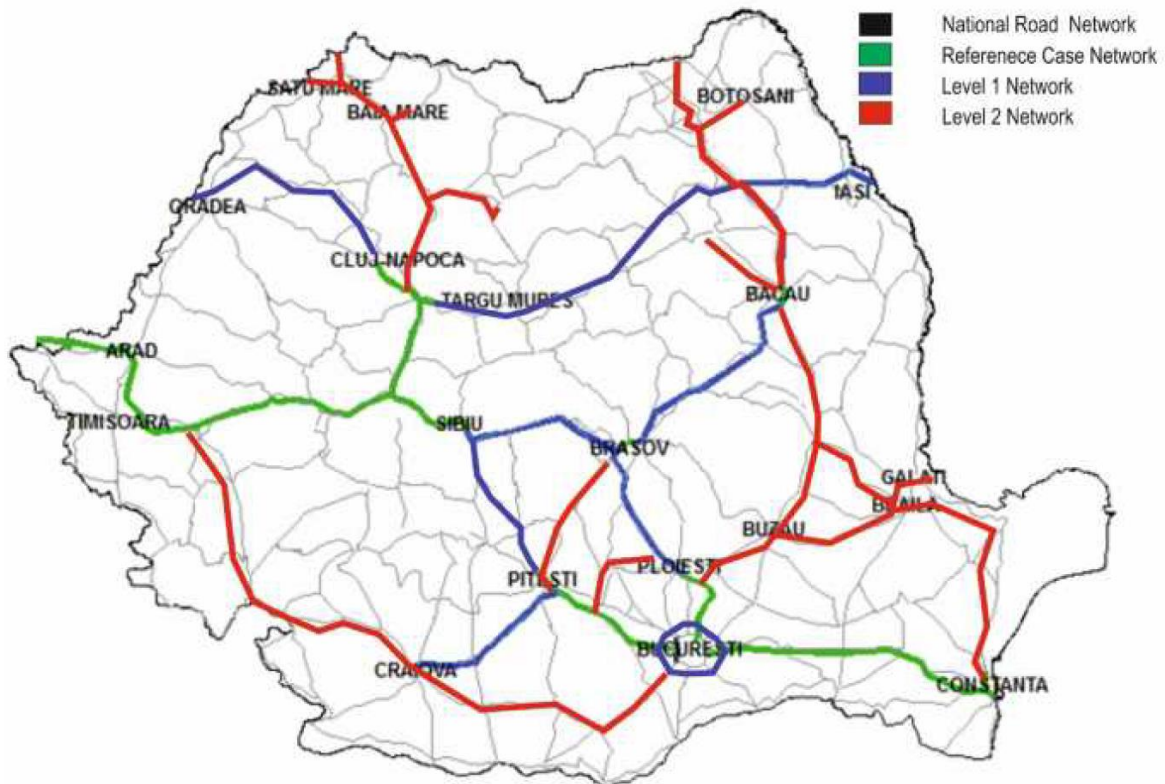
Dintre proiectele de nivel 1 am aminti Autostrada Pitești – Sibiu (OR2A) care va conecta municipiile București–Pitești–Sibiu, și va îmbunătăți viteza de circulație și conectivitatea la nivel regional (Fig. 2.2). Pe acest traseu viteza medie prognozată poate crește până la 89 km/h ca urmare a implementării acestui proiect, iar timpii de călătorie pe durata orelor de vârf pot scădea cu 27%.

Un al proiectul de nivel 1 (OR2B) o reprezintă Autostrada Brașov-Sibiu ce va contribui la sporirea conectivității regionale și naționale pe axa est-vest. Pe traseul București-Sibiu viteza medie este prognozată să crească până la 90km/h, iar timpii de călătorie pe durata orelor de vârf să scadă cu 29 %.

Proiectele de Nivel 1 și 2 sunt completate de proiectele de Nivel 3:

- variante de ocolire: Avrig al autostrăzii Sibiu-Brașov.

Fig. 2. 2 REȚELELE RUTIERE DE NIVEL 2 ÎN RELAȚIE CU CELE DE NIVEL 1

Sursa: MPGT, 2016

Conectivitatea feroviară internațională și națională a județului este asigurată de calea ferată de pe rețeaua TEN-T extinsă (Comprehensive): București – Pitești – Râmnicu Vâlcea – Sibiu – Vințu de Jos, prin calea ferată din lungul magistrelor feroviare naționale (alta decât cele de pe rețeaua TEN-T): Brașov – Făgăraș – Sibiu, calea ferată intermagistrală (alta decât cele de pe rețeaua TEN-T) care asigură legătura între coridoarele TEN –T și magistralele feroviare naționale: Sibiu – Coșfa Mică (MPGT, 2016). Acestea asigură conectarea importantelor centre urbane și economice din România și facilitează legătura acestora cu rețeaua feroviară europeană. În versiunea revizuită a rețelei TEN-T, se propune extinderea rețelei TEN-T Core cu o nouă linie feroviară de mare viteză pe ruta Constanța – București – Brașov – Sibiu – Cluj-Napoca–Oradea (SIDU, 2022). Județului Sibiu este situat pe traseul a două magistrale feroviare:

- magistrala 200 (București - Brașov - Făgăraș - **Sibiu** - Vințu de Jos - Simeria - Arad – Curtici) care face legătura între Brașov și Arad-Curtici. Pe teritoriul județului tranzitează următoarele orașe: Avrig, Tâlmăciu, Sibiu, Săliște, Miercurea Sibiului. Magistrala 200 este neelectrificată și parțial dublată pe teritoriul județului Sibiu.

- magistrala 300 (București - Brașov - Sighișoara - **Mediaș** - Blaj - Teiuș - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului).

În ceea ce privește **infrastructura aeriană** legăturile dintre județul Sibiu și celelalte centre urbane din țară, cât și cele internaționale sunt asigurate de Aeroportul Internațional Sibiu aflată în rețeaua TEN-T extinsă (Comprehensive). La nivel regional conectivitatea aeriană este asigurată pe lângă aeroportul din Sibiu, de către aeroportul din Târgu-Mureș.

Aeroportul Internațional Sibiu este situat la o altitudine de 443 m, în partea de vest a municipiului Sibiu la o distanță de 3 km de centrul municipiului, având o suprafață de 300 ha. A fost inaugurat în anul 1943, iar în 1992 a fost deschis traficului internațional, primele destinații fiind München și Stuttgart.

Localizarea teritorială a aeroportului este una extrem de favorabilă, cu o pistă de decolare de 2630 m lungime, 45 m lățime și un terminal de pasageri de 6200 mp (SIDU, 2022) asigură operarea unui număr de 6 companii: Air Connect, Austrian Airlines, BlueAir, Lufthansa, Wizz Air, Ryanair și acoperă 13 destinații europene de zboruri majoritatea din Germania, precum și extra europene prin curse charter (Aeroportul Sibiu, 2023). Conectivitatea aeroportului cu infrastructura terestră de transport este asigurată pe cale rutieră prin DN1 și autostrada A1, iar pe cale feroviară prin magistrala 200.

- Destinațiile interne actuale de pe Aeroportul Internațional Sibiu sunt asigurate doar spre București.
- Destinațiile externe actuale sunt următoarele: Londra (Marea Britanie), Madrid (Spania), Dortmund, Memmingen, Nürnberg, Frankfurt Hahn, Karlsruhe Baden-Baden, Stuttgart, München (Germania), Viena (Austria), Veneția (Italia), Dublin (Irlanda), Bruxelles Charleroi (Belgia).
- Cursele charter pentru anul 2022 au fost următoarele: Hurghada (Egipt), Antalya (Turcia), Skiathos (Grecia).

Numărul total de pasageri care au tranzitat aeroportul în anul 2021 a fost de 284 365, cu o creștere de 24,81% față de 2020, iar numărul de curse a fost de 4976, iar în 2022 creșterea a fost de 68% față de 2016 (Tabel 2.2). În octombrie 2022 s-a depășit pragul de 500.000 de pasageri, pentru prima dată de la debutul pandemiei COVID-19 și a patra oară în istoria aeroportului (Aeroportul Sibiu, 2022).

Tabel 2. 2 NUMĂRUL DE PASAGERI AL PRINCIPALELOR AEROPORTURI DIN ROMÂNIA

aeroport	2016	2019	2022	Rata de creștere 2016-2022
Otopeni	10979501	14697239	12591905	14.69
Cluj-Napoca	1880319	2921392	2644968	40.67

Timișoara	1160167	1595012	1193923	2.91
Iași	882628	1313921	1538585	74.32
Sibiu	369207	796160	621514	68.34
Craiova	222320	514544	476613	114.38
Bacău	414987	468455	556327	34.06
Târgu-Mureș	287621	179066	177342	-38.34
Constanța	94594	127302	78713	-16.79

Sursa datelor: Asociația Aeroporturilor din România și Aeroportul Sibiu

În concluzie, Județul Sibiu prezintă o poziție favorabilă în teritoriu având acces direct la Aeroportul Internațional Sibiu, se află pe traseul autostrăzii A1 având acces facil pe cale rutieră cu Alba-Iulia, vama Nădlac (granița de vest), cu polii de dezvoltare Târgu Mureș (DN14), Pitești (DN7) și cu polii de creștere economică Brașov (DN1), Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, București. Aeroportul Internațional Sibiu asigură operarea unui număr de 6 companii aeriene și acoperă aproximativ 13 destinații europene de zboruri, precum și extra europene prin curse charter. Numărul total de pasageri care au tranzitat aeroportul în anul 2022 a fost de 621 514, cu o creștere de 68% față de 2016. Conectivitatea feroviară a județului cu alte centre urbane este una bună, fiind deservită de căi ferate cu legături principale la nivel național, având acces direct la magistrala 200 (Brașov-Arad-Curtici) și magistrala 300 (București-Oradea-Episcopia Bihor).

2.3. Structura policentrică în teritoriu la nivel regional/național/european. Orașe-poartă, rol și relații de influență și legătură cu localitățile din județul Sibiu

Județul Sibiu are o suprafață de 5 432 km² (ocupă 15.9 % din suprafața regiunii și 2.3 % din suprafața țării) și o populație de 467 727 de locuitori (reprezentând 18% din populația regiunii și 2.1 % din populația României) (INS, 2022). Regiunea Centru este alcătuită din șase județe: Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu. (Fig. 2.3), cu o populație de 2 602 817 locuitori se clasează pe locul șase între cele opt regiunii ale țării, iar județul Sibiu pe locul 3 în cadrul regiunii și pe locul 20 în țară în funcție de populația după domiciliu la 1 iulie 2022.

Județul Sibiu, în anul 2021, cuprinde 64 de unități administrativ-teritoriale, din care 2 municipii, 9 orașe (cele mai multe la nivelul regiunii Centru) și 53 de comune (Tabelul 2.3).

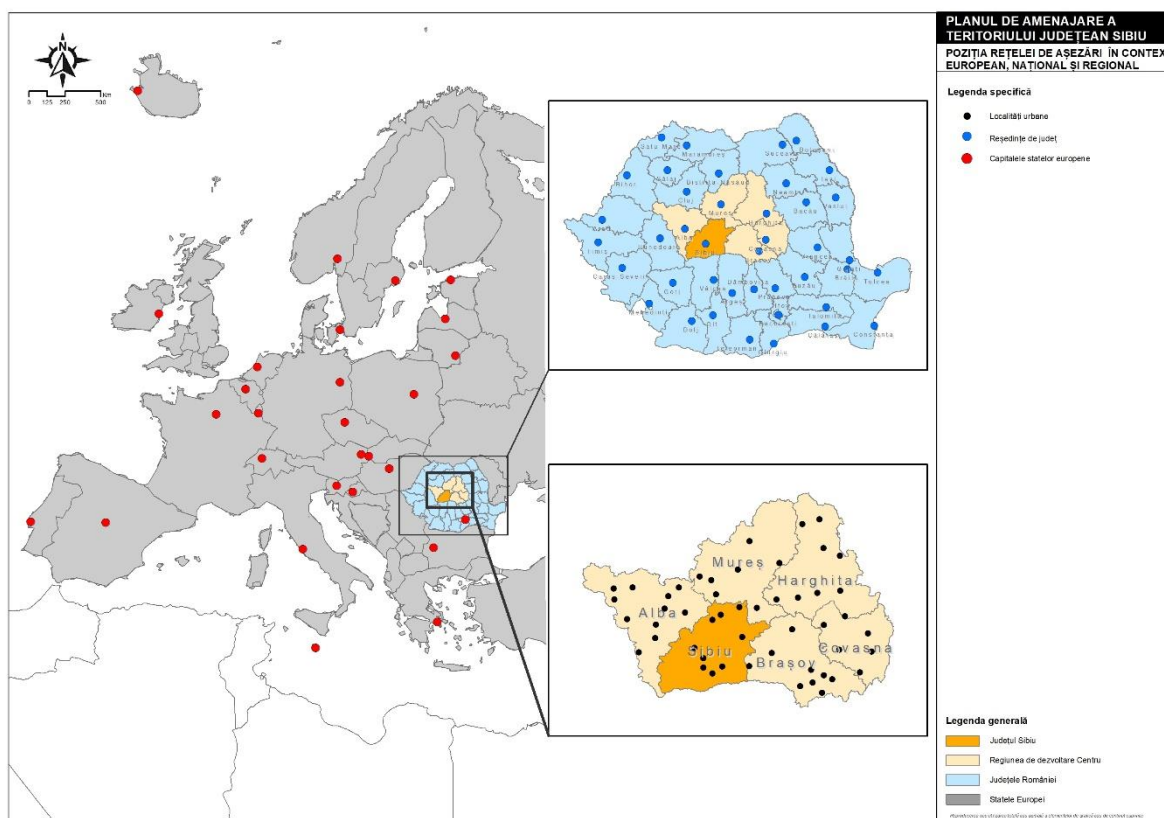
Tabel 2. 3 NUMĂRUL UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE, LA NIVELUL ANULUI 2021

	Municipii	Orașe	Comune	UAT-uri	Sate
România	103	216	2862	3181	12959

Regiunea Centru	20	37	357	414	1788
Alba	4	7	67	78	656
Braşov	4	6	48	58	149
Covasna	2	3	40	45	122
Harghita	4	5	58	67	235
Mureş	4	7	91	102	463
Sibiu	2	9	53	64	162

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2022

Fig. 2. 3 POZIȚIA JUDEȚULUI ÎN CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

Sursa: autorii

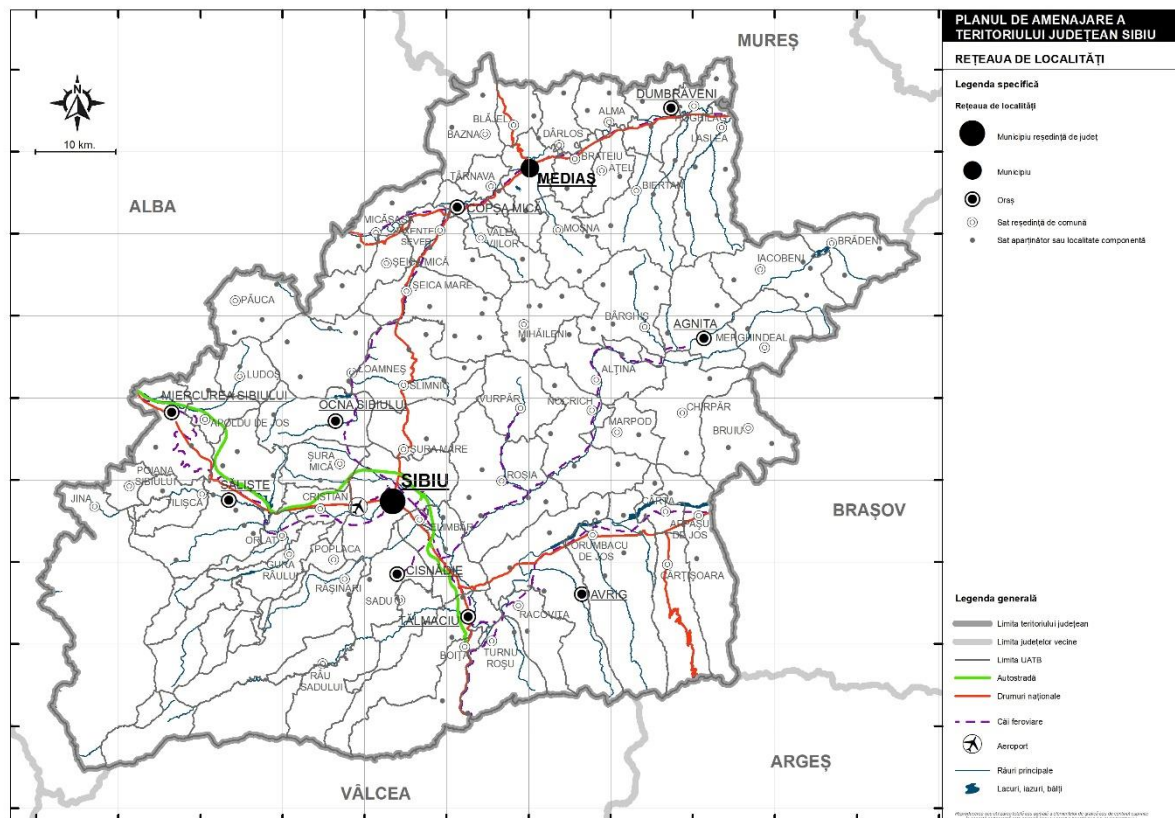
Conform Legii nr. 351/2001, rețeaua de localități a județului Sibiu este organizată în (Fig. 2.4):

- Localități urbane de **rangul II**: Sibiu cu o populație de 165 025 de locuitori, Mediaș 54 934 de locuitori (INS, 2022); Municipiul Sibiu este un important centru cultural și economic din regiune, populația municipiului concentrează 35.3% din populația județului și 6.3% din populația regiunii. Municipiul Sibiu poate fi considerat o poartă de intrare în județul Sibiu, prin localizarea Aeroportului

Internațional Sibiu și al autostrăzii A1, stabilind astfel legături internaționale și naționale cu centre urbane și poli economici importanți din țară și din străinătate.

- Localități urbane de **rangul III**: Agnita 11 288 de locuitori, Avrig 15 288 de locuitori, Cisnădie 25 555 de locuitori, Copșa Mică 5 706 de locuitori, Dumbrăveni 8 257 de locuitori, Miercurea Sibiului 4 724 de locuitori, Ocna Sibiului 4 235 de locuitori, Săliște 6 070 de locuitori, Tâlmaci 8 154 de locuitori;
- **Rang IV** sate reședință de comună: 53 de comune cu 162 de sate componente (Fig. 2.4);

Fig. 2. 4 REȚEAUA DE LOCALITĂȚI ȘI INFRASTRUCTURA RUTIERĂ ȘI FERROVIARĂ

Sursa: autorii

Populația urbană din județul Sibiu în 2022 a reprezentat 66 % din populația totală a județului, 1.4 % din populația totală a țării și 2.5 % din populația urbană a țării. Populația rurală a reprezentat 34 % din populația totală a județului, 0.7 % din populația totală a țării și 1.7 % din populația rurală a țării (INS, 2022). Orașele cu cea mai mică populație din județ sunt Ocna Sibiului 4 235 de locuitori și Miercurea Sibiului 4 724 de locuitori la 1 iulie 2022. În ceea ce privește populația medie a unei comune aceasta era de 2 990 de locuitori în anul 2022, situată sub media națională de 3 356 de locuitori/comună. Populație medie urbană la nivelul județului fiind de 28 112 de locuitori sub media pe țară de 38 675 de locuitori.

La nivel regional, numărul de locuitori din mediul urban este de 1 537 109 de locuitori, reprezentând 12 % din populația urbană a țării, iar populația rurală fiind de 1 065 708 locuitori reprezentând 11 % populația rurală a țării. Populația regiunii este concentrată în 20 de municipii, 37 de orașe și 357 comune (Tabel 2.4).

În Tabelul 2.4 sunt prezentați indicatorii urbanizării la nivelul județului Sibiu și a județelor din Regiunea Centru. La nivelul regiunii Centru, județul Sibiu se poziționează pe locul doi după județul Brașov în ceea ce privește populația urbană, indicele de urbanizare și mărimea medie a unui oraș.

Tabel 2. 4 INDICATORI AI URBANIZĂRII PE JUDEȚE, REGIUNEA DE CENTRU (2022)

	Număr de municipii și orașe	Populație urbană	Mărimea medie a unui oraș	Indice de urbanizare (%)
Regiunea Centru	57	1 537 109	26 967	59
Alba	11	220 729	20 066	60
Brașov	9	456 298	45 630	71
Covasna	11	110 190	22 038	49
Harghita	10	141 615	15 735	43
Mureș	5	299 041	27 186	51
Sibiu	11	309 236	28 112	66

La nivelul județului Sibiu se înregistrează o concentrare de 35.28 % a populației în municipiul Sibiu (165 025 locuitori), 11.74 % în municipiul Mediaș (54 934 de locuitori), 19.09 % în celelalte orașe, astfel județul Sibiu încadrându-se în categoria județelor cu un nivel ridicat de urbanizare. La nivelul Regiunii Centru ponderea populației care trăiește în localități foarte mari (250 000 - 500 000 de locuitori) este de 10.97 %, la nivelul României de 10.11 %, la nivelul Europei Centrale și de Est (UE-11) de 6.40 %, iar la nivel european (UE-27) de 4.52 % (Tabel 2.5). Ponderea populației care trăiește în localități mici sub 3000 de locuitori, reprezintă o pondere de 11.56 % în județul Sibiu, 14.96 % la nivelul Regiunii Centru, 13.83 % la nivel național, 11.39 % la nivelul Europei Centrale și de Est și 12.38 % la nivel european. În județul Sibiu populația care trăiește în localități cuprinse între 3000-5000 de locuitori înregistrează o pondere ridicată de 17.08 %, la nivelul regiunii Centru ponderea este de doar 14.64%, la nivel național de 14.66%, iar la nivelul Europei Centrale și de Est fiind scăzută de 7.76%, iar la nivel european de doar 6.25%. Ponderea populației care trăiește în localități între 5000-15 000 de locuitori prezintă o pondere ridicată de 21.81 % la nivelul Europei Centrale și de Est, 20.97% la nivelul României, 19.29 % la nivelul Regiunii Centru, 18.75 % la nivel european și o pondere ceva mai scăzută de doar 12.06 % la nivelul județului Sibiu.

Tabel 2. 5 POPULAȚIA JUDEȚULUI SIBIU ÎN COMPARAȚIE CU CEA DE LA NIVEL REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN, LA 1 IULIE 2022

Gruparea localităților după numărul de locuitori	% din populația totală - județul Sibiu	% din populația totală - Regiunea Centru	% din populația totală – România	% din populația totală - Europa Centrală și de Est	% din populația totală – Europa
< 1000	0.68	0.70	0.40	3.35	4.32
1000 - 3000	10.89	14.26	13.43	8.05	8.07
3000 - 5000	17.08	14.64	14.66	7.76	6.25
5000 - 15 000	12.06	19.29	20.97	21.81	18.75
15 000 - 30 000	12.27	11.23	6.72	13.84	14.39
30 000 - 50 000	0.00	9.72	6.17	8.40	10.47
50 000 - 100 0000	11.74	7.36	6.04	8.87	10.99
100 000 - 250 000	35.28	11.84	11.65	9.29	10.37
250 000 - 500 000	0.00	10.97	10.11	6.40	4.52
500 000 - 1 000 000	0.00	0.00	0.00	4.36	5.29
1 000 000 - 3 000 000	0.00	0.00	9.85	7.88	5.04
> 3 000 000	0.00	0.00	0.00	0.00	1.54
Total %	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Total populație	467 727	2 602 817	21 942 721	105 571 696	449 609 180

Sursa: prelucrare la nivel de UAT – LAU-2, după datele INS și Eurostat

Numărul localităților din județul Sibiu cu o populație sub 3000 de locuitori reprezintă 46.88 % din numărul total de localități din județ, respectiv 51.93 % din numărul total de localități din Regiunea Centru, 49.54 % din numărul total de localități din țară, 68.51 % din numărul total de localități din Europa Centrală și de Est (UE-11) și 76.19 % din numărul total de localități din Europa (UE-27) (Tabel 2.6). În ceea ce privește numărul localităților cu o populație între 3000-15 000 de locuitori, acestea reprezintă: 45.31 % din numărul total de localități din județul Sibiu, 41.55 % din numărul total de localități din Regiunea Centru, 45.71 % din numărul total de localități din țară, cu o pondere mai scăzută de 25.39 % din numărul total de localități din Europa Centrală și de Est și 18.08 % din numărul total de localități din Europa. Localitățile cu o populație de peste 15 000 de locuitori reprezintă doar 7.81 % din numărul total de localități din județul Sibiu, 6.52 % din numărul total de localități din regiune, 4.75 % din numărul total de localități din țară, 6.10 % din numărul total de localități din Europa Centrală și de Est și 5.73 % din numărul total de localități din Europa.

Tabel 2. 6 NUMĂRUL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL SIBIU ÎN COMPARAȚIE CU CELE DE LA NIVEL REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN, LA 1 IULIE 2022

Gruparea localităților după numărul de locuitori	% din numărul localităților - județul Sibiu (UAT)	% din numărul localităților - Regiunea Centru (UAT)	% din numărul localităților – România (UAT)	% din numărul localităților - Europa Centrală și de Est (LAU-2)	% din numărul localităților – Europa (LAU-2)
< 1000	6.25	6.04	3.74	44.68	54.67
1000 - 3000	40.63	45.89	45.80	23.83	21.52
3000 - 5000	32.81	24.15	26.47	10.89	7.63
5000 - 15 000	12.50	17.39	19.24	14.50	10.45
15 000 - 30 000	4.69	3.38	2.29	3.68	3.24
30 000 - 50 000	0.00	1.69	1.10	1.20	1.29
50 000 - 100 000	1.56	0.72	0.57	0.71	0.76
100 000 - 250 000	1.56	0.48	0.53	0.35	0.32
250 000 - 500 000	0.00	0.24	0.22	0.10	0.07
500 000 - 1 000 000	0.00	0.00	0.00	0.04	0.04
1 000 000 - 3 000 000	0.00	0.00	0.03	0.03	0.01
> 3 000 000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Total %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Total localități	64	414	3181	19 289	95 198

Sursa: prelucrare la nivel de UAT – LAU-2, după datele INS și Eurostat

Rețeaua urbană și rurală la nivelul județului cuprinde: 1 municipiu reședință de județ cu o populație de peste 100 000 de locuitori (Sibiu), 1 municipiu cu o populație între 50 000-100 000 de locuitori (Mediaș), 3 orașe și o comună cu o populație cuprinsă între 10 000-30 000 de locuitori (Cisnădie, Avrig, Agnita și comuna Șelimbăr), 4 orașe și 3 comune cu o populație cuprinsă între 5 000-10 000 de locuitori (Dumbrăveni, Tâlmăciu, Săliște, Copșa Mică și comunele Roșia, Rășinari, Șura Mare), 2 orașe cu populație sub 5000 de locuitori (Miercurea Sibiului și Ocna Sibiului), respectiv 49 de comune. Cele patru orașe cu o populație cuprinsă între 5000-10 000 de locuitori (Dumbrăveni, Tâlmăciu, Săliște, Copșa Mică) au capacitate limitată de polarizare, la fel și orașele cu o populație de sub 5000 de locuitori, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului care nu îndeplinesc chiar toate cerințele mediului urban (Tabel 2.7).

Tabel 2. 7 POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU LA 1 IULIE 2022, LA NIVELUL MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR

Municipiu/oraș	Populația după domiciliu, 2022
Municipiul Sibiu	165 025
Municipiul Mediaș	54 934
Cisnădie	25 555
Avrig	15 288

Agnita	11 288
Dumbrăveni	8 257
Tâlmaciu	8 154
Săliște	6 070
Copșa Mică	5 706
Miercurea Sibiului	4 724
Ocna Sibiului	4 235

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2022

Concluzie: La nivelul județului predomină localitățile mici sub 15 000 de locuitori care reprezintă aproximativ 92% din localitățile din județ (Tabel 2.6). Orașele sub 10 000 de locuitori nu au suficientă capacitate de polarizare și/sau nu îndeplinesc în totalitate cerințele mediului urban, respectiv există câteva localități rurale mai izolate care prezintă o accesibilitate scăzută față de un centru urban. Pentru o dezvoltare echilibrată a județului este importantă dezvoltarea unor relații de cooperare urban-rural, respectiv între municipii și orașe în vederea reducerii disparităților teritoriale. Ariile de polarizare ale centrelor urbane Dumbrăveni, Tâlmaciu, Săliște, Copșa Mică, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului sunt mai puțin extinse, având o forță de polarizare redusă. Orașele Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului cu o populație de sub 5000 de locuitori nu îndeplinesc chiar toate cerințele mediului urban și au o capacitate scăzută de auto susținere financiară. Municipiul Sibiu, nefiind pol național de creștere are o capacitate semnificativ limitată de a fi competitivă la nivel global.

2.4. Poli de creștere, poli de dezvoltare, centre urbane

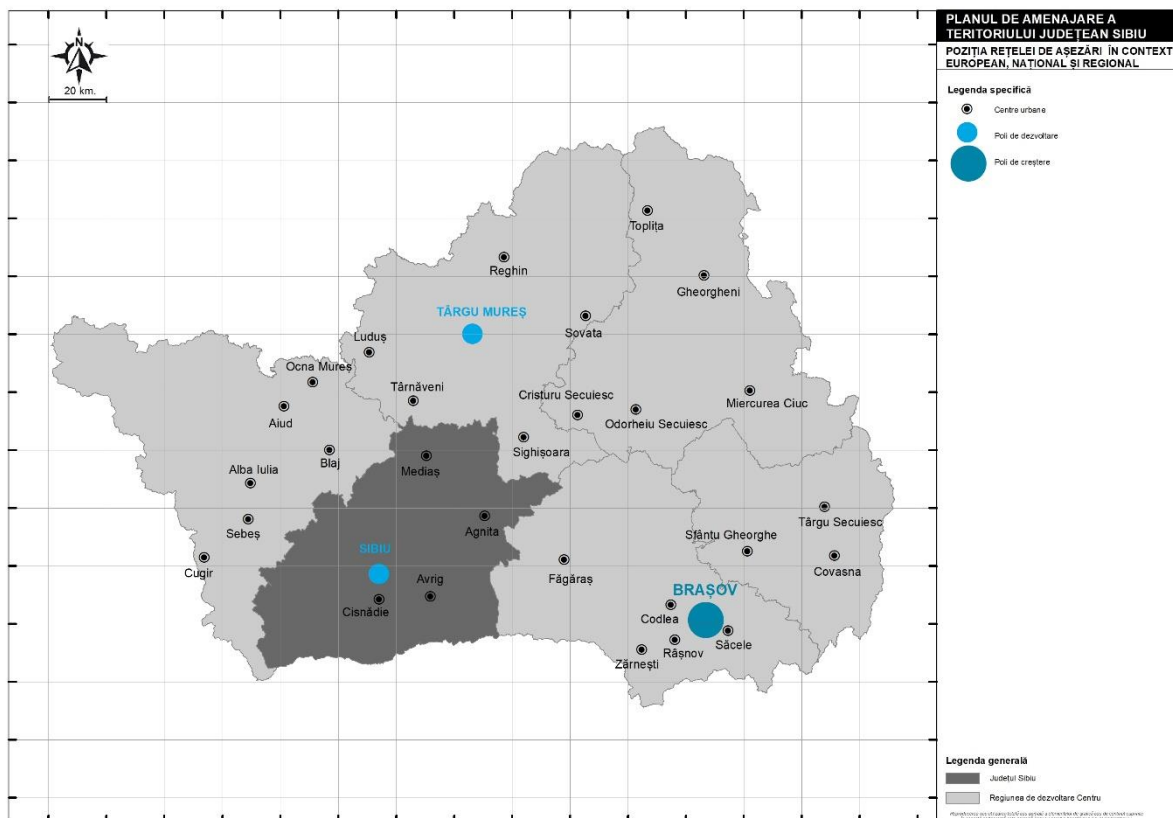
Dezvoltarea policentrică a României se sprijină pe cei 7 poli de creștere, 13 poli de dezvoltare și o serie de centre urbane desemnați prin HG 998/2008 "Hotărâre pentru desemnarea polilor de creștere și a polilor de dezvoltare urbană în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională". La nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare au fost declarați **7 poli de creștere**:

- Brașov – pentru Regiunea Centru
- Cluj-Napoca – pentru Regiunea Nord-Vest
- Timișoara – pentru Regiunea Vest
- Iași – pentru Regiunea Nord-Est
- Constanța – pentru Regiunea Sud-Est
- Ploiești – pentru Regiunea Sud
- Craiova – pentru Regiunea Sud-Vest

De asemenea, au fost desemnați 13 **poli de dezvoltare** urbană reprezentați de municipiile: Arad, Baia Mare, Brăila, Bacău, Deva, Galați, Oradea, Râmnicu Vâlcea, Pitești, Târgu Mureș, **Sibiu**, Satu Mare și Suceava. **Centrele urbane** fiind reprezentate de orașe și municipii cu peste 10 000 de locuitori, altele decât poliile de creștere și poliile de dezvoltare urbană.

La nivelul regiunii Centru, a fost desemnat ca și pol de creștere municipiul Brașov, pol de dezvoltare municipiile Sibiu și Târgu Mureș, iar ca centre urbane am identificat următoarele municipii și orașe cu o populație de peste 10 000 de locuitori (la 1 iulie 2022): municipiile Alba Iulia, Sfântu Gheorghe, Mediaș, Miercurea Ciuc, Făgăraș, Odorheiu Secuiesc, Săcele, Reghin, Sebeș, Sighișoara, Codlea, Târnăveni, Aiud, Blaj, Târgu Secuiesc, Gheorgheni, Toplița și orașele Zărnești, Cisnădie, Cugir, Râșnov, Luduș, Avrig, Ocna Mureș, Agnita, Covasna, Cristuru Secuiesc, Sovata (Fig. 2.5).

Fig. 2. 5 POLII DE CREȘTERE, POLII DE DEZVOLTARE ȘI CENTRELE URBANE IDENTIFICATE LA NIVELUL REGIUNII CENTRU

Sursa: autorii

La nivelul județului Sibiu a fost desemnat ca și pol de dezvoltare **municipiul Sibiu**, iar ca și centre urbane cu o populație de peste 10 000 de locuitori (la 1 iulie 2022) am identificat **municipiul Mediaș** și orașele **Cisnădie**, **Avrig**, **Agnita** (Tabel 2.7).

Municipiul Sibiu este un centru cultural, economic și turistic de importanță națională. Prezintă valori recunoscute și la nivel European, fiind desemnat Capitala Culturală Europeană al anului 2007. Municipiul Sibiu, ca și pol de dezvoltare, asigură o dezvoltare echilibrată în cadrul regiunii din punct de vedere economic, între polul de creștere Brașov și celelalte centre urbane și orașe mici din regiune și contribuie la reducerea forței de muncă spre alte județe sau centre urbane mari. Conform *Raportului privind Starea teritoriului 2018* (MDLPA, 2018) județul Sibiu se află printre județele cu o cerere mare de forță de muncă și ofertă mică, alături de județele Brașov, Cluj, Constanța, Ilfov, Prahova, Timiș, Arad, Maramureș și capitala țării. Totodată, prin autostrada A1 are acces facil la rețeaua rutieră care deservește polii de dezvoltare Brașov, Craiova, Cluj-Napoca și Timișoara, având o pondere de peste 60 % a drumurilor modernizate din totalul drumurilor publice la nivel național (MDLPA, 2018).

Analizând rata de creștere a populației pentru perioada 2014-2022 se poate observa în Fig. 2.6 faptul că, municipiul Sibiu urmează tendința polilor de creștere și dezvoltare de la nivel național, în ceea ce privește rata de creștere a populației în localitățile periurbane. Această tendință se menține și în ceea ce privește numărul de salariați, conform *Raportului privind Starea teritoriului 2018* (MDLPA, 2018) în orașele mici și comunele din jurul municipiului Sibiu s-au înregistrat cele mai mari valori ale indicatorului număr de salariați la 1.000 de locuitori alături de alte centre urbane cu rol regional București, Brașov, Timișoara, Cluj-Napoca, Oradea.

Municipiul Mediaș are un important rol polarizator față de localitățile din vecinătate, la nivelul Regiunii Centru fiind considerat un pol de importanță regională, alături de Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe (PMUD Mediaș). Are o suprafață intravilană de 21 km², o densitate a populației de 2 607 locuitori în teritoriul intravilan, este al doilea municipiu ca mărime din cadrul județului Sibiu cu o populație după domiciliu de 54 934 de locuitori în anul 2022, în scădere față 59 257 de locuitori în 2014 (rată de descreștere a populației de 7.3 %). Scăderea populației se datorează declinului economic și migrației populației în străinătate sau spre alte centre urbane mai dezvoltate din țară care oferă locuri de muncă mai atractive și unități de învățământ superioare (PMUD Mediaș). Analizând rata de creștere a populației la nivelul județului (Fig. 2.6), se poate observa o migrare a populației spre localitățile rurale situate în vecinătatea municipiul Mediaș, cum ar fi Brateiu 5.7 %, Moșna (0.6%) și Târnava (0.87%), localități care au înregistrat o creștere a populației în perioada 2014-2022. Acest proces de suburbanizare se poate observa și în cazul polilor de dezvoltare și de creștere din țară. Municipiul se află la distanță aproximativ egală față de Aeroportul

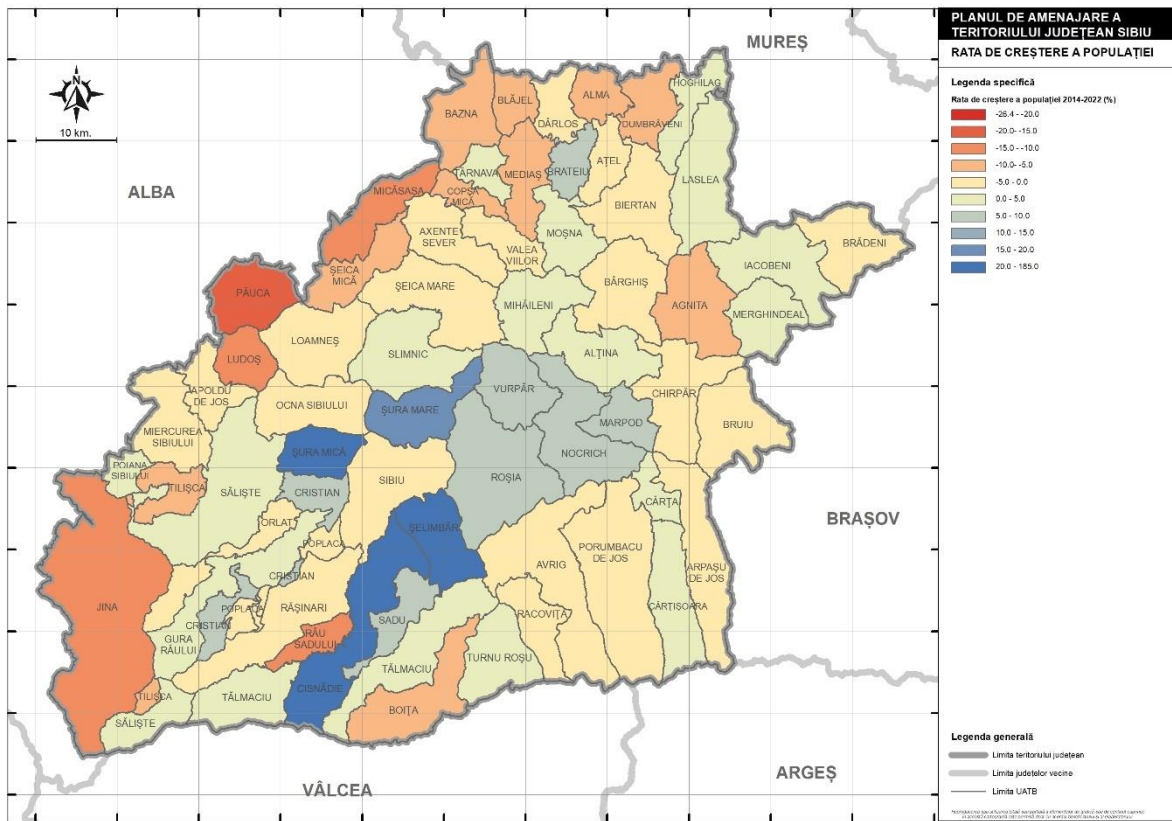
Internațional Sibiu și Aeroportul Internațional Transilvania din Târgu Mureș ceea ce îi asigură o bună conectivitate la marile orașe europene.

Orașul Cisnădie este situat la 10 km sud de municipiul Sibiu, are o suprafață de 13 858 ha, o populație după domiciliu de 25 555 de locuitori la 1 iulie 2022, înregistrând o rată de creștere a populației de 35 % în perioada 2014-2022. Se poate observa o explozie demografică pe teritoriului administrativ al orașului Cisnădie, reprezentând a doua creștere procentuală din județ după comuna Șelimbăr, care se datorează expansiunii rapide a zonelor construite în limitele administrative, un exemplu fiind cartierului Arhitecților în proximitatea municipiului Sibiu. Suprafața intravilană a orașului a înregistrat o creștere de 128 % în perioada 2014-2021 (INS, 2022). Orașul înregistrează o dinamică economică în creștere cu o cifră de afaceri de 25.4%, cu impozitul pe venitul personal de 31.7%, iar numărul de salariații reprezentând 17% (Politica Urbană a României, 2022).

Orașul Avrig are o suprafață de 16 834 ha, o populație de 15 288 locuitori, în perioada 2014-2021 suprafața intravilană a orașului a cunoscut o creștere spectaculoasă de 159.3%, cu toate că creșterea zonelor construite în limita administrativă a fost una moderată (5-10 %) în perioada 2006-2018 (Politica urbană a României, 2022). Economia orașului este în creștere, principalul motor al creșterii zonelor construite a fost expansiunea comercială, orașul ocupând locul 5 în cadrul județului în ceea ce privește numărul de unități comerciale și de retail: municipiul Sibiu 1 133, municipiul Mediaș 216, Șelimbăr 208, Cisnădie 95, Avrig 62. Densitatea populației în zona intravilană este de 2059 de locuitori/km², iar a spațiilor comerciale de 8.35/km². Orașul are o populație în scădere ușoară, înregistrând o rată de descreștere de 2.6% în perioada 2014-2022.

Orașul Agnita este situat în partea centrală a Podișul Hârtibaciului, are o suprafață de 9 617 ha, o populație de în scădere, înregistrând o rată de descreștere a populației de 7.5 % în perioada 2014-2022. Datorită lipsei locurilor de muncă și a oportunităților de dezvoltare, populația migrează în străinătate sau în alte centre urbane mai dezvoltate din țară (PMUD Agnita). Economia orașului este statică, conectivitatea în raport cu celelalte localități din județ nu este una favorabilă, acesta nu este traversat de drumuri naționale, legătura cu rețeaua de drumuri naționale este asigurată de drumurile județene DJ 106, DJ 141. Totodată, nu are acces la rețeaua feroviară, traseul de cale ferată îngustă Sibiu-Agnita se află în curs de reabilitare în scop turistic.

Fig. 2. 6 RATA DE CREȘTERE A POPULAȚIEI 2014-2022 (%) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

2.5. Zone metropolitane și zone periurbane

- constituirea și funcționarea zonelor metropolitane, respectiv a zonelor periurbane;
- delimitarea teritoriului metropolitan/periurban și planificarea dezvoltării teritoriale: profil socio-demografic, economic, spațial și funcțional, infrastructuri tehnice, servicii publice, protecția mediului și schimbări climatice, profil și capacitate administrativă;

Zonele metropolitane și cele periurbane se deosebesc prin mărimea centrului urban în jurul căruia se constituie un astfel de teritoriu: zonele metropolitane în jurul marilor aglomerări urbane, iar zonele periurbane în jurul oricărui municipiu sau oraș.

Zona metropolitană

Prin Legea nr. 350/2001 teritoriul metropolitan este definit ca „suprafața situată în jurul marilor aglomerări urbane, delimitată prin studii de specialitate, în cadrul căreia se creează relații reciproce de influență în

domeniul căilor de comunicație, economic, social, cultural și al infrastructurii edilitare”. De regulă limita teritoriului metropolitan depășește limita administrativă a localității și poate depăși limita județului din care face parte.

Zona metropolitană (ZM) a fost definită prin Legea 351/2001 ca fiind „zonă constituită prin asociere, pe bază de parteneriat voluntar, între marile centre urbane (Capitala României și municipiile de rangul I) și localitățile urbane și rurale aflate în zona imediată, la distanțe de până la 30 km, între care s-au dezvoltat relații de cooperare pe multiple planuri”.

În 2008 prin Hotărârea Guvernului nr. 998/2008 s-a încurajat constituirea zonelor metropolitane din România, odată cu desemnarea celor șapte poli de creștere Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara, astfel pentru fiecare pol de creștere s-au constituit zone metropolitane în vederea accesării fondurilor europene.

În Codul Administrativ emis prin Ordonanța Guvernului nr. 57/2019 zona metropolitană este definită ca „asociația de dezvoltare intercomunitară constituită pe bază de parteneriat între capitala României sau municipiile de rangul I ori municipiile reședință de județ și unitățile administrativ-teritoriale aflate în zona limitrofă”.

Zonele metropolitane sunt reglementate și prin Legea 215/2001 fiind definite ca asociații de dezvoltare intercomunitară (ADI). În Codul Administrativ emis prin Ordonanța Guvernului nr. 57/2019 asociațiile de dezvoltare intercomunitară sunt definite ca „structurile de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat și de utilitate publică, înființate, în condițiile legii, de unitățile administrativ-teritoriale pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori pentru furnizarea în comun a unor servicii publice”.

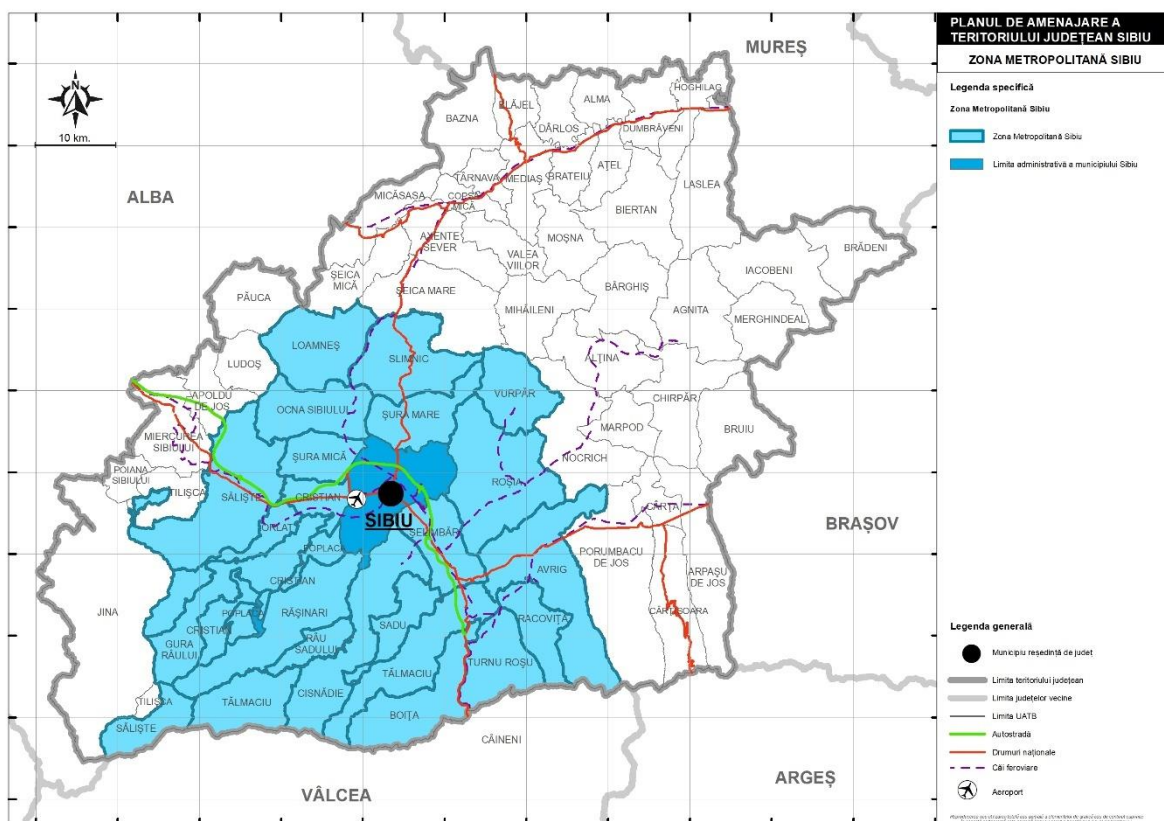
Asociației de Dezvoltare Intercomunitare (ADI) Zona Metropolitană Sibiu (ZMS) cuprinde o serie de unități administrativ-teritoriale asociate voluntar: Șura Mare, Șura Mică, Șelimbăr, Roșia, orașul Ocna Sibiului, Poplaca, Sadu, Rășinari, Slimnic, Ludoș, Apoldu de Jos, Loamneș, Nocrich, Vurpăr, Gura Râului și orașul Avrig.

Prin Hotărârea 23/15.05.2020 emisă de Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Sibiu a fost constituită **Zona Metropolitană Sibiu (ZMS)** care cuprinde 23 de unități administrativ-teritoriale (Fig. 2.7):

- municipiul Sibiu (pol de dezvoltare)
- orașele Avrig, Cislădie, Ocna Sibiului, Săliște, Tălmăciu

- comunele: Cristian, Gura Râului, Orlat, Poplaca, Rășinari, Roșia, Șelimbăr, Șura Mare, Șura Mică, Sadu, Râu Sadului, Loamneș, Slimnic, Vurpăr, Racovița, Turnu Roșu și Boița (SIDU, 2022).

Fig. 2. 7 ZONA METROPOLITANĂ SIBIU

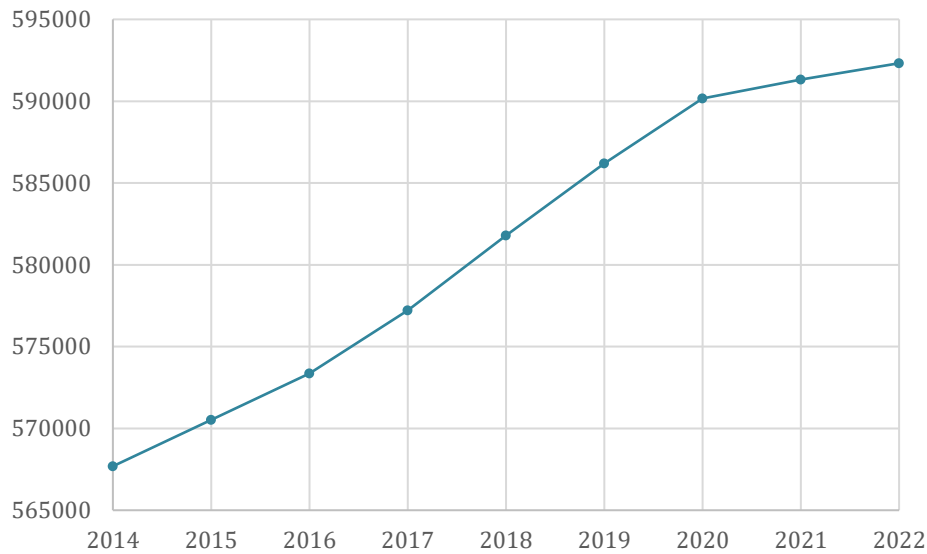
Sursa: autorii

- *profil socio-demografic*

Zona Metropolitană Sibiu are o suprafață de 2 270 km² reprezentând 42 % din suprafața județului și o populație de 294 915 de locuitori la 1 iulie 2022 (INS, 2022), reprezentând 63 % din populația totală a județului. Comparând suprafața și populația ZMS (populația după domiciliu, 1 iulie 2022), cu cea a județului, a Regiunii Centru, a României situația se prezintă astfel:

	ZMS	Județul Sibiu	Regiunea Centru	România
Suprafața totală (km ²)	2 270	5 432	34 092	238 397
% din suprafața ZMS		41.78	6.65	0.95
Populația totală, 2022	294 915	467 727	2 602 817	21 942 721
% din populația ZMS		63.05	11.33	1.34

Fig. 2. 8 VARIAȚIA POPULAȚIEI DUPĂ DOMICILIU ÎN ZMS

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

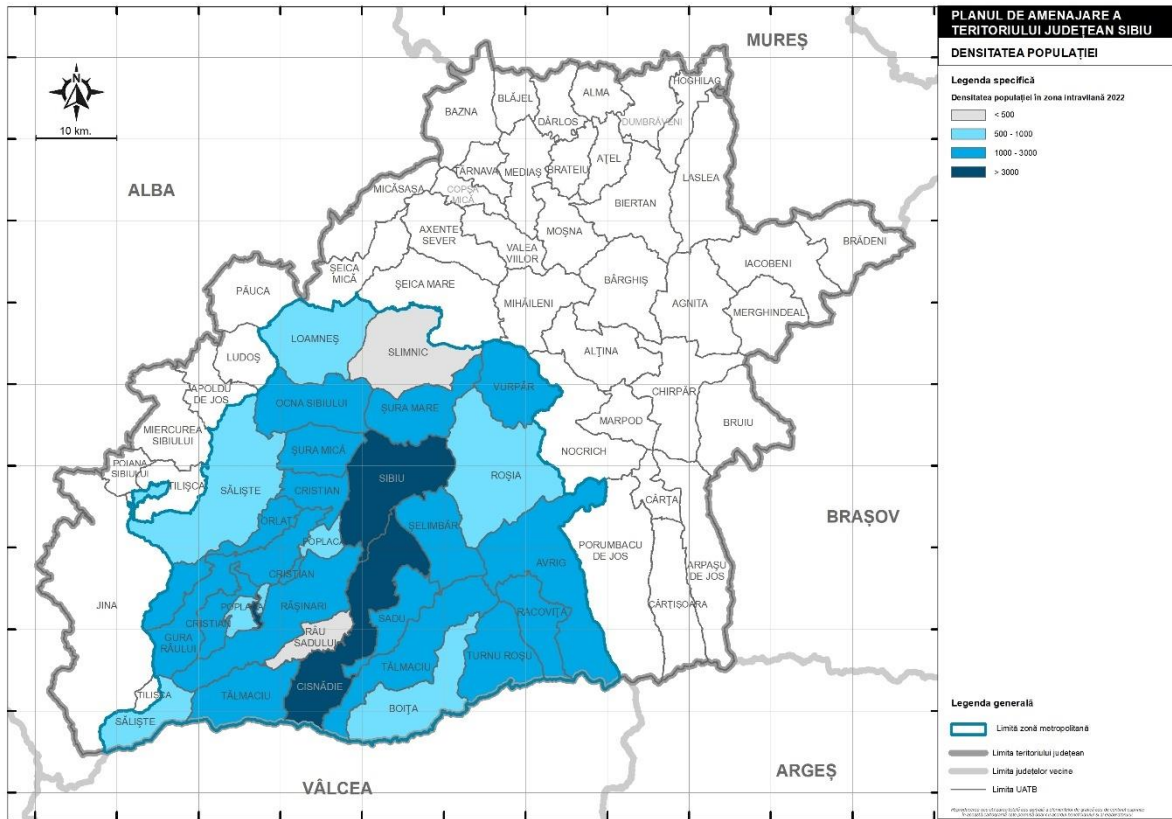
Analizând variația populației totale din perioada 2014-2022 (Fig. 2.8), numărul populației după domiciliu din ZMS este într-o ușoară creștere, înregistrând o rată de creștere de 4 %. În ceea ce privește dinamica populației la nivel de localitate cea mai mare rată de creștere a fost înregistrată în următoarele UAT-uri:

- Șelimbăr este comuna care a prezentat cea mai mare rată de creștere a populației de 104%, în ultimii 9 ani. Această creștere a fost susținută de poziția comunei în proximitatea municipiului Sibiu și accesibilitatea ridicată prin DN1 (15-20 de minute), respectiv rezervele de teren care oferă posibilitatea dezvoltării unor noi ansambluri rezidențiale și expansiunii suprafețelor construite. În comuna Șelimbăr conform datelor CLC, 2018 predomină terenurile arabile acoperind aproximativ 30 % din suprafața unității teritorial administrative, pășunile în proporție de 25 %, iar pădurile 27 %.
- Orașul Cisnădie a cunoscut o rată de creștere de 35 % în perioada 2014-2022. Datorită poziției în imediata vecinătate a municipiului Sibiu și a accesibilității rapide față acesta (20 de minute), respectiv a serviciilor pe care le oferă, a devenit o atracție tot mai mare pentru locuitorii din proximitate.
- Șura Mică a avut o rată de creștere de 20%, se află la 15-20 de minute distanță de Sibiu.
- Șura Mare a cunoscut o creștere de 16 %, distanța față de Sibiu fiind de 20-25 de minute.
- municipiul Sibiu a înregistrat o rată de descreștere de 2.8 % la fel și comunele Râu Sadului (11%), Boița (6.3%), Loamneș (4.3%), Rășinari (3.5%), Racovița (3%).

Analizând densitatea populației în zonele intravilane din ZMS (Fig. 2.9) se poate observa o densitate ridicată în orașul Cisnădie (7670 loc/km²), municipiul Sibiu (3322 loc/km²), orașul Tălmaciu (2331 loc/km²), orașul Avrig (2059 loc/km²), comuna Rășinari (2175 loc/km²), comuna Vurpăr (2066 loc/km²), Șelimbăr (1987

loc/km²), iar la polul opus comunele Râu Sadului (175 loc/km²), Slimnic (424 loc/km²) prezintă o densitate scăzută a populației în zona intravilană.

Fig. 2. 9 DENSITATEA POPULAȚIEI, 2022 (LOC/KM2 INTRAVILAN)

Sursa: autorii pe baza datelor INS și de la Consiliul Județean Sibiu.

Conform literaturii de specialitate (UN-Habitat 2016) densitatea medie a unui oraș european și pragul minim necesar pentru a susține un transport public eficient, este de 3000 de locuitori/km². Densitatea populației în zonele intravilane din municipiul Sibiu (3322 de locuitori/km²) și orașul Cisnădie (7670 de locuitori/km²) se apropie doar de acest prag, orașele Săliște (637 de locuitori/km²), Ocna Sibiului (1226 de locuitori/km²) se află departe de valoarea considerate optimă, fiind necesară o creștere a gradului de compactitate a acestor orașe.

Fig. 2. 10 POPULAȚIA PE GRUPE DE VÂRSTĂ, ZMS, 2022

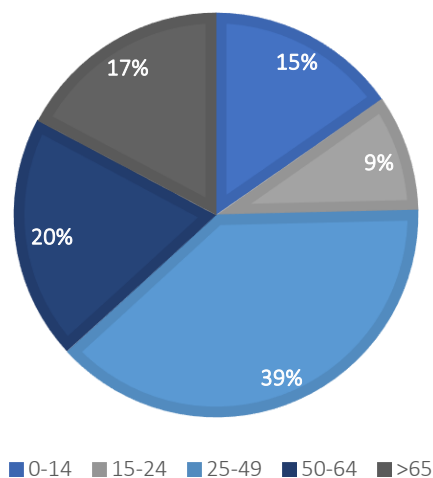
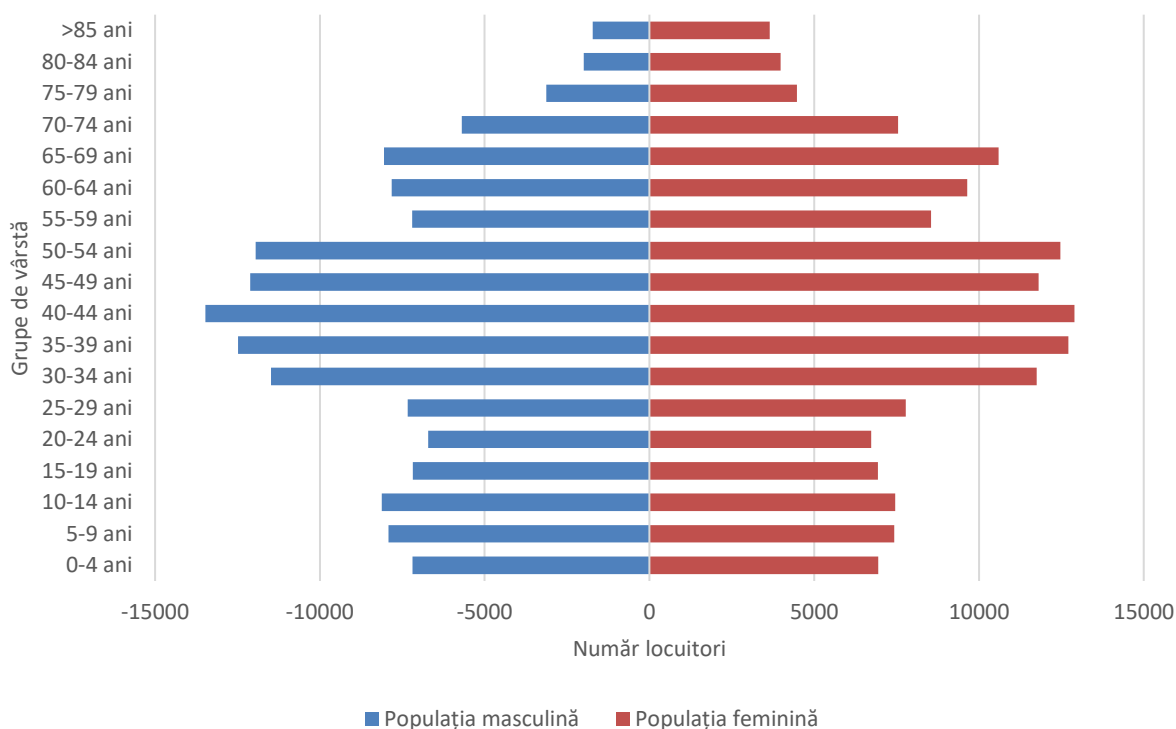

Fig. 2. 11 PIRAMIDA VÂRSTELOR, PE SEXE, ZONA METROPOLITANĂ SIBIU, 2022

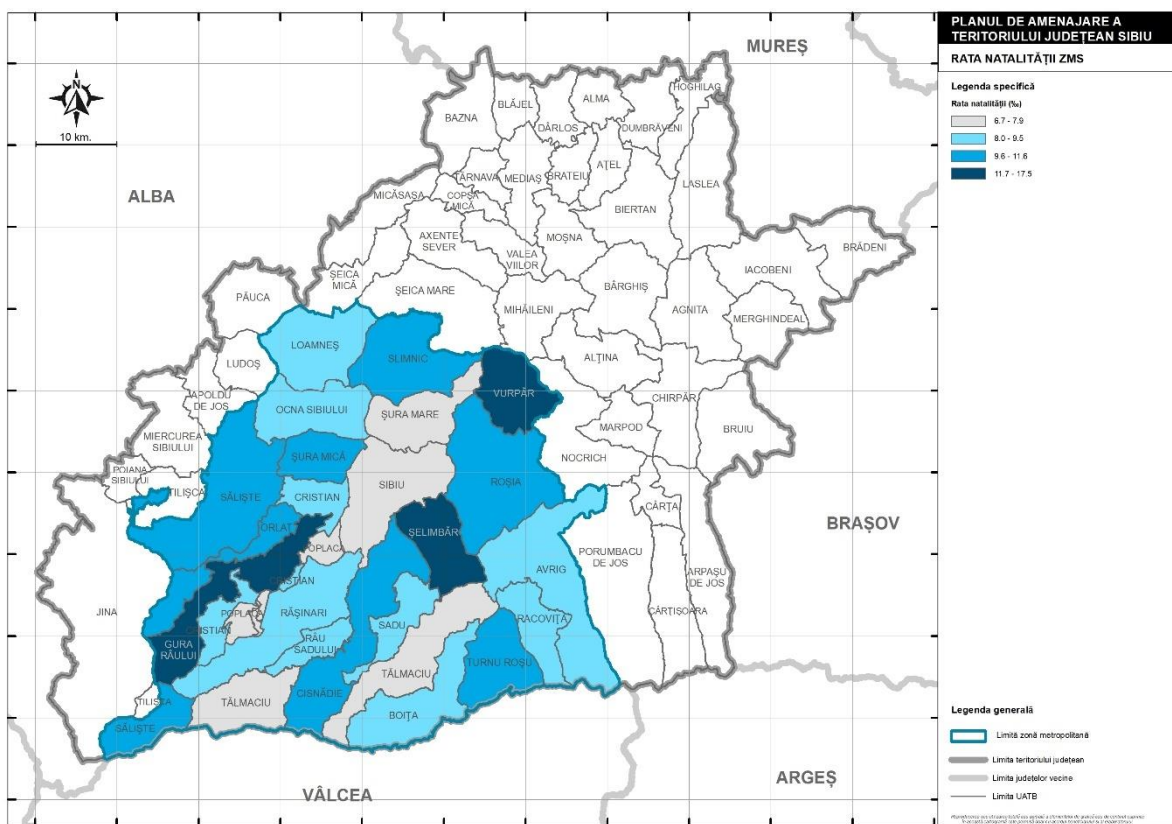
Sursa: autorii

În ceea ce privește procesul de îmbătrânire demografică la nivelul ZMS, populația matură tânără cu vârstă cuprinsă între 25-49 este predominantă și reprezintă 38.6 % din populația totală a ZMS, iar populația cu vârstă cuprinsă între 50-64 care urmează să iasă din câmpul muncii reprezintă 20 %. Populația cu vârstă

cuprinsă între 0-14 ani reprezintă 15.3 %, populația tânără 15-24 de ani doar 9.3%, iar cea peste 65 de ani 17.2 % din populația totală a ZMS (Fig. 2.10 și Fig. 2.11).

În anul 2021 la nivelul ZMS s-a înregistrat un spor natural negativ, rata natalității (8.8‰) a fost inferioară ratei mortalității (12.2‰), la fel și în municipiul Sibiu unde rata natalității a fost de 7.4 ‰, iar rata mortalității 12.8 ‰. Cea mai mare rată de natalitate la nivelul ZMS a fost înregistrată în comunele Șelimbăr, Vurpăr, Gura Râului (Fig. 2.12).

Fig. 2. 12 RATA NATALITĂȚII ZMS, 2021

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

În ceea ce privește rata mortalității aceasta a înregistrat valori ridicate în comunele Poplaca, Boița, Rășinari, Turnu Roșu, Ocna Sibiului (Fig. 2.13).

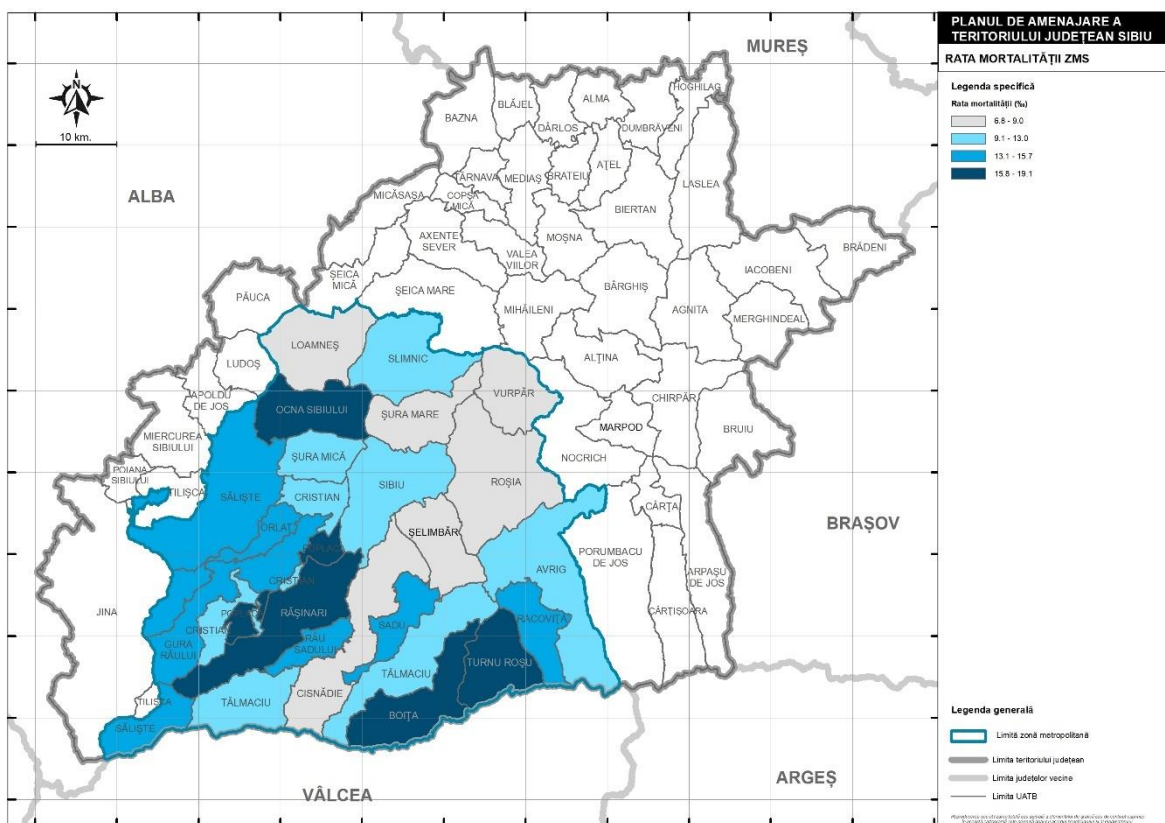
Majoritatea UAT-urilor din ZMS au spor natural negativ, excepție făcând comunele Șelimbăr, Roșia și orașul Cisnădie unde sporul natural a fost unul pozitiv în anul 2021. Se poate observa în Tabelul 2.8 că sporul natural este negativ și la nivel județean, regional și național, iar rata natalității și a mortalității la nivelul ZMS se apropie de valorile înregistrate la celelalte nivele teritoriale analizate.

Tabel 2. 8 INDICATORI DEMOGRAFICI 2021

Indicatori demografici	ZMS	Județul Sibiu	Regiunea Centru	România
Rata natalității (%)	8.8	8.7	9.1	8.9
Rata mortalității (%)	12.2	12.9	14.4	15.3
Spor natural	-3.4	-4.2	-5.3	-6.4

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Fig. 2. 13 RATA MORTALITĂȚII ZMS, 2021

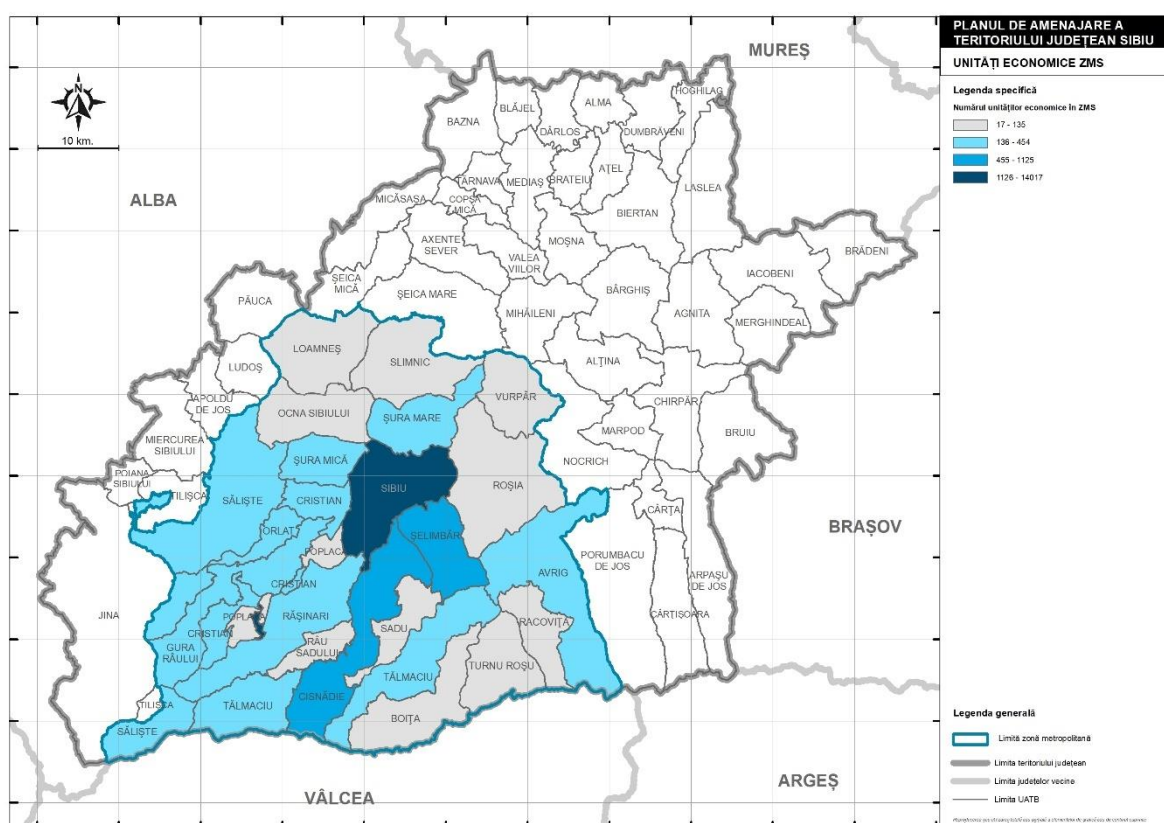
Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Datele Recensământului Populației și Locuințelor (RPL) din 2021 în comparație cu RPL din 2011 arată o tendință de scădere a populației la nivel național de (-5.3%), iar această tendință se observă atât la nivelul județului Sibiu, cât și în cadrul zonei metropolitane Sibiu. Comparând datele RPL din 2021 cu cele din 2011 se remarcă o rată de descreștere de 2.8 % în ZMS și de 2.3% în județul Sibiu (Anexa 1).

- *profil economic*

Prelucrând datele furnizate de Inspectoratul Teritorial de Muncă Sibiu (ITM, 2022), la nivelul ZMS la sfârșitul anului 2022 au fost înregistrate 19 149 de unități economice reprezentând 76% din numărul total de 25 043 de firme din județul Sibiu. Dintre acestea în municipiul Sibiu sunt înregistrate 14 017 de unități economice reprezentând 73 % din numărul total din ZMS, urmat de Șelimbăr cu 1 125 de firme (6%), Cisnădie cu 1 078 (6%), Avrig cu 454 (2%) și Tâlmaci cu 363 de unități economice (2%). La nivelul ZMS este important să se asigure o accesibilitate ridicată către aceste unități economice prin punerea la dispoziția locuitorilor unor multiple alternative de mobilitate (Fig. 2.14).

Fig. 2. 14 NUMĂRUL UNITĂȚILOR ECONOMICE ÎN ZONA METROPOLITANĂ SIBIU

Sursa: prelucrare după datele primite de la Inspectoratul Teritorial de Muncă (ITM) Sibiu

Calitatea locuirii și dezvoltarea sunt în strânsă legătură cu numărul spațiilor cu utilizare economică existente în ZMS. Numărul spațiilor comerciale și de retail din județul Sibiu au fost extrase din baza de date Google Maps, la începutul anului 2023, folosind următoarele categorii de interes: magazin alimentar (store), supermarket, magazin de electronice (electronics store), florărie (florist), magazin de mobilă (furniture

store), magazin echipamente hardware (hardware store), magazin de bijuterii (jewelry store), magazin de băuturi alcoolice (liquor store), pet shop, magazin de încălțăminte (shoe store), drogherie (drugstore), shopping mall, magazin cu produse de patiserie (bakery), magazin universal (convenience store), magazin de haine (clothing store), magazin produse pentru casă (home goods store), magazine universal (department store), magazin de biciclete (bicycle store), librărie (book store), reprezentanță auto (car dealer).

Structura comercială prezentă în cadrul județului este orientată preponderent spre zonele urbane și periurbane (Șelimbăr, Rășinari, Cristian, Orlat, Șura Mică, Șura Mare). Din totalul de 1 707 de spații comerciale și de retail din zona metropolitană Sibiu, cele mai multe se regăsesc în municipiul Sibiu 1 133, Șelimbăr 208, Cisnădie 95, Avrig 62, Tălmaciu 34, Săliște 27. La polul opus comunele cu doar 1-2 unități comerciale conform datelor Google Maps sunt: Râu Sadului, Boița, Vurpăr (Fig. 2.32).

Conform *Studiului privind activitățile economice*, în ZMS există următoarele unități comerciale ale rețelelor internaționale:

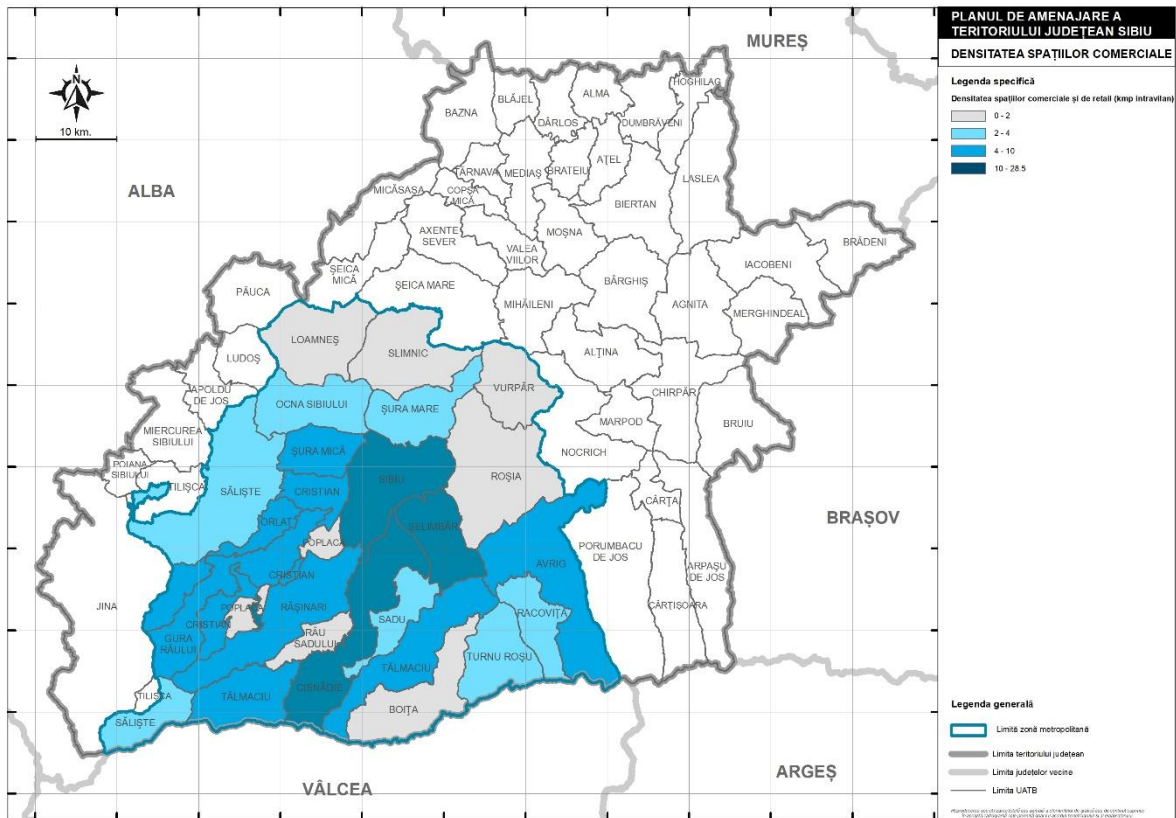
- hypermarketuri: Kaufland (4 unități în Sibiu), Auchan (1 unitate în Sibiu), Metro (1 unitate în Sibiu), Carrefour (prezent cu un hypermarket în Sibiu și cu mai multe supermarketuri în Sibiu, Șelimbăr, Cisnădie);
- hypermarketuri care asigură produse pentru casă și grădinărit: Dedeman (Șelimbăr), Leroy Merlin și Hornbach (Sibiu);
- Supermarketuri: Carrefour (în Sibiu, Șelimbăr, Cisnădie), Lidl (în Sibiu, Șelimbăr, Avrig și Cisnădie), Profi (20 de unități în municipiul Sibiu, la care se adaugă Ocna Sibiului, Cisnădie, Șelimbăr), Penny (cu 5 magazine în Sibiu, la care se adaugă punctul de lucru din Cisnădie), Mega Image (cu 2 magazine în Sibiu și 2 în Șelimbăr), Supeco (1 magazin în Sibiu), LaDoiPași (cu 7 puncte de lucru în Sibiu și un magazin în Ocna Sibiului și unul în Cristian);

La unități comerciale ale rețelelor internaționale se adaugă și lanțurile comerciale de pe piața locală, precum Every Solution Supermarket sau Prăvăliile din grupul Sergiana.

La nivelul ZMS există 3 mall-uri, Shopping City Sibiu care găzduiește 127 de magazine (comuna Șelimbăr), Promenada Mall și Prima Shopping Center (municipiul Sibiu), respectiv Retail Park (municipiul Sibiu).

Densitatea spațiilor comerciale și de retail în zonele intravilane prezintă valori ridicate în localitățile cu o densitate ridicată a populației: orașele Cisnădie 28.51 (km²), Șelimbăr (25.01 km²), municipiul Sibiu (22.81/km²), orașele Tălmaciu (9.72 km²), Avrig (8.35 km²) (Tabel 2.10).

Fig. 2. 15 DENSITATEA UNITĂȚILOR COMERCIALE ȘI DE RETAIL, 2023 (KM² INTRAVILAN)

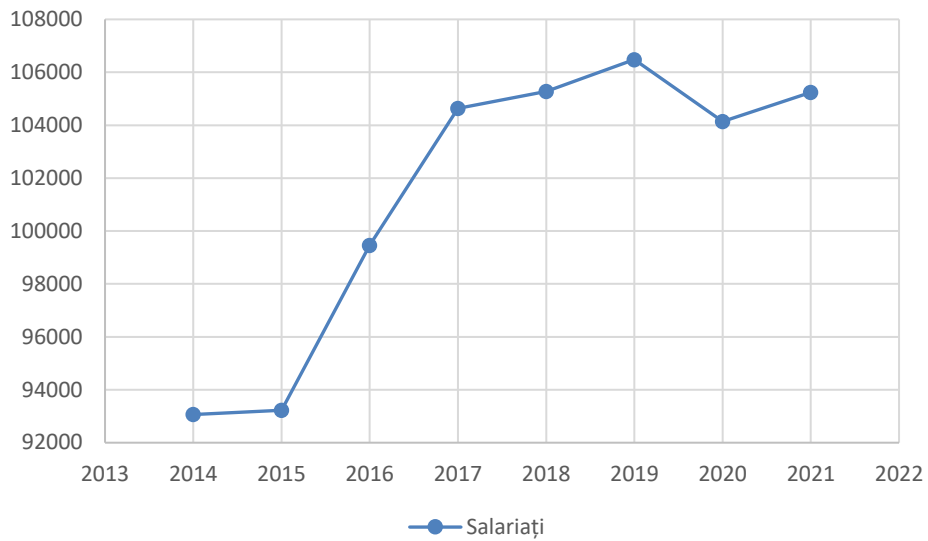

Sursa: autorii pe baza datelor de la Consiliul Județean Sibiu și Google Maps.

O densitate ceva mai redusă a spațiilor comerciale și de retail este întâlnită în zonele periurbane și rurale cum ar fi: Râu Sadului, Slimnic, Roșia, Boița, Vurpăr, Poplaca, Loamneș (Fig. 2.15). În comuna Vurpăr se poate observa o densitate scăzută a spațiilor comerciale și o densitate relativ ridicată a populației în zonele intravilane (2066 loc/km²), fiind necesară amenajarea unor noi unități comerciale.

Numărul mediu al salariaților la nivelul ZMS a cunoscut o tendință generală de creștere în perioada 2014-2021 de la 93 063 în 2014 la 105 245 în 2021, înregistrând o ușoară scădere în anul pandemic 2020.

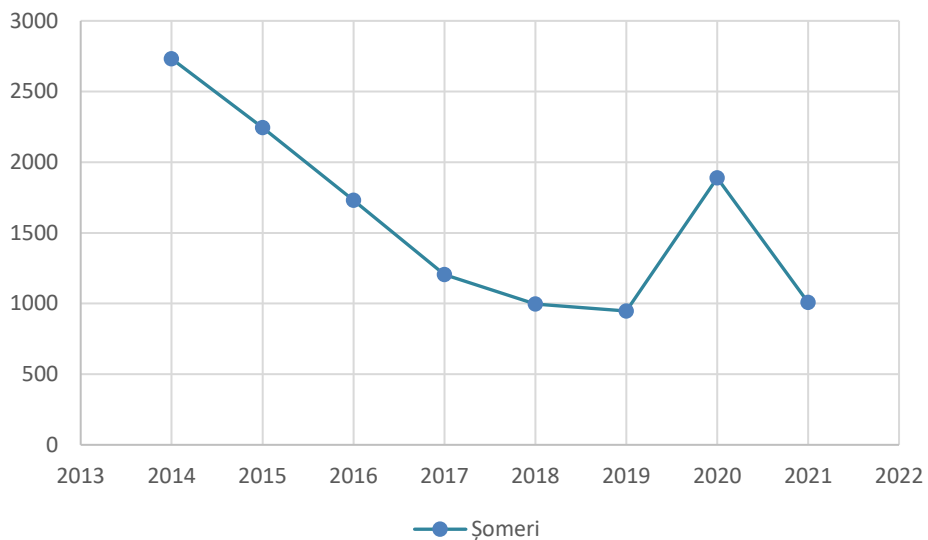
Fig. 2. 16 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI LA NIVELUL ZMS

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Analizând numărul de șomeri, se poate observa în Figura 2.17 o tendință descendentă a acestora la nivelul ZMS, de la 2732 de persoane în anul 2014 la 1008 de persoane în anul 2021, excepție făcând anul 2020 când numărul șomerilor în anul de pandemie a fost de 1889 la nivelul ZMS.

Fig. 2. 17 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI LA NIVELUL ZMS

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

- *profil spațial și funcțional*

Zona Metropolitană Sibiu prezintă o poziție favorabilă, dispune de un aeroport internațional, este străbătută de autostrada A1, de drumurile naționale europene E68, E81(DN1, DN7), drumul național (DN 14), o magistrală feroviară (CF 200) și liniile feroviare secundare 201, 204 și 208.

În ceea ce privește accesibilitatea, 39 % comunele ZMS sunt cuprinse în izocrona rutieră de 15 de minute, iar din 95 % din comune sunt cuprinse în izocrona rutieră de 30 de minute, excepție făcând comuna Râu Sadului. Cea mai puternică axă de accesibilitate fiind cea către Cisnădie(20 de minute), Săliște (20-25 de minute), Tâlmaciu (25 de minute), urmând Miercurea Sibiului (30-35 de minute) și Avrig (35 de minute). În ceea ce privește accesibilitatea pe cale feroviară, 15 unități administrativ-teritoriale din ZMS (Avrig, Cisnădie, Cristian, Ocna Sibiului, Orlat, Racovița, Roșia, Săliște, Șelimbăr, Sibiu, Slimnic, Șura Mică, Tâlmaciu, Turnu Roșu, Vurpăr) sunt deservite de rețeaua feroviară (CF 200, liniile secundare 201, 204 și 208. UAT-urile Boița, Râu Sadului, Sadu, Șura Mare, Loamneș, Poplaca, Rășinari, Gura Râului nu au acces direct la rețeaua feroviară.

Din perspectiva expansiunii urbane, se poate observa că ponderea cea mai ridicată a suprafeței teritoriului intravilan din suprafața teritoriului administrativ este înregistrată în municipiul Sibiu (41.2 %), orașul Cisnădie (10.3 %), respectiv o pondere mai scăzută în orașele Avrig (8.9 %), Ocna Sibiului (3.8 %), Tâlmaciu (3.2%), Săliște (1.3%) (Tabel 2.9).

În perioada 2014-2021 suprafețele intravilane ale centrelor urbane din ZMS au cunoscut o creștere spectaculoasă: 159.3 % în orașul Avrig, 128.2 % în orașul Cisnădie, respectiv 2.7 % în municipiul Sibiu. Limita municipiului Sibiu nu a suferit modificări mari menținând caracterul său compact (SIDU, 2022), la fel nici cele ale orașelor Ocna Sibiului, Săliște și Tâlmaciu.

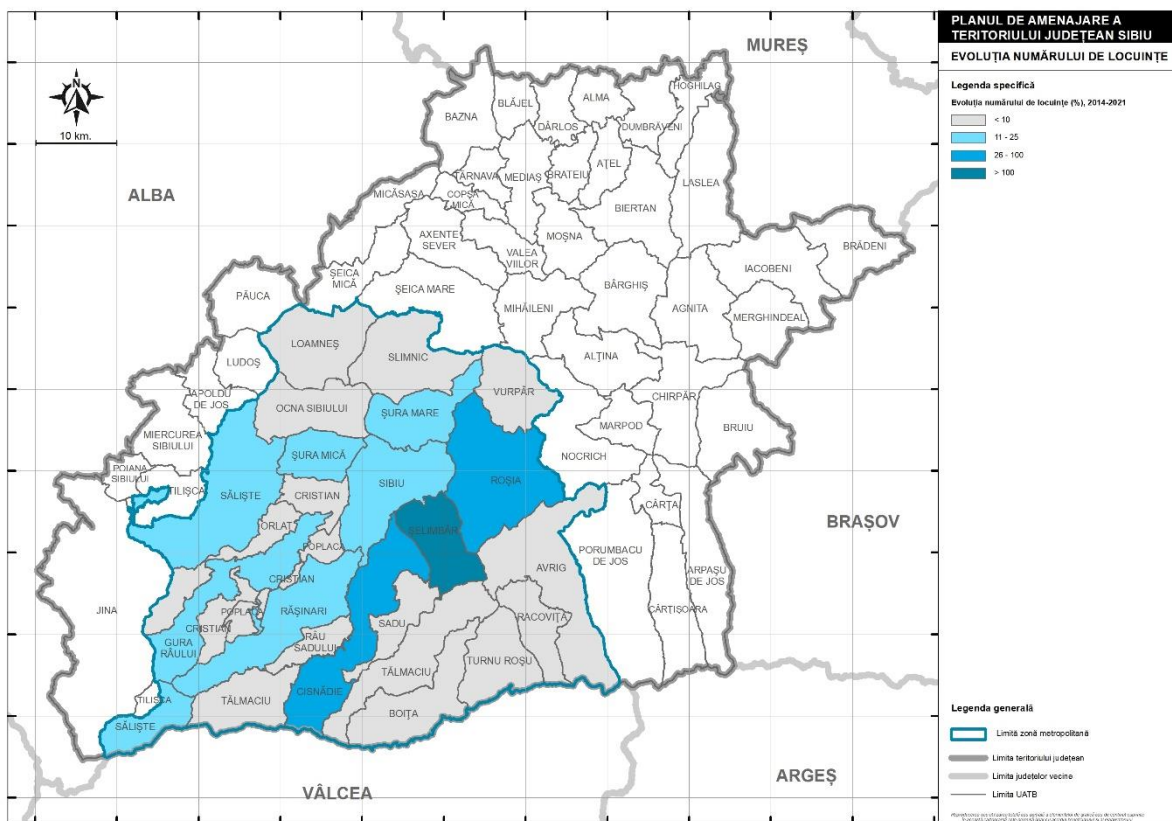
Tabel 2. 9 PONDEREA SUPRAFEȚEI INTRAVILANE ȘI EXTRAVILANE DIN SUPRAFAȚA TOTALĂ

Unitatea administrativ-teritorială	Intravilan (%)	Extravilan (%)	Suprafața UAT (ha)	Rata de creștere suprafață intravilană 2014-2012 (%)
Sibiu	41.2	58.8	12165.0	2.7
Avrig	8.9	91.1	16833.5	159.3
Cisnădie	10.3	89.7	13858.3	128.2
Ocna Sibiului	3.8	96.2	8518.3	0.0
Săliște	1.3	98.7	22656.1	0.0
Tâlmaciu	3.2	96.8	18468.4	0.0

Sursa: autorii pe baza datelor de la INS

O contribuție importantă la expansiunea zonelor construite o reprezintă dezvoltarea ansambluri rezidențiale prin construirea de noi locuințe. Pentru a identifica tiparele de dezvoltare teritorială am analizat evoluția numărului de locuințe din perioada 2014-2021. S-a remarcat o creștere a numărului de locuințe în majoritatea UAT-urile din ZMS, excepție făcând Boița unde acestea au stagnat în perioada analizată. La nivelul ZMS numărul locuințelor a crescut cu 25 % de la 109 231 de locuințe în 2014 la 137 010 de locuințe în 2021. Cea mai mare creștere a fost înregistrată în primul inel al zonei metropolitane, în comunele Șelimbăr (208 %), Cisnădie (83 %), Roșia (25 %), Gura Râului (25 %), Șura Mică (17 %), Șura Mare (14 %), Rășinari (13 %), respectiv municipiul Sibiu (18 %) (Fig. 2.18).

Fig. 2. 18 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUINȚE ÎN ZMS (%), 2014-2021

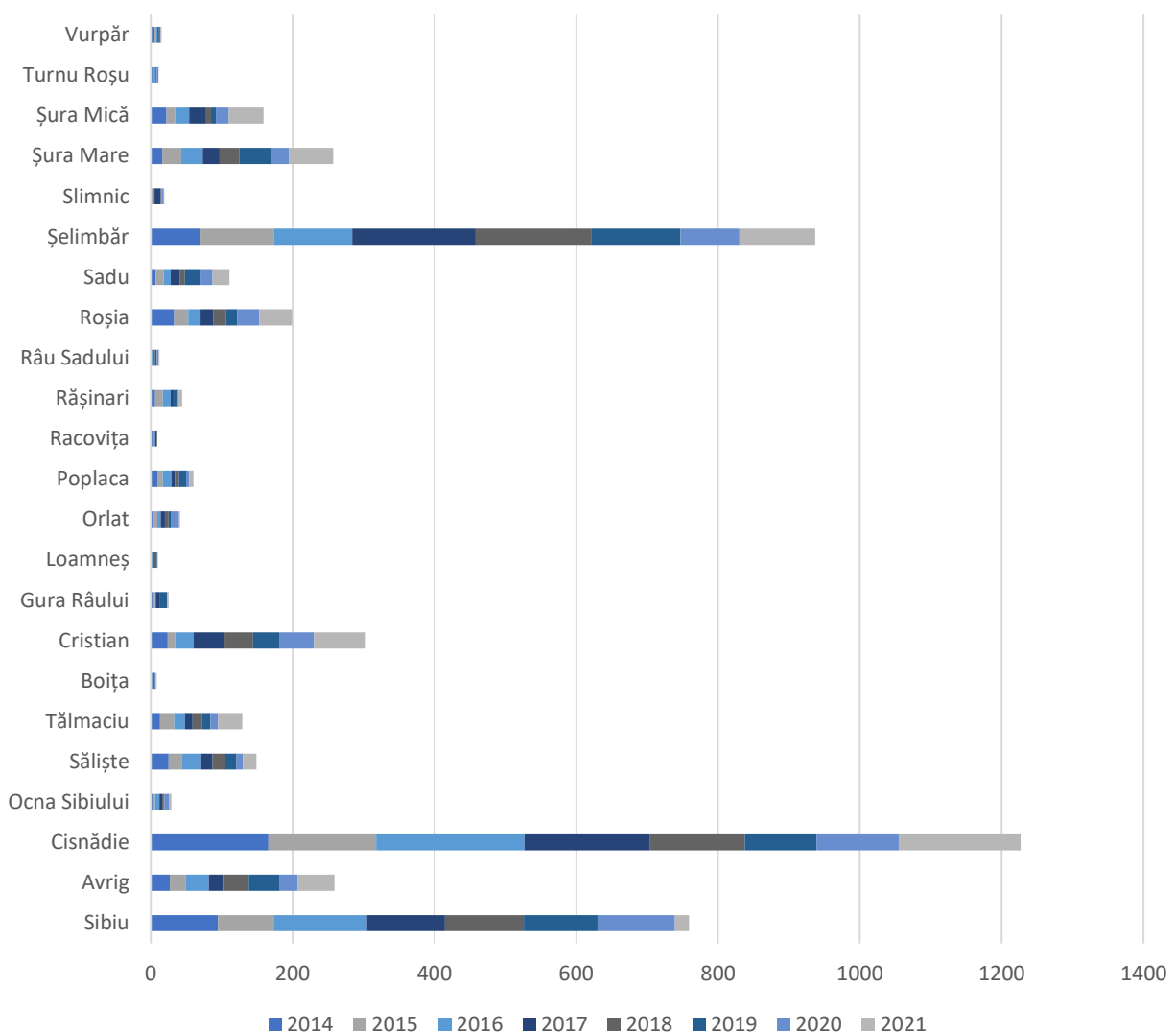
Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Acest fenomen de suburbanizare este prezent în majoritatea orașelor din țară (Anexa 2). Această tendință de expansiune a zonelor rezidențiale la nivelul localităților din vecinătatea municipiului Sibiu, se explică prin resursele de teren mai extinse de care dispun arealele din mediul rural, ceea ce permite amenajarea unor cartiere rezidențiale mai complexe cu diverse facilități, cu o suprafață locuibilă mai mare, oferind astfel o calitate a locuirii mai ridicată față de centrul urban (SIDU, 2022). Totodată, accesibilitatea acestor comune către municipiul Sibiu este una foarte bună comuna: Șelimbăr (12-15 minute), Cisnădie (16 minute), Roșia

(25-30 minute), Gura Râului (20-25 de minute), Șura Mică (12-15 de minute), Șura Mare (12-15 de minute), Rășinari (15- 20 minute), făcând facilă deplasarea populației între domiciliu și centrul urban.

În ceea ce privește numărul locuințelor noi terminate, în perioada 2014-2021, cele mai multe s-au construit în comuna Șelimbăr în medie 800 de locuințe noi în fiecare an, municipiul Sibiu în medie 790 de locuințe, Cisnădie 640 de locuințe noi, urmate de comunele Șura Mare în medie 30, Șura Mică, orașul Avrig, comunele Roșia și Cristian în medie 20 de locuințe noi.

Fig. 2. 19 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE AUTORIZAȚII DE CONSTRUIRE ELIBERATE PENTRU CATEGORIA CLĂDIRILOR REZIDENȚIALE (EXCLUSIV CELE PENTRU COLECTIVITĂȚI) PENTRU UNITĂȚILE ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN ZMS, 2014-2021

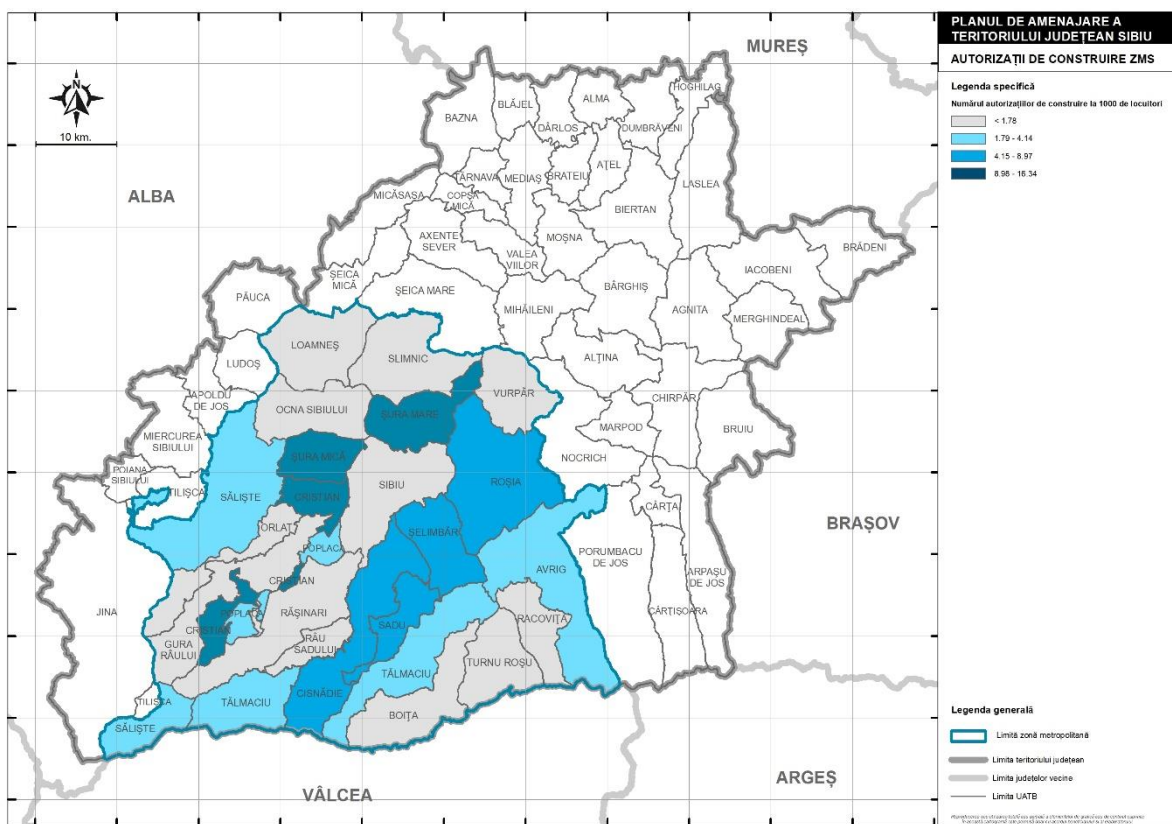
Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Analizând evoluția numărului de autorizații de construire eliberate pentru categoria clădirilor rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități), la nivelul ZMS în perioada 2014-2021, numărul acestora a crescut cu 27%.

Cele mai multe autorizații de construire în perioada 2014-2021 au fost eliberate pentru orașele Cisnădie, Șelimbăr, municipiul Sibiu, Cristian, orașul Avrig, Șura Mare, Roșia, Șura Mică, Săliște, Tâlmaciu.

Numărul autorizațiilor de construire eliberate pentru fiecare UAT din ZMS în anul 2021, raportat la 1000 de locuitori, prezintă valori ridicate în comunele suburbane ale municipiului Sibiu: Cristian (16.34), Șura Mică (13.94), Șura Mare (12.10), Roșia (7.43), Șelimbăr (7.03), respectiv orașele Cisnădie (6.92), Tâlmaciu (4.14), Avrig (3.38), Săliște (3.15) (Fig. 2.20).

Fig. 2. 20 NUMĂRUL AUTORIZAȚIILOR DE CONSTRUIRE LA 1000 DE LOCUITORI LA NIVELUL ZMS, 2021

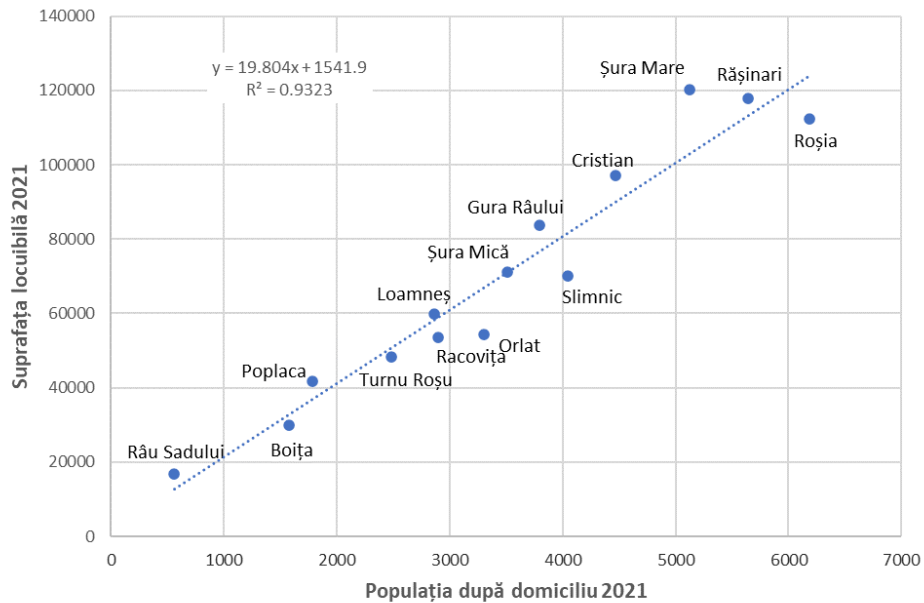

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Analizând datele referitoare la suprafața locuibilă, putem remarca că în comunele periurbane ale municipiului Sibiu au fost cele care au înregistrat cele mai mari creșteri în anul 2021 comparativ cu 2014: Șelimbăr (158 %), Roșia (31%), Șura Mică (24%), Șura Mare (19%), Cristian (17%), orașele Cisnădie (72%), Săliște (16%). Aceste valori indică o cerere mare de locuințe, datorită prețurilor mai mici și accesibilității ridicate față de municipiul Sibiu. În municipiul Sibiu rata de creștere a fost de 18 %, iar în comuna Gura Râului se poate remarca de asemenea o creștere însemnată a suprafeței locuibile în perioada 2014-2021 de 26%.

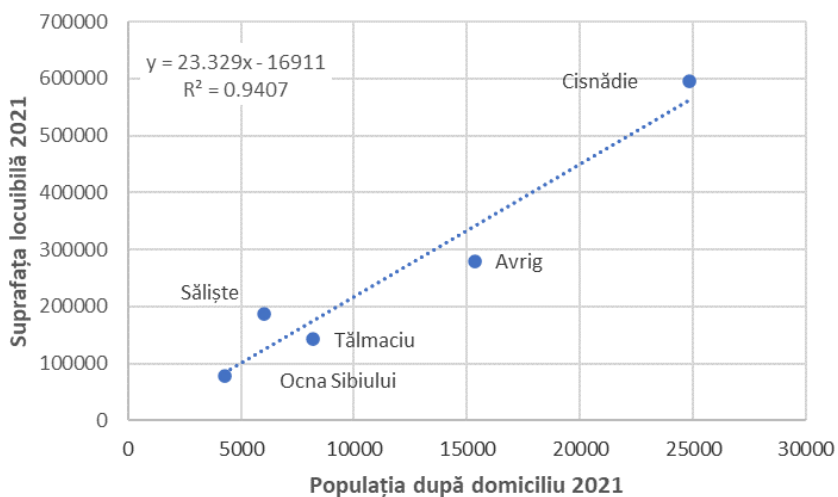
Pentru a surprinde efectele date în evoluția economică a ZMS, am analizat suprafața locuibilă pe locuitori (m²/locuitori), astfel valorile cele mai mari se întâlnesc în comunele suburbane Șelimbăr (40 m²/locuitori), Sadu (35 m²/locuitori), orașul Săliște, comuna Râu Sadului (30 m²/locuitori), respectiv municipiul Sibiu, orașul Cisnădie (24 m²/locuitori), comunele Șura Mare, Poplaca (23 m²/locuitori), Gura Râului (22 m²/locuitori), Cristian (21 m²/locuitori).

Fig. 2. 21 INDICELE DE CORELAȚIE DINTRE POPULAȚIE ȘI SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ PENTRU COMUNELE DIN ZMS, 2021

Sursa: autorii

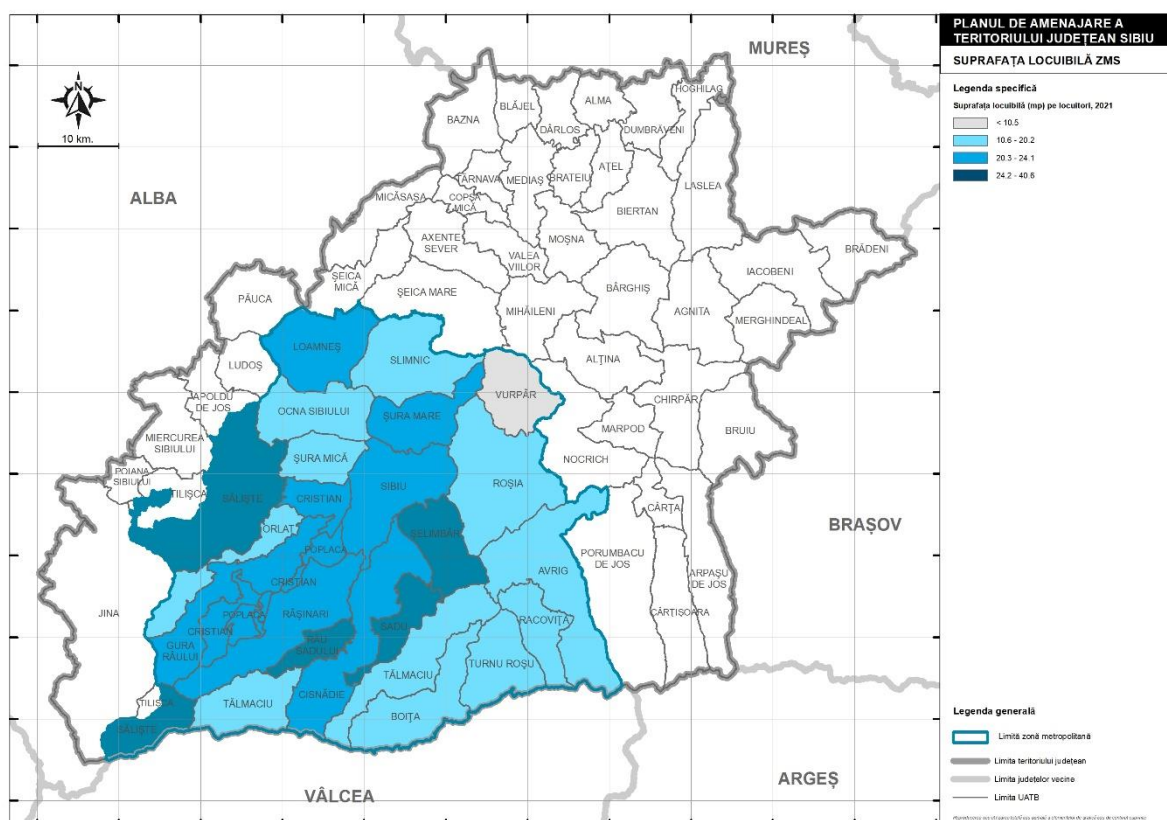
Fig. 2. 22 INDICELE DE CORELAȚIE DINTRE POPULAȚIE ȘI SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ PENTRU ORAȘELE DIN ZMS, 2021

Sursa: autorii

În perioada 2014-2021 creșterea suprafeței locuibile se corelează puternic cu creșterea populației în majoritatea comunelor și orașelor din ZMS, corelația fiind mai slabă în cazul comunelor Sadu și Vurpăr, unde creșterea suprafeței locuibile se datorează pe lângă creșterea populației probabil construirii de reședințe secundare sau creșterii nivelului de trai al populației (Fig. 2.21 și Fig.2.22).

Fig. 2. 23 SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ (MP) PE LOCUITORI, 2021

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

- *infrastructuri tehnice*

În Zona Metropolitană Sibiu a luat ființă la inițiativa autorităților publice locale, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Transport Metropolitan Sibiu pentru înființarea, organizarea, reglementarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de transport public la nivelul unităților administrativ-teritoriale membre, respectiv pentru realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional. Din cadrul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Transport Metropolitan Sibiu fac parte: municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Ocna Sibiului, comunele Șelimbăr, Sadu, Șura Mic, Cristian, Poplaca și Roșia. Prin PNRR se vor achiziționa 36 de autobuze electrice și 48 de stații de încărcare pentru acestea care vor asigura transportul public în municipiul Sibiu și cele 9 unități administrativ-teritoriale membre.

În cadrul Planului de Investiții în Infrastructura de Transport 2020-2030, Ministerul Transporturilor propune pentru județul Sibiu patru trasee pentru trenul metropolitan, care s-au putea dezvolta pe liniile de cale ferată existente, respectiv pe cele aflate în conservare. Cele patru rutele de transport feroviar metropolitan propuse sunt următoarele:

- Linia metropolitană S1 Sibiu: Avrig (Park&Ride) – Tălmaciu (Park&Ride) – Veștem – Șelimbăr – Vasile Aron/Brosărie – Sibiu Gara Centrală (Park&Ride) – Turnișor – Cristian (Park&Ride) – Orlat – Săcel – Săliște (Park&Ride) (Sebeș (Park&Ride))
- Linia metropolitană S2 Sibiu: Cisnădie (Park&Ride) – Șelimbăr – Vasile Aron/Brosărie – Sibiu Gara Centrală (Park&Ride) – Băile Ocna Sibiului – Loamneș – Copșa Mică (Park&Ride)
- Linia metropolitană S3 Sibiu: Agnita (Park&Ride) – Cornățel (Park&Ride) – Mohu – Șelimbăr – Vasile Aron/Brosărie – Sibiu Gara Centrală (Park&Ride)
- Linia metropolitană S4 Sibiu: Zona industrial Gușterița (Park&Ride) – Fabrica de cărămidă Wienerberger – Vasile Aron/Brosărie – Sibiu Gara Centrală (Park&Ride) – Aeroport Sibiu (Park&Ride) – Zona industrial Vest (Park&Ride).

Conform *Studiului de fundamentare privind infrastructurile tehnice majore*, la nivelul ZMS cele mai folosite surse de apă de suprafață sunt acumulările de apă Gura Râului și Sadu, excepție făcând orașul Tălmaciu care este alimentat din puțuri forate. În orașele Avrig, Ocna Sibiului, Săliște și Tălmaciu sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate sunt nesatisfăcătoare. În orașele Săliște și Tălmaciu sunt în derulare lucrări de modernizare și reabilitare a acestor sisteme, iar în localitățile Boița, Sibiul, Racovița, Roșia, Sadu, Slimnic, Șura Mică sunt în construcție stații de epurare. În zona rurală doar 8 localități au rețea de canalizare și stații de epurare: Cristian, Gura Râului, Orlat, Turnu Roșu, Șelimbăr (Bungard, Mohu, Veștem), iar Șura Mică numai rețele de canalizare.

Teritoriul ZMS este străbătut de magistrale de transport a energiei electrice: LEA 400 kV simplu-circuit, LEA 220 kV dublu-circuit și LEA 110 kV, respectiv stația de transformare 400/220/110 kv Sibiu Sud și de stații de transformare 110 kv/MT.

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale este amplă și bine dezvoltată, la nivelul ZMS câmpurile de gaze naturale existente se află în comunele Loamneș și Slimnic. Teritoriul ZMS este traversat de următoarele conducte magistrale de transport gaze de înaltă presiune: conducta magistrală de transport gaze a sistemului zero de transport cu diametrul nominal Oxx și conducta de transport gaze a sistemului regional de transport cu diametrul nominal Oxx. La nivelul ZMS gradul de acoperire a rețelelor de comunicare, a serviciilor de internet, mass-media este ridicat.

- *servicii publice*
 - ✓ *infrastructura de educație*

Conform *Studiului de Fundamentare privind infrastructurile de servicii publice*, la nivelul ZMS există trei unități de învățământ universitar localizate în municipiul Sibiu (Universitatea "Lucian Blaga", Academia Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu" și Universitatea Româno-Germană), 4 unitățile de învățământ postliceal localizate în municipiul Sibiu, 21 de unități de învățământ liceal, din care 16 localizate în municipiul Sibiu, 2 în orașul Cisnădie, respectiv câte una în orașele Avrig, Săliște, Tălmăciu și o unitate de învățământ profesional și de ucenici, localizate în comuna Turnu Roșu. Ocna Sibiului fiind singurul oraș care nu dispune de învățământ liceal, profesional sau de ucenici. În ceea ce privește școlile gimnaziale, toate comunele din ZMS au cel puțin o școală gimnazială, Rășinari fiind singura comună care are 2 unități de învățământ primar și gimnazial. În 2021, în ZMS, existau 33 de unități de învățământ preșcolar care funcționau independent de alte unități de învățământ, dintre acestea 30 fiind localizate în municipiul Sibiu, 2 la Cisnădie și una la Ocna Sibiului. În mediul rural, majoritatea grădinițelor aparțin de unitățile de învățământ gimnaziale.

Din totalul populației școlare, 19.7% reprezintă studenții și cursanții înscriși în învățământul universitar, în municipiul Sibiu. În anul 2021 în județul Sibiu, în învățământul postliceal erau înscriși 1575 de elevi, din aceștia 70.2% erau înscriși la cele 4 școli postliceale din municipiul Sibiu, iar în învățământul liceal și profesional erau înscriși 13636 de elevi, din care 67.8% învață în licee și școli profesionale din municipiul Sibiu. În cazul elevilor din gimnaziu, se constată, o pondere mai ridicată a elevilor de la unitățile de învățământ gimnaziale din municipiile Sibiu (39.6%), Avrig (al treilea la nivel județean), Cisnădie și Tălmăciu. Dintre comune, ca număr de elevi în învățământul gimnazial, se remarcă comuna Roșia (358 de elevi) fiind pe primul loc în mediul rural și a cincea la nivel județean, datorită natalității ridicate din ultima perioadă, fiind urmată de comunele Șelimbăr, Rășinari, Gura Râului. La nivelul ZMS, un număr foarte redus de elevi, sub 50, s-a înregistrat în comuna Râu Sadului (23 de elevi) caracterizată de o natalitate scăzută în ultimii ani. Această tendință se păstrează și în cazul elevilor din învățământul primar. În ZMS există copii înscriși la grădinițe în toate unitățile administrativ-teritoriale de bază. În cazul copiilor înscriși la grădinițe, pe primul loc se situează municipiul Sibiu, fiind urmată de orașul Cisnădie (care are 2 grădinițe ca unități de învățământ de sine stătătoare), iar în mediul rural, pe primul loc se află comuna Șelimbăr. Din perspectiva numărului de absolvenți de gimnaziu, cel mai mare număr se înregistrează în municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Avrig, Tălmăciu, Săliște, comuna Rășinari.

Media terenurilor de sport / unitate de învățământ este ridicată datorită celor 9 terenuri de sport aferente celor două universități publice din municipiul Sibiu, Universitatea "Lucian Blaga" și Academia

Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu", în cazul acestora media fiind de 4.5 terenuri de sport / unitate de învățământ universitar, iar la nivelul școlilor postliceale nu există decât un singur teren de sport, la una din unitățile de învățământ postliceal și de maiștri din municipiul Sibiu. În municipiul Sibiu doar 10 din cele 16 licee dispun de un teren de sport, iar unitățile de învățământ liceal și profesional din Avrig și Cisnădie au între 2 și 4 terenuri de sport. Cel mai mare număr de terenuri de sport și săli de gimnastică se înregistrează în unitățile de învățământ primar și gimnazial, dintre acestea cele mai multe în municipiul Sibiu și orașul Cisnădie. Sălile de gimnastică lipsesc în orașele Săliște și Ocna Sibiului, respectiv comunele Roșia, Șelimbăr, Poplaca.

Cel mai ridicat număr de cadre didactice se înregistrează la școlile primare și gimnaziale din municipiul Sibiu, comuna Roșia și orașele Avrig și Cisnădie.

✓ *infrastructura de sănătate*

În ZMS cele mai multe spitale se regăsesc în municipiul Sibiu (6 spitale publice și 3 private) și orașul Cisnădie. În anul 2019, paturile de spital erau distribuite în teritoriu astfel: 2119 paturi în municipiul Sibiu, 48 paturi în orașul Agnita și 72 de paturi în orașul Cisnădie. Majoritatea cabinetelor medicale de specialitate private sunt localizate în municipiul Sibiu (408), Cisnădie și Agnita. Un număr redus de cabinete medicale de specialitate se localizează în orașele Avrig, Tălmăciu, Săliște, Ocna Sibiului, precum și în comunele Șelimbăr, Gura Râului, Șura Mică. Majoritatea cabinetelor de medicină de familie sunt localizate în municipiul Sibiu (148), în orașele Avrig, Cisnădie, Tălmăciu, Săliște, respectiv comunele Șelimbăr și Rășinari. În aceste unități administrativ-teritoriale și numărul medicilor este ridicată. În comunele ZMS activează doar unul sau doi medici de familie, excepție făcând comuna Râu Sadului, unde nu există medic de familie sau nu își are sediul principal acolo. Majoritatea cabinetelor de medicină dentară/stomatologice sunt localizate în municipiul Sibiu, orașul Cisnădie, Șelimbăr, Tălmăciu, Rășinari, Săliște, Ocna Sibiului, Șura Mare, Loamneș, iar comunele Râu Sadului și Boița nu dețin cabinet stomatologice, conform datelor din 2019. Cel mai mare număr de farmacii sunt localizate în municipiul Sibiu, comuna Șelimbăr, orașele Cisnădie, Tălmăciu, Săliște, Avrig, comunele Roșia, Cristian, Slimnic. În comunele Râu Sadului, Poplaca, Șura Mică, Boița, Loamneș nu există farmacii și nici punct farmaceutic, locuitorii din aceste comune trebuie să se deplaseze în alte localități pentru a-și procura medicamentele.

✓ *infrastructura de asistență socială*

La nivelul ZMS, în prezent, cei mai mulți furnizori acreditați de servicii sociale se regăsesc în municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Săliște, comunele Șelimbăr, Șura Mică, Gura Râului, Slimnic și lipsesc în orașul Ocna Sibiului și comunele Râu Sadului, Poplaca, Șura Mare, Turnu Roșu.

Conform datelor Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, în luna martie 2023, la nivelul ZMS există până la 6 cămine pentru vârstnici în municipiul Sibiu, 2 în comuna Slimnic și câte unul în orașul Tălmăciu și comunele Șura Mică, Cristian, Orlat și Șelimbăr.

✓ *infrastructura de sport*

Conform Registrului Sportiv al MTS, în 2023, majoritatea structurilor sportive din mediul rural sunt localizate în ZMS (comunele Șelimbăr, Rășinari, Gura Râului, Cristian, Șura Mare, Șura Mică, Poplaca). În municipiul Sibiu, dintre stadioane, se remarcă noul Stadion Municipal Sibiu, cu o capacitate pentru 12363 de spectatori, a cărui construcție a fost finalizată în noiembrie 2022, respectiv 5 terenuri de fotbal, omologate pentru competiții la nivel județean sau de juniori. La nivelul ZMS un număr mare de săli de sport se localizează în municipiul Sibiu (25 de săli de sport), iar în orașul Avrig se localizează 3 săli de sport (dar în localități diferite Avrig, Mârșa și Bradu). În orașele Tălmaciu, Ocna Sibiului, Cisnădie, Săliște și comunele Vurpăr, Slimnic, Șura Mică, Cristian, Orlat, Boița există de obicei o singură sală de sport funcțională. Celelalte comune din ZMS nu dețin nicio sală de sport.

✓ *infrastructura culturală*

Se constată concentrarea muzeelor și colecțiilor publice din ZMS în municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Săliște, Avrig, comunele Rășinari, Sadu, Cristian, Turnu Roșu. Muzeele din municipiul Sibiu sunt de departe cele mai vizitate din întreg județul, Muzeul Brukenthal (cu cinci secții) și Complexul Național Muzeal ASTRA (cu patru secții). Cei mai mulți angajați din muzeele și colecțiile publice se regăsesc în ZMS (municipiul Sibiu, orașele Săliște, Cisnădie, comunele Rășinari, Turnu Roșu).

La nivelul ZMS comunele Șelimbăr, Gura Râului nu au deloc bibliotecă din anul 2021, iar orașul Ocna Sibiului nu deține în prezent bibliotecă publică.

✓ *infrastructura religioasă*

În ZMS cele mai multe lăcașe de cult se regăsesc în municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Avrig, Săliște, Ocna Sibiului, Tălmaciu, comunele Șelimbăr, Șura Mare, Loamneș și Roșia.

✓ *infrastructura de ordine publică, securitate, pază și intervenții în situații de urgență*

În ZMS, în cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Sibiu activează Poliția Municipiului Sibiu și cinci poliții orășenești Avrig, Cisnădie, Ocna Sibiului, Săliște și Tălmaciu. La nivelul ZMS există 11 UAT-uri care nu au în dotare autospeciale de intervenție: Săliște, Boița, Loamneș, Poplaca, Râu Sadului, Roșia, Slimnic, Șelimbăr, Șura Mare, Șura Mică, Vurpăr.

• *protecția mediului și schimbări climatice*

✓ *protecția mediului*

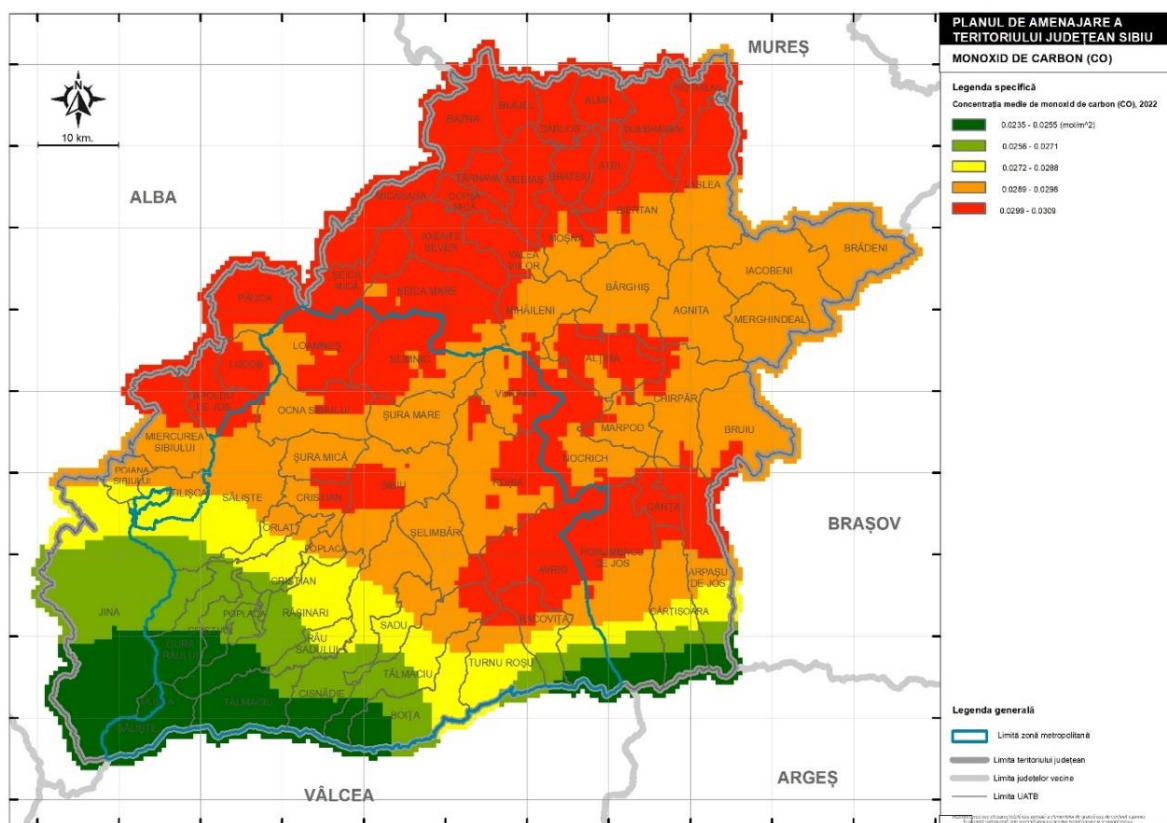
Dioxidul de azot (NO₂) se numără printre cei mai importanți poluanți de calitate a aerului din zonele urbane și industriale, fiind generat de traficul rutier. Un alt poluant principal care are o mare influență în determinarea calității aerului este Monoxidul de Carbon (CO). Pe baza imaginilor satelitare Sentinel 5-P, au fost extrase concentrațiile medii anuale de dioxid de azot (NO₂) și monoxid de carbon (CO) pentru

anul 2022 cu ajutorul instrumentului Google Earth Engine. Satelitul Sentinel 5-P transportă instrumentul TROPOspheric Monitoring Instrument (TROPOMI) care măsoară nivelurile de NO₂, CO, O₃ etc. din atmosferă.

La nivelul județului Sibiu, valorile monoxidului de carbon (CO) în anul 2022 au variat între 0.023-0.030 mol/m² (valoarea maximă în țară a fost de 0.033 mol/m²). În Figura 2.24 se poate observa la nivelul județului și a ZMS că poluarea aerului scade odată cu înălțimea, iar concentrațiile CO fiind ceva mai ridicate în arealele urbane și rurale mai populate.

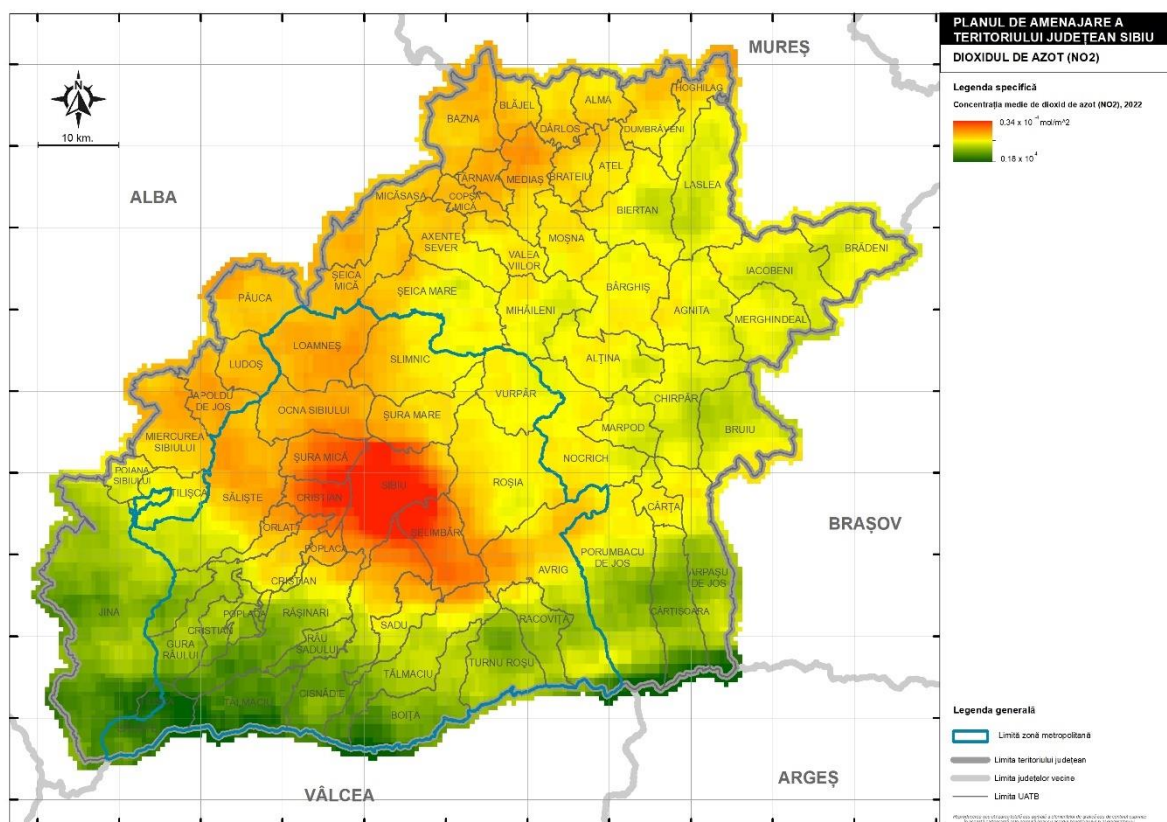
În ceea ce privește concentrația de NO₂, aceasta variază între 0.18 - 0.34 x 10⁻⁴ mol/m². Comparând aceste valori cu cele de la nivel național, unde valoarea maximă înregistrată în 2022 a fost 0.79 x 10⁻⁴ mol/m², se poate remarca faptul că la nivelul județului Sibiu valorile sunt scăzute. În anul 2022 la nivelul județului și a ZMS cele mai ridicate valori au fost înregistrate în municipiul Sibiu și comunele Șelimbăr, Cristian, Șura Mică (Fig. 2.25).

Fig. 2. 24 CONCENTRAȚIA CO LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2022

Sursa: autorii pe baza datelor Copernicus Sentinel-5P

Fig. 2. 25 CONCENTRAȚIA NO₂ LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2022

Sursa: autorii pe baza datelor Copernicus Sentinel-5P

Conform *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, aglomerările umane pot reprezenta surse semnificative de poluare difuză atunci când nu există sisteme adecvate de colectare și eliminare a apelor uzate sau când există depozite neconforme ale deșeurilor menajere. În ZMS gradul de conectare la rețeaua de canalizare se prezintă astfel: municipiul Sibiu (100%), Ocna Sibiului (93.2%), Loamneș (90.5%), Racovița (88.9%), Sadu (82.9%), Rășinari (82.4%), Șelimbăr (79.8%), Cristian (78.9%), Cristian (78.9%), Șura Mică (71.8%), Avrig (69.9%), Săliște (63%), Șura Mare (56.4%), Cislădie (55.6%). În ZMS nu există depozite neconforme ale deșeurilor menajere.

În ceea ce privește activitățile de colectare și transport a deșeurilor, în ZMS există 3 zone de colectare: Zona 1: Sibiu; Zona 2: Avrig și Zona 5: Săliște și trei stații de sortare (Șura Mică, Săliște, Cislădie), o stație de compostare (Șura Mică) și un depozit conform în localitatea Cristian (Depozitul Ecologic de Deșeuri Menajere și Industriale (DEDMI) Cristian).

✓ schimbări climatice

Conform *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, temperatura aerului în ZMS, variază între 2.3-4.0 °C în partea cea mai înaltă a ZMS, până la peste 9.0 °C în arealele mai joase. Temperaturile medii a aerului primăvară și toamnă se înscriu cu valori apropiate de cele ale valorilor medii multianuale (8.9°C), excepție făcând UAT-urile din zona înaltă a ZMS (extremitățile sudice ale orașelor Săliște, Tălmaci și a comunei Gura Râului) unde temperatura medie a aerului primăvara este cuprinsă între 1.4-6.0°C, iar toamna între 3.2-8.0°C. La nivelul ZMS, tendința de evoluție a temperaturii pentru anotimpul de primăvară în perioada 1961-2021, evidențiază o creștere statistic semnificativă, iar pentru anotimpul de toamnă o creștere statistic ne semnificativă. Temperatura medie a aerului vara, cu excepția zonei înalte din extremitatea sud-vestică a ZMS, în general depășește 14-15 °C.

Cea mai mare parte a teritoriului ZMS este caracterizată de cantități de precipitații de 600-800 mm/an, excepție făcând zona înaltă din partea de sud-vest (extremitățile sudice ale orașelor Săliște și Tălmaci) unde precipitațiile ajung între 1000-1060 mm/an. Din punct de vedere al schimbărilor identificate în ultimii 61 de ani, acestea nu au fost semnificative statistic în ZMS, scăderi ușoare ale cantităților anuale de precipitații s-au înregistrat în partea estică a comunelor Boița, Sadu, ale orașele Tălmaci, Cisnădie și partea de sud a comunei Șelimbăr). Cea mai mare cantitate de precipitații este specifică verii, lunile mai-iulie sunt cele mai ploioase cu cantități ce depășesc 80 mm/lună ca valoare medie multianuală.

În ceea ce privește nebulozitate, în cea mai mare parte a ZMS, s-au înregistrat valori de 6.1-6.3 zecimi, în localitățile din sud-vest au dominat valori de 5.9-6.0 zecimi, iar pe suprafețe restrânse din Rășinari și Tălmaci s-au înregistrat valori mai scăzute, de 5.7-5.8 zecimi. În majoritatea UAT-urilor din ZMS scăderea a fost mai intensă, respectiv semnificativă statistic.

Cea mai mare parte a ZMS este caracterizată de valori ale grosimii medii anuale ale stratului de zăpadă de sub 10 cm, excepție făcând zonele înalte din partea sud-vestică a ZMS unde grosimea medie poate ajunge până la 45 cm.

- *profil și capacitate administrativă*

Conform *Studiul privind capacitatea administrativă de implementare a P.A.T.J. Sibiu*, în anul 2021 la nivelul ZMS cele mai mari venituri totale le-a avut municipiul Sibiu, care a reprezentat aproape o treime din cele ale județului (31.5%), Cisnădie (47.6 milioane lei) și Avrig (30.2 milioane lei). Comunele cu cele mai mari venituri totale în 2021 au fost Șelimbăr (43.2 milioane lei, cu venituri totale mai mari decât toate orașele din județ cu excepția orașului Cisnădie) și Cristian (18.3 milioane lei care a depășit veniturile totale ale orașelor Copșa Mică și Ocna Sibiului). Comunele cu cele mai mici venituri totale au fost Râu Sadului (3.2 milioane lei) și Poplaca.

Din 2017 până în 2021 veniturile totale în ZMS se prezintă astfel: veniturile totale ale municipiului Sibiu au crescut cu aproape 14%, ale orașului Ocna Sibiului cu 73%, ale orașului Tălmăciu cu 76%, iar ale orașului Avrig au scăzut cu (-1%). Între comune, cele mai mari venituri totale în această perioadă le-au înregistrat Racovița, Cristian, Orlat, iar cele scăzute, Turnu Roșu (-42%) și Sadu (scădere între 30-54%).

Cele mai mari creșteri ale veniturilor proprii în perioada 2017-2021, s-au înregistrat în orașul Cisnădie (42%), respectiv comunele Cristian (101.8%) și Șura Mică (86.6%).

La nivelul ZMS în anul 2021, cele mai mari cheltuieli totale le-au avut municipiul Sibiu (660.6 milioane lei), orașul Cisnădie (aproape 50 milioane lei), comuna Șelimbăr (46 milioane lei), comunele Orlat, Cristian, Roșia și Racovița cu cheltuieli de peste 10 milioane lei. La celălalt pol, comunele Râu Sadu, Boița și Poplaca au avut cele mai mici cheltuieli (între 2 și 5 milioane lei).

În ceea ce privește evoluția cheltuielilor totale în perioada 2017-2021, cele mai mari creșteri s-au înregistrat în comunele Șelimbăr, Orlat (între 100-270%), municipiul Sibiu, orașul Ocna Sibiului, comunele Cristian, Racovița, Șura Mare (între 50-100%), iar cele mai mari scăderi între 25-54% în comuna Sadu, Loamneș și Roșia.

În ZMS numărului total al posturilor din organigramă se prezintă astfel, comuna Șelimbăr (56 de posturi, grad de ocupare 85.7%), Cristian (29 de posturi, grad de ocupare 79.3%), Racovița (36 de posturi, grad de ocupare 72.2%), Sadu (23 de posturi, grad de ocupare 69.6%), Șura Mică (30 de posturi, grad de ocupare 93.3%), Turnu Roșu (26 de posturi, grad de ocupare 76.9%).

Zona periurbană

- *constituirea și funcționarea zonelor metropolitane, respectiv a zonelor periurbane;*
- *delimitarea teritoriului metropolitan/periurban și planificarea dezvoltării teritoriale: profil socio-demografic, economic, spațial și funcțional, infrastructuri tehnice, servicii publice, protecția mediului și schimbări climatice, profil și capacitate administrativă;*

Prin Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul a fost introdus pentru prima dată în legislația de specialitate termenul de „teritoriu periurban” definit ca „suprafața din jurul municipiilor și orașelor, delimitată prin studii de specialitate, în cadrul căreia se creează relații de independență în domeniul

economic, al infrastructurii, deplasărilor pentru muncă, asigurărilor cu spații verzi și de agrement, asigurărilor cu produse agroalimentare etc.”

În delimitarea zonelor periurbane pentru municipiile și orașele din județul Sibiu, am urmărit metodologia folosită în cadrul *Studiului de Fundamentare privind definirea zonelor periurbane din Județul Cluj în scopul realizării planului de amenajare a acestora* (Benedek, 2019). Astfel delimitarea zonelor periurbane s-a bazat pe analiza datelor privind rata navetismului, fluxul de navetism și accesibilitatea centrelor urbane din zonele periurbane. În funcție de rangul orașelor au fost utilizate următoarele praguri:

Localități urbane de rangul II (municipiul Sibiu și Mediaș):

- Izocrona 25 minute
- Rata navetismului minim 20 %
- Flux predominant de navetism orientat spre centrul urban

Localități urbane de rangul III (toate celelalte orașe):

- Izocrona 20 minute
- Rata navetismului minim 10 %
- Flux predominant de navetism orientat spre centrul urban

În cadrul studiului am recurs la delimitarea zonelor periurbane atât a municipiilor, cât și ale orașelor mai mici, deoarece acestea din urmă evidențiază fluxuri locale intense. În zonele periurbane delimitate am inclus și municipiile și orașele, astfel acestea cuprind două elemente structurale: un centru urban (municipiu sau oraș) și o zonă periurbană (formată din comune și/sau orașe mici) (Benedek, 2019). Astfel în cadrul studiului lucrăm cu zone periurbane organizate la diferite scări spațiale.

Delimitarea zonelor periurbane a presupus următoarele etape:

1. analizarea deplasărilor pentru muncă (navetism)
2. calcularea izocronelor de accesibilitate
3. analizarea fluxurilor de navetism
4. selectarea UAT-urilor în funcție de pragurile stabilite pentru rata navetismului, orientarea spațială predominantă a fluxurilor de navetism și încadrarea acestora în anumite izocrone de accesibilitate.

Pentru a obține rata navetismului pentru 2021 s-a calculat:

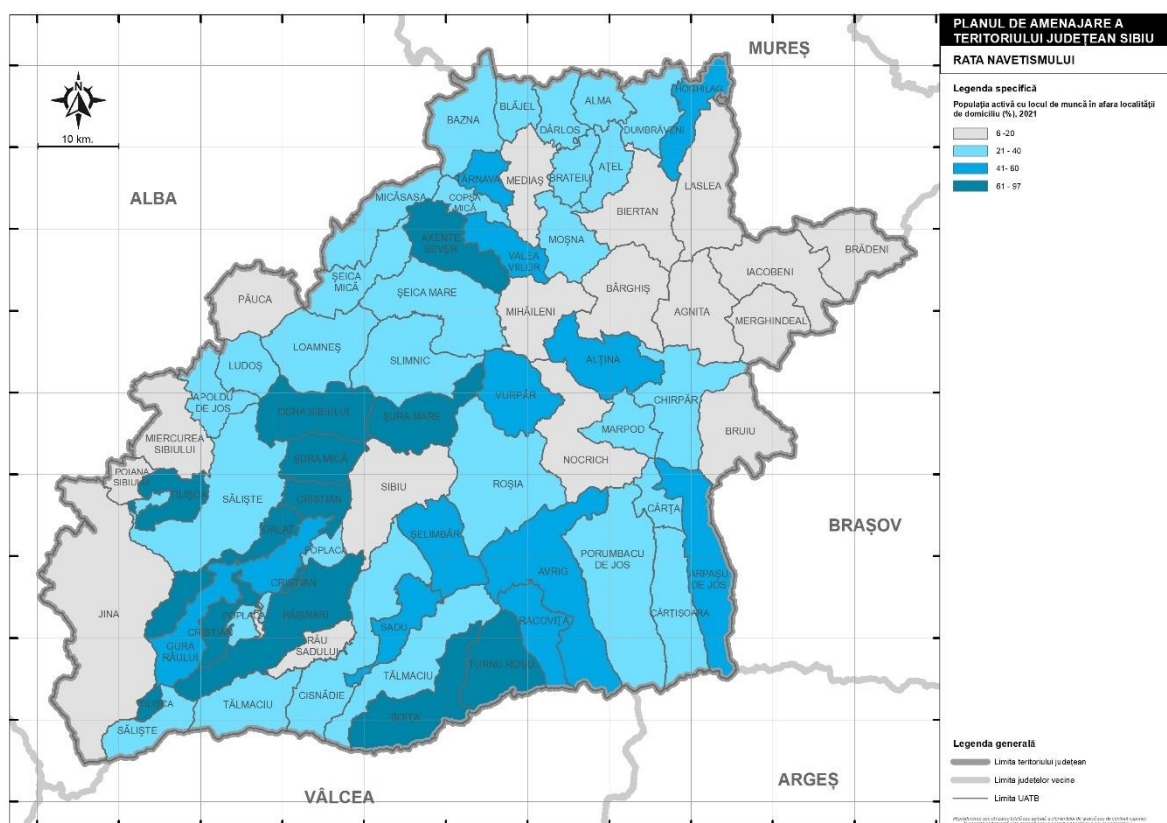
- a) procentul cu care a crescut/scăzut numărul de salariați în 2021 comparativ cu 2011;
- b) procentul cu care a crescut/scăzut populația activă în 2021 comparativ cu 2011;

c) diferența a fost aplicată la rata navetismului din 2011, ca o creștere/scădere procentuală.

Pentru fluxul de navetism s-au folosit datele de la recensământul din 2011 în lipsa altor date mai actuale. Izocronele de accesibilitate (isochrons) au fost calculate cu ajutorul OpenRouteService (ORS, 2022) care folosește rețeaua rutieră OpenStreetMap cuprinzând limitele de viteză și restricțiile de circulație pentru fiecare categorie de drum.

În Figura 2.26 se poate urmări distribuția teritorială a ratei de navetism calculată pentru 2021, pentru patru clase de valori. În cadrul județului populația activă cu locul de muncă în afara localității de domiciliu depășește 60% în UAT-urile: Șura Mică, Cristian, Tilișca, Turnu Roșu, Ocna Sibiului, Orlat, Rășinari, Șura Mare, Boița și Axente Sever. În comunele Șelimbăr, Sadu, Gura Râului, Hoghilag, Racovița, Valea Viilor, Târnava, Vurpăr, Alțina, Avrig, Arpașu de Jos se remarcă un procent cuprins între 40-60 % a populației active cu locul de muncă în altă unitatea administrativ-teritorială decât cea de domiciliu.

Fig. 2. 26 RATA NAVETISMULUI LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2021

Sursa: autorii

Analizând fluxul de navetism conform RPL 2011, a reieșit că o mare parte din populația din Csnădie, Șelimbăr, Avrig, Rășinari, Șura Mare, Cristian, Ocna Sibiului, Roșia, Tălmaciu se deplasează la muncă în municipiul Sibiu. Procent însemnat din populația comunelor Moșna, Dârlos, Târnava, Blăjel, Copșa Mică, Alma, Brateiu lucrează în municipiul Mediaș.

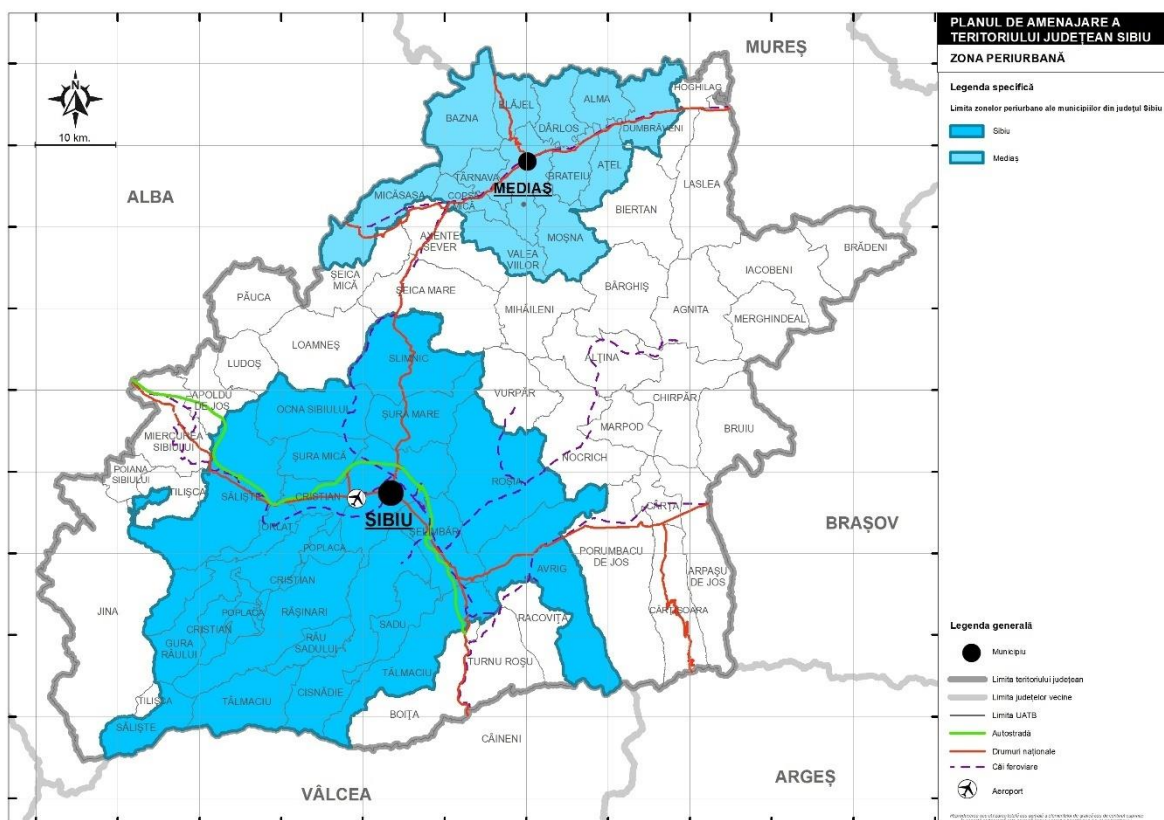
Zona periurbană Sibiu

În zona periurbană a municipiului Sibiu au fost introduse acele unități administrativ-teritoriale unde rata navetismului spre alte localități cuprinde mai mult de 20% din populația activă, cu flux predominant spre Sibiu, în cadrul izocroniei de accesibilitate de 25 de minute.

Zona periurbană Sibiu cuprinde 18 UAT-uri:

- municipiul Sibiu,
- orașele Avrig, Csnădie, Ocna Sibiului, Săliște, Tălmaciu
- comunele Cristian, Gura Râului, Orlat, Poplaca, Rășinari, Râu Sadului, Roșia, Sadu, Șelimbăr, Slimnic, Șura Mare, Șura Mică.

Fig. 2. 27 ZONELE PERIURBANE ALE LOCALITĂȚILOR URBANE DE RANG II DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: autorii

Comuna Râu Sadului deși are o rată de navetism de doar 16.48 % și un flux de navetiști ceva mai redus spre Sibiu, a fost totuși inclusă în teritoriul periurban a municipiului pentru a asigura contiguitate zonei. Zona periurbană a municipiului Sibiu, se suprapune în mare cu limitele Zonei Metropolitane, excepție făcând comunele Loamneș, Slimnic, Vurpăr, Racovița, Turnu Roșu și Boița care nu se încadrează în zona periurbană a municipiului Sibiu, înregistrând fluxuri reduse de navetism și/sau nu sunt cuprinse în izocrona de accesibilitate de 25 de minute.

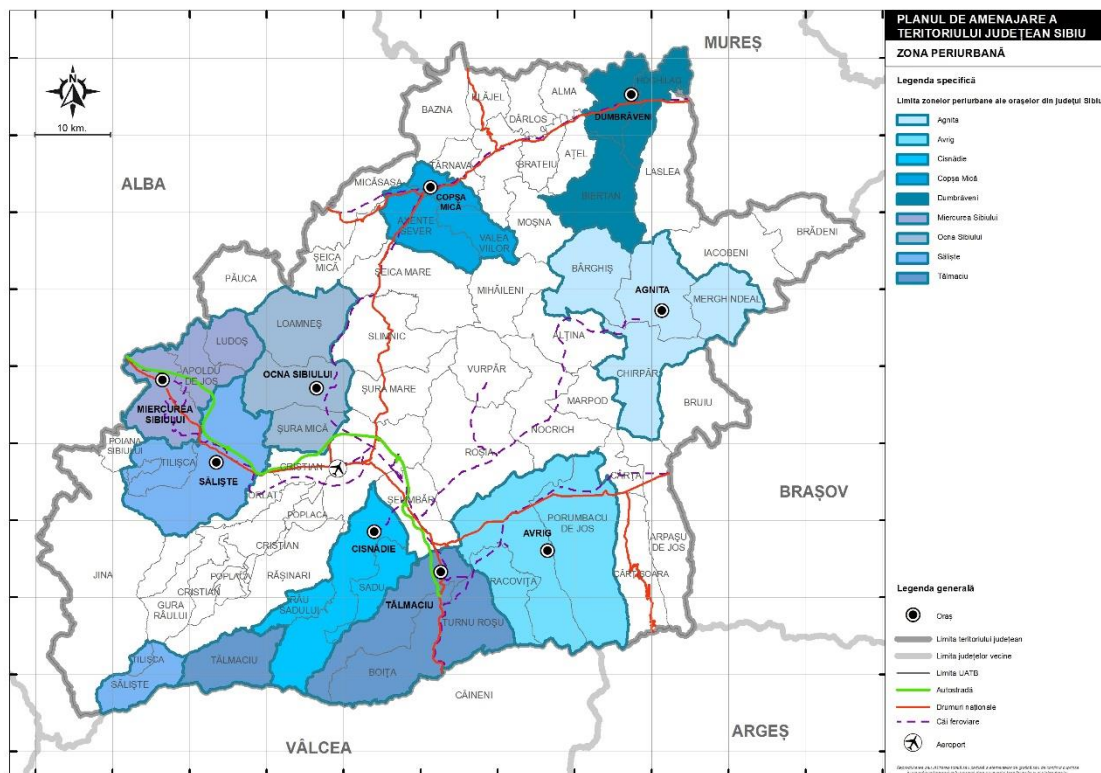
Zona periurbană Mediaș

Pentru zona periurbană Mediaș s-a utilizat pragul de navetism de minim 20% cu flux predominant spre municipiul Mediaș, în cadrul izocroniei de 25 minute.

Zona periurbană Mediaș cuprinde (13 UAT-uri):

- municipiul Mediaș
- orașele: Copșa Mică, Dumbrăveni
- comunele: Alma, Ațel, Bazna, Blăjel, Brateiu, Dârlos, Micăsasa, Moșna, Târnava, Valea Viilor.

Fig. 2. 28 ZONELE PERIURBANE ALE LOCALITĂȚILOR URBANE DE RANG III DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: autorii

Pentru orașele de rang III, s-a utilizat pragul minim de 10% cu flux predominant spre fiecare centru urban în parte, în cadrul izocronei de 20 de minute.

Zona periurbană Agnita cuprinde 4 UAT-uri:

- Agnita
- Bârghiș
- Chirpăr
- Merghindeal

Zona periurbană Avrig cuprinde 3 UAT-uri:

- Avrig
- Racovița
- Porumbacu de Jos

Zona periurbană Cisnădie cuprinde 3 UAT-uri:

- Cisnădie
- Sadu
- Râu Sadului

Zona periurbană Copșa Mică cuprinde 3 UAT-uri:

- Copșa Mică
- Axente Sever
- Valea Viilor

Zona periurbană Dumbrăveni cuprinde 3 UAT-uri:

- Dumbrăveni
- Hoghilag
- Biertan

Zona periurbană Miercurea Sibiului cuprinde 3 UAT-uri:

- Miercurea Sibiului
- Apoldu de Jos
- Ludoș

Zona periurbană Ocna Sibiului cuprinde 3 UAT-uri:

- Ocna Sibiului
- Loamneș
- Șura Mică

Zona periurbană Săliște cuprinde 2 UAT-uri:

- Săliște

- Tilișca

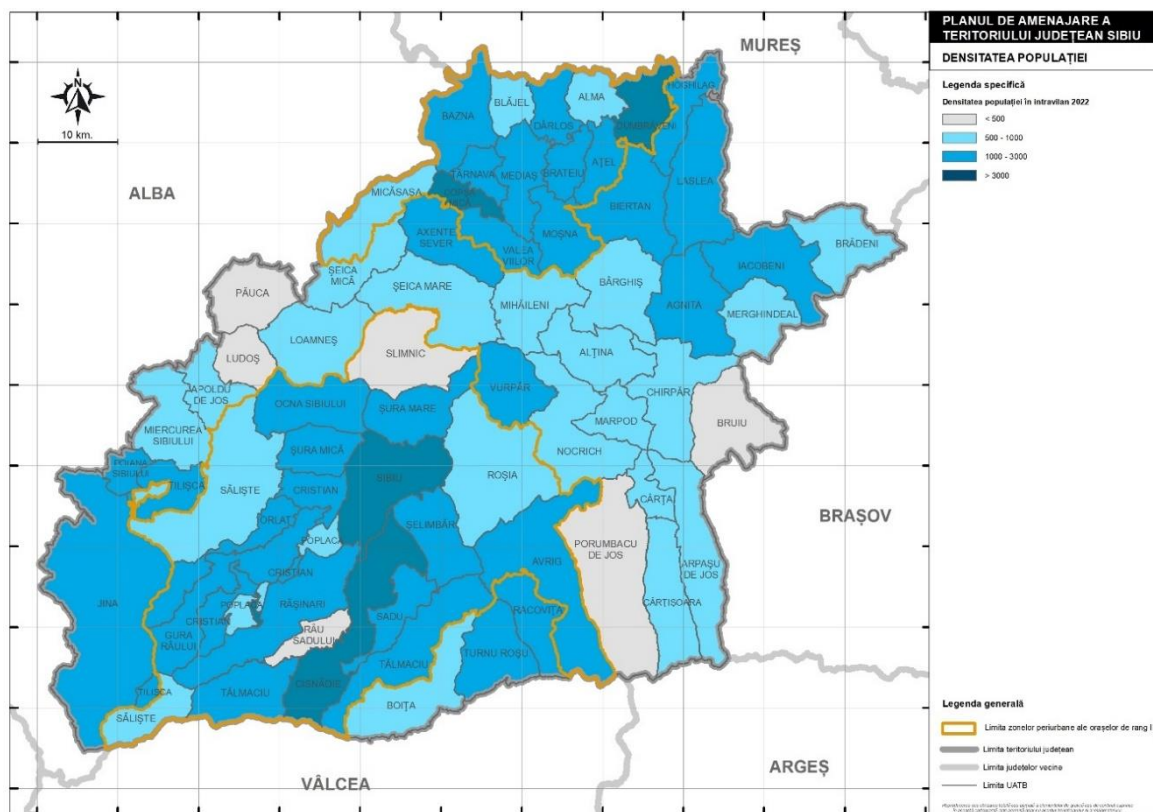
Zona periurbană Tălmaciu cuprinde 3 UAT-uri:

- Tălmaciu
- Boița
- Turnu Roșu

- *profil socio-demografic*

Analizând densitatea populației în zona intravilană, municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Copșa Mică și Dumbrăveni prezintă o valoare de densitate a populației de peste 3000 de locuitori/km² ceea ce le permite organizarea unui transport public eficient (UN-Habitat, 2016).

Fig. 2. 29 DENSITATEA POPULAȚIEI, 2022 (LOC/KM² INTRAVILAN)

Sursa: autorii pe baza datelor INS și de la Consiliul Județean Sibiu

În ceea ce privește municipiul Mediaș, orașele Agnita, Avrig, Tălmaciu și comunele Rășinari (zona periurbană Sibiu), Brateiu, Târnava (zona periurbană Mediaș) prezintă o densitate puțin de peste 2000 de locuitori/km² fiind necesară creșterea gradului de compactitate a acestor localități.

Densitatea populației din comunele din zona periurbană a Sibiului: Poplaca (843 de locuitori/km²), Râu Sadului (175 de locuitori/km²), Roșia (948 de locuitori/km²), Slimnic (424 de locuitori/km²), din zona periurbană a municipiului Mediaș: Alma (798 de locuitori/km²), Blăjel (946 de locuitori/km²), Micăsasa (674 de locuitori/km²), respectiv din orașele Miercurea Sibiului (945 de locuitori/km²) și Săliște (637 de locuitori/km²) sunt încă departe de valorile considerate a fi optime pentru organizarea unui transport public eficient, ceea ce poate fi pus pe seama unor constrângeri financiare sau de dezvoltare (Tabel 2.10, Fig. 2.29).

Tabel 2. 10 INDICATORII URBANISTICI DIN JUDEȚUL SIBIU

Unitatea administrativ-teritorială	Populația 2022	Unități comerciale și de retail	Intravilan (km ²)	Densitatea populației 2022 (loc/km ²)	Densitatea spațiilor comerciale (km ²)
Zona periurbană Sibiu					
Municipiul Sibiu	165025	1133	49.68	3322	22.81
Oraș Avrig	15288	62	7.42	2059	8.35
Oraș Cisnădie	25555	95	3.33	7670	28.51
Oraș Ocna Sibiului	4235	12	3.46	1226	3.47
Oraș Săliște	6070	27	9.53	637	2.83
Oraș Tălmăciu	8154	34	3.50	2331	9.72
Cristian	4541	21	4.26	1065	4.93
Gura Râului	3808	13	2.69	1417	4.84
Orlat	3302	17	2.29	1441	7.42
Poplaca	1782	4	2.11	843	1.89
Rășinari	5566	12	2.56	2175	4.69
Râu Sadului	557	1	3.18	175	0.31
Roșia	6229	7	6.57	948	1.07
Sadu	2701	5	2.45	1104	2.04
Șelimbăr	16524	208	8.32	1987	25.01
Slimnic	4054	7	9.55	424	0.73
Șura Mare	5152	11	4.23	1218	2.60
Șura Mică	3593	14	3.19	1125	4.38
Zona periurbană Mediaș					
Municipiul Mediaș	54934	216	21.07	2607	10.25
Oraș Copșa Mică	5706	17	1.87	3056	9.11
Oraș Dumbrăveni	8257	20	2.75	3007	7.28
Alma	1832	1	2.29	798	0.44
Ațel	1648	1	1.20	1369	0.83
Bazna	4013	1	3.27	1229	0.31

Blăjel	2272	2	2.40	946	0.83
Brateiu	4197	3	1.93	2178	1.56
Dârlos	3502	6	2.70	1298	2.22
Micășasa	2014	4	2.99	674	1.34
Moșna	3717	8	2.22	1677	3.61
Târnava	3366	4	1.54	2191	2.60
Valea Viilor	2195	1	1.62	1356	0.62
Zona periurbană Agnita					
Oraș Agnita	11288	31	4.22	2674	7.34
Bârghiș	2184	2	3.25	672	0.62
Chirpăr	1879	1	2.58	730	0.39
Merghindeal	1600	0	1.75	917	0.00
Zona periurbană Avrig					
Oraș Avrig	15288	62	7.42	2059	8.35
Racovița	2871	7	2.04	1404	3.42
Porumbacu de Jos	3245	11	7.13	455	1.54
Zona periurbană Cisnădie					
Oraș Cisnădie	25555	95	3.33	7670	28.51
Sadu	2701	5	2.45	1104	2.04
Râu Sadului	557	1	3.18	175	0.31
Zona periurbană Copșa Mică					
Oraș Copșa Mică	5706	17	1.87	3056	9.11
Axente Sever	4204	12	2.42	1738	4.96
Valea Viilor	2195	1	1.62	1356	0.62
Zona periurbană Dumbrăveni					
Oraș Dumbrăveni	8257	20	2.75	3007	7.28
Hoghilag	2514	1	1.68	1498	0.60
Biertan	3005	4	2.20	1365	1.82
Zona periurbană Miercurea Sibiului					
Oraș Miercurea Sibiului	4724	13	5.00	945	2.60
Apoldu de Jos	1264	3	1.74	724	1.72
Ludoș	660	1	1.59	416	0.63
Zona periurbană Ocna Sibiului					
Oraș Ocna Sibiului	4235	12	3.46	1226	3.47
Loamneș	2855	8	4.20	680	1.90
Șura Mică	3593	14	3.19	1125	4.38
Zona periurbană Săliște					
Oraș Săliște	6070	27	9.53	637	2.83
Tilișca	1392	2	0.80	1742	2.50
Zona periurbană Tâlmaciu					
Oraș Tâlmaciu	8154	34	3.50	2331	9.72

Boița	1554	2	1.69	919	1.18
Turnu Roșu	2483	5	1.69	1473	2.97
Celelalte comune din județ					
Alțina	1860	0	2.28	817	0.00
Arpașu de Jos	2775	10	2.89	960	3.46
Brădeni	1643	2	2.27	722	0.88
Bruiu	955	1	2.02	472	0.49
Cârța	1217	4	1.47	828	2.72
Cârțișoara	1390	11	1.48	939	7.43
Iacobeni	3437	1	3.10	1110	0.32
Jina	3599	17	2.52	1427	6.74
Laslea	4278	8	2.82	1518	2.84
Marpod	989	1	1.49	664	0.67
Mihăileni	1117	0	1.82	613	0.00
Nocrich	3467	7	3.80	912	1.84
Păuca	1787	3	3.92	455	0.76
Poiana Sibiului	2308	3	1.86	1244	1.62
Șeica Mare	4590	13	4.60	998	2.83
Șeica Mică	1788	3	2.87	623	1.05
Vurpăr	3016	2	1.46	2066	1.37

Sursa: prelucrare după datele de la Consiliul Județean Sibiu, INS și Google Maps 2023

Creșterea populației împreună cu creșterea suprafeței locuibile reprezintă indicatori ai creșterii urbane (Bedenek, 2019). Cea mai mare rată de creștere a populației în intervalul 2014-2022 a fost înregistrată în zona periurbană Sibiu (Șelimbăr 104%, Cislădie 35 %, Șura Mică 21 %, Șura Mare 16%, Roșia 10 %, Cristian 9%, Sadu 7%, Slimnic 3%, Săliște 2%, Gura Râului 2%), urmată de comuna Brateiu 6% (zona periurbană Mediaș), Hoghilag 5 % (zona periurbană Dumbrăveni), Turnu Roșu 3% (zona periurbană Tălmăciu), Merghindeal 2 % (zona periurbană Agnita).

- *spațial și funcțional*

La nivelul județului Sibiu ponderea cea mai ridicată a suprafeței teritoriului intravilan, ale municipiilor și orașelor, din suprafața teritoriului administrativ este înregistrată în municipiul Sibiu (41.2 %), municipiul Mediaș (33.9 %), orașele Copșa Mică (12.6 %), Cislădie (10.3 %), respectiv o pondere mai scăzută în orașele Avrig (8.9 %), Dumbrăveni (7 %), Agnita (5.1%), Ocna Sibiului (3.8 %), Tălmăciu (3.2%), Miercurea Sibiului (2.9 %), Săliște (1.3%) (Tabel 2.11).

În perioada 2014-2021 suprafețele intravilane ale municipiilor și orașelor din județul Sibiu au cunoscut o creștere spectaculoasă: 159.3 % în orașul Avrig, 128.2 % în orașul Cisnădie, 32.5 % în orașul Agnita, respectiv 2.7 % în municipiul Sibiu.

Tabel 2. 11 PONDERA SUPRAFEȚEI INTRAVILANE ȘI EXTRAVILANE DIN SUPRAFAȚA TOTALĂ

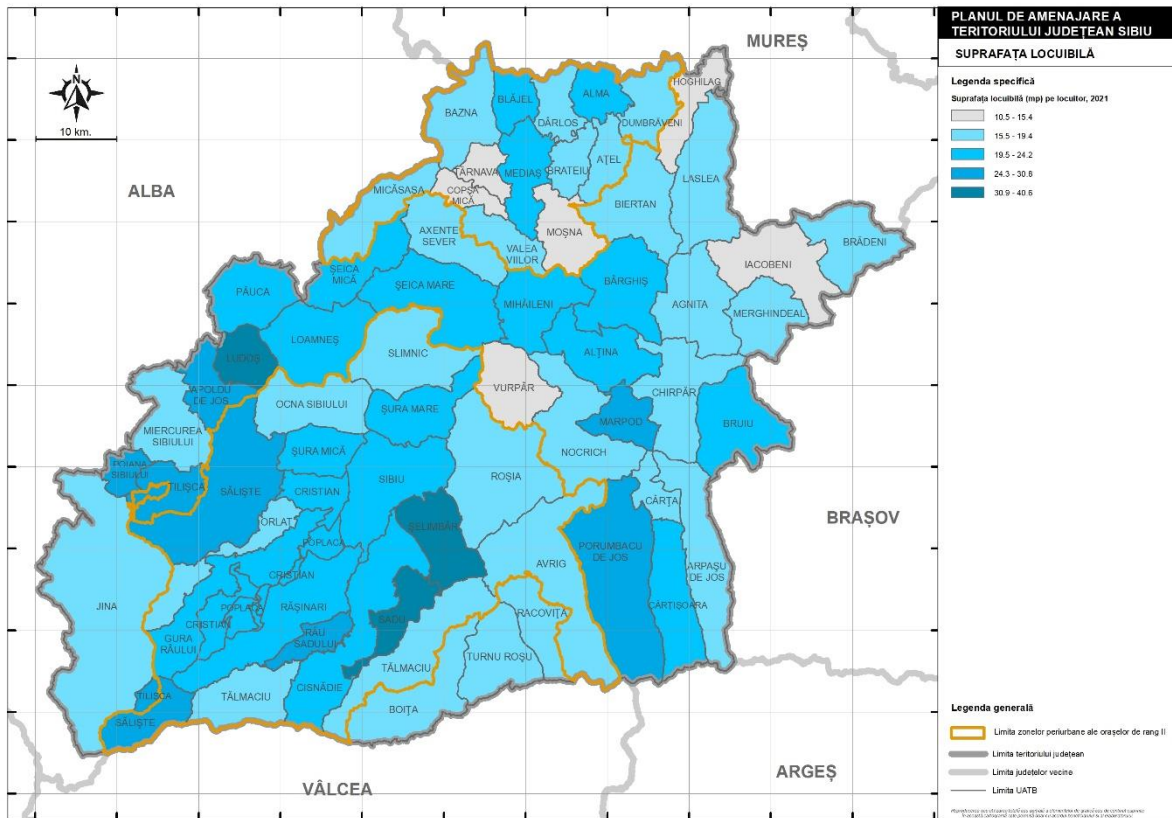
Unitatea administrativ-teritorială	Intravilan (%)	Extravilan (%)	Suprafața UAT (ha)	Rata de creștere suprafață intravilană 2014-2012 (%)
Sibiu	41.2	58.8	12165.0	2.7
Mediaș	33.9	66.1	6258.6	0.0
Agnita	5.1	94.9	9617.4	32.5
Avrig	8.9	91.1	16833.5	159.3
Cisnădie	10.3	89.7	13858.3	128.2
Copșa Mică	12.6	87.4	2577.9	0.0
Dumbrăveni	7.0	93.0	5574.9	0.0
Miercurea Sibiului	2.9	97.1	8505.2	0.0
Ocna Sibiului	3.8	96.2	8518.3	0.0
Săliște	1.3	98.7	22656.1	0.0
Tălmăciu	3.2	96.8	18468.4	0.0

Sursa: autorii pe baza datelor de la INS

Analizând suprafața locuibilă per locuitor, valorile cele mai mari se întâlnesc în comunele aflate în zona periurbană Sibiu (Șelimbăr 40 m²/locuitor, Sadu 36 m²/locuitor, orașul Săliște 31 m²/locuitor, Râu Sadului 30 m²/locuitor, municipiul Sibiu 24 m²/locuitor, orașul Cisnădie 24 m²/locuitor, Șura Mare 24 m²/locuitor, Poplaca 23 m²/locuitor, Gura Râului 22 m²/locuitor, Cristian 22 m²/locuitor, Rășinari 21 m²/locuitor), Ludoș 36 m²/locuitor, Apoldu de Jos 26 m²/locuitor (zona periurbană Miercurea Sibiului), Tilișca 28 m²/locuitor (zona periurbană Săliște), Porumbacu de Jos 27 m²/locuitor (zona periurbană Avrig), Loamneș m²/locuitor, Șura Mică 20 m²/locuitor (zona periurbană Ocna Sibiului), municipiul Mediaș 21 m²/locuitor, Blăjel 21 m²/locuitor, Alma 20 m²/locuitor (zona periurbană Mediaș), Bârghiș 20 m²/locuitor (zona periurbană Agnita). Suprafața locuibilă per locuitori reprezintă un indicator al calității vieții și surprinde efectele date de evoluția economică (Benedek, 2019).

Cele mai mici valori (sub 15.5 m²/locuitor) au fost înregistrate în comunele Târnava, Moșna (zona periurbană Mediaș), orașul Copșa Mică, Hoghilag (zona periurbană Dumbrăveni).

Fig. 2. 30 SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ (MP) PE LOCUIȚOR, 2021

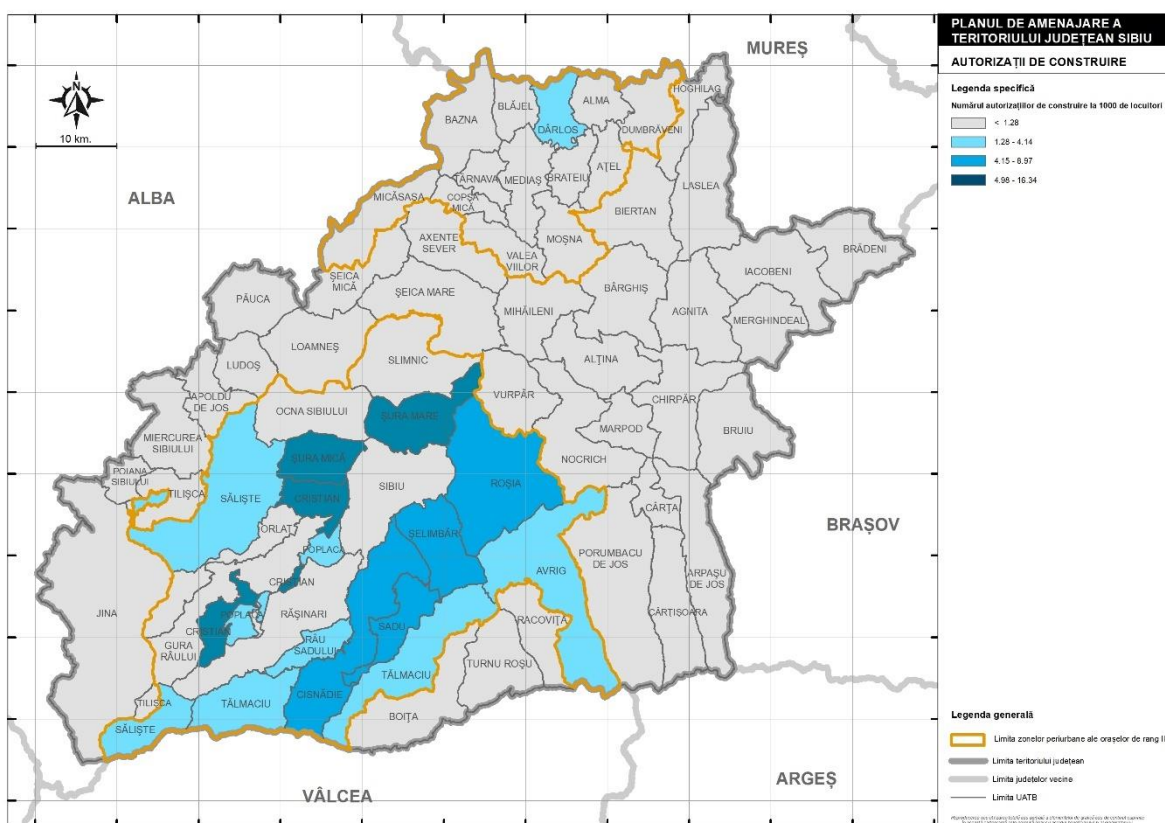

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Analizând evoluția suprafețelor locuibile, putem remarca că comunele din zona periurbană ale municipiului Sibiu au fost cele care au înregistrat cele mai mari creșteri în anul 2021 comparativ cu 2014: Șelimbăr, Roșia, Gura Râului, Șura Mică, Șura Mare, Cristian, orașele Cisnădie, Săliște. Aceste valori indică o cerere mare de locuințe în zona periurbană Sibiu, datorită prețurilor mai mici și accesibilității ridicate față de municipiul Sibiu. În municipiul Sibiu rata de creștere a fost de 18 %, iar municipiul Mediaș de doar 8 %. În zona periurbană Mediaș cele mai mari creșteri au fost înregistrate în comuna Brateiu 38 %, în zona periurbană Avrig în comuna Porumbacu de Jos 20 %, orașul Tâlmăciu 7 %.

În ceea ce privește numărul autorizațiilor de construcție eliberate pentru sectorul rezidențial pentru fiecare UAT din județul Sibiu, raportate la 1000 de locuitori, cele mai valori se întâlnesc în zona periurbană Sibiu și ceva mai puține în zona periurbană Mediaș (Dârlos, Blăjel).

Fig. 2. 31 NUMĂRUL AUTORIZAȚIILOR DE CONSTRUIRE LA 1000 DE LOCUITORI, 2021

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

- *profil economic*

Spațiile comerciale și de retail sunt concentrate preponderent în partea sud-vestică a județului (Fig. 2.32). Din totalul de 2 156 de spații comerciale și de retail din județul Sibiu, cele mai multe unități comerciale se regăsesc în zona periurbană Sibiu (78 % din totalul pe județ), Mediaș (13% din totalul pe județ), urmată de zona periurbană Cisnădie (4.7 % din totalul pe județ). La polul opus zona periurbană Miercurea Sibiului are în total 17 unități comerciale, Dumbrăveni 25 de unități, iar Săliște 29 de unități comerciale, iar în comuna Merghindeal din zona periurbană Agnita nu se regăsește nicio unitate comercială conform datelor Google Maps.

Conform *Studiului privind activitățile economice*, la nivelul zonei periurbane Sibiu există 4 hypermarketuri Kaufland și câte un hypermarket Auchan, Metro, Carrefour, iar în zona periurbană Mediaș un hypermarket. În ceea ce privește hypermarketurile care asigură produse pentru casă și grădinarit, în zona periurbană Sibiu sunt 3, din care 2 în municipiul Sibiu (Leroy Merlin și Hornbach) și unul în Șelimbăr (Dedeman). În zonele

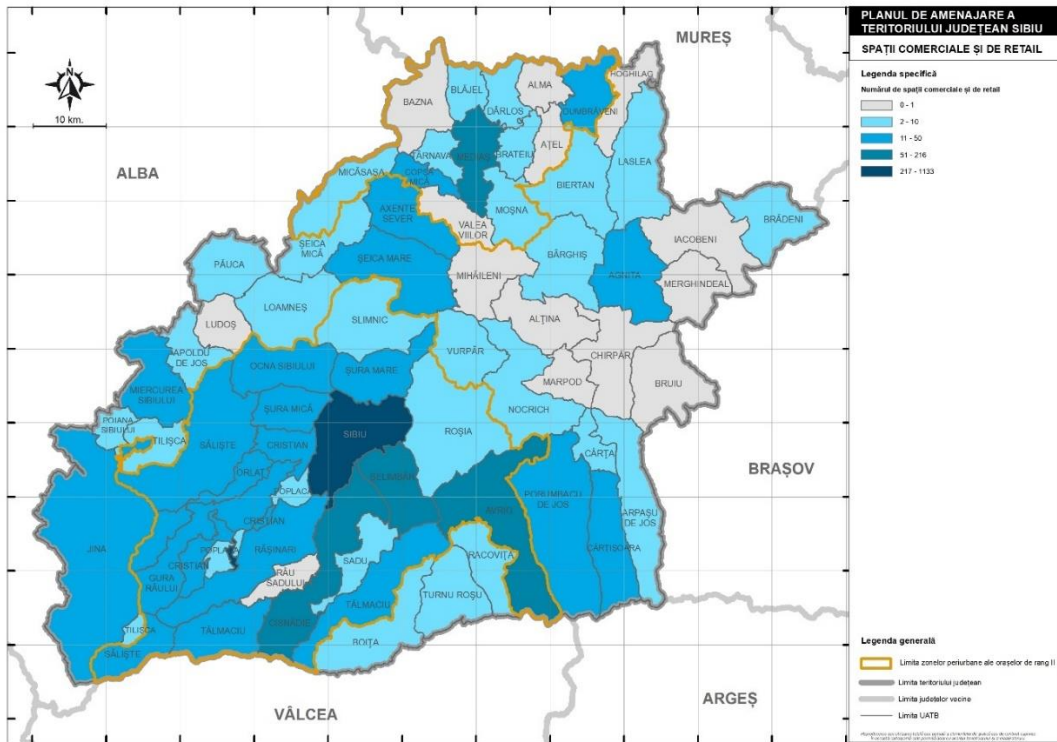
periurbane Sibiu, Mediaș, Cisnădie, Avrig, Ocna Sibiului, se întâlnesc următoarele supermarketuri: Carrefour (în Sibiu, Șelimbăr, Cisnădie), Lidl (în Sibiu, Mediaș, Șelimbăr, Avrig și Cisnădie), Profi (în municipiul Sibiu 20 de unități, respectiv în Ocna Sibiului, Cisnădie, Șelimbăr), Penny (5 magazine în Sibiu, la care se adaugă punctul de lucru din Cisnădie) și Mega Image (cu 2 magazine în Sibiu și 2 în Șelimbăr), Supeco (1 magazin în Sibiu), LaDoiPași (cu 7 puncte de lucru în Sibiu și un magazin în Ocna Sibiului și unul în Cristian). Dintre lanțurile comerciale existente pe piața locală amintim Every Solution Supermarket sau Prăvăliile din grupul Sergiana. Dintre mall-uri, 2 sunt localizate în municipiul Sibiu (Promenada Mall, Prima Shopping Center) și unul în Șelimbăr (Shopping City Sibiu).

În ceea ce privește farmaciile, din lanțurile naționale amintim Catena, Help Net, Sensiblu - Dr. Max. Din lanțurile locale: Farmacom (care deține 10 farmacii, în Sibiu, Mediaș, Agnita, Avrig, Ocna Sibiului și Șeica Mare), Adefarm Plus (prezentă cu 7 farmacii în Sibiu, Mediaș și Cisnădie), Biofarm (7 farmacii, în Șelimbăr, Porumbacu de Jos, Veștem, Sadu și Mârșa), Alpha Med (6 farmacii, în Sibiu, Cristian, Miercurea Sibiului și Apoldu de Jos), Montana Medfarm (6 farmacii, în Gura Râului, Șura Mică, Bârghiș, Loamneș, Săcel și Poplaca).

Densitatea spațiilor comerciale și de retail în zonele intravilane prezintă valori ridicate în municipiile și orașele cu o densitate ridicată a populației: orașele Cisnădie 28.51 (km²), Șelimbăr (25.01 km²), municipiile Sibiu (22.81/km²), Mediaș (10.25/km²), orașele Tălmăciu (9.72 km²), Coșșa Mică (9.11 km²), Avrig (8.35 km²) (Tabelul 2.11). O densitate ceva mai redusă a spațiilor comerciale și de retail este întâlnită în comunele Bazna, Râu Sadului, Chirpăr, Alma, Tilișca (Tabelul 2.10 și Fig.2.33).

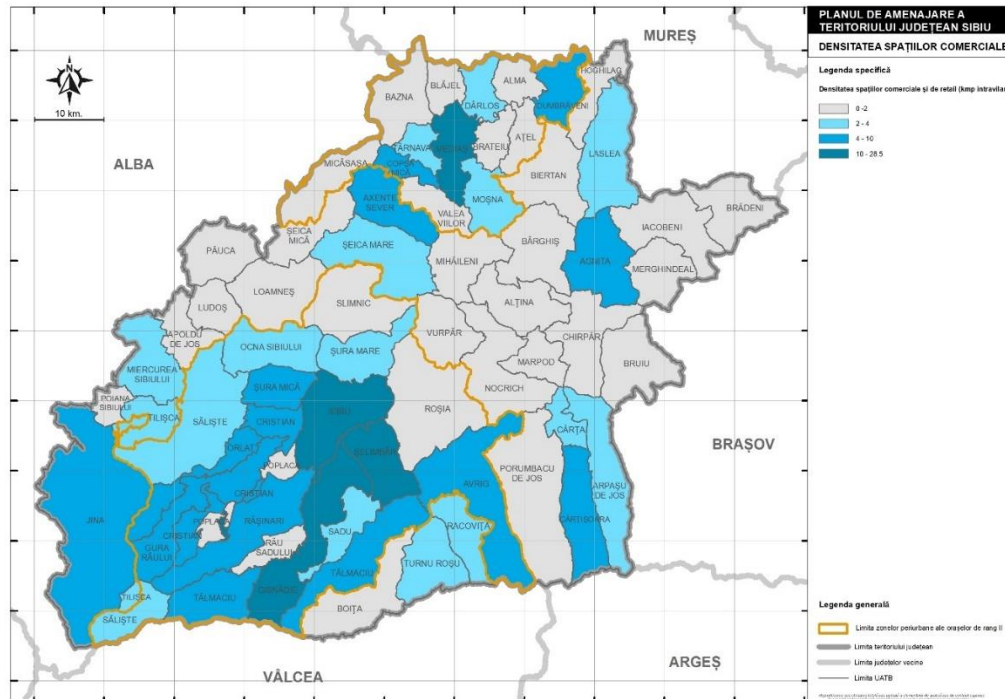
În comunele Bazna, Hoghilag, Valea Viilor, Ațel, Brateiu, Biertan se poate observa o densitate scăzută a spațiilor comerciale și o densitate relativ ridicată a populației în zonele intravilane. În aceste comune este necesară creșterea numărului de spații comerciale, dar și în comunele Alțina, Merghindeal, Mihăileni unde acestea lipsesc sau sunt prezente într-un număr foarte redus.

Fig. 2. 32 NUMĂRUL DE SPAȚII COMERCIALE ȘI DE RETAIL, LA NIVEL DE UAT

Sursa: autorii pe baza datelor Google Maps 2023

Fig. 2. 33 DENSITATEA UNITĂȚILOR COMERCIALE ȘI DE RETAIL, 2023 (KM² INTRAVILAN)

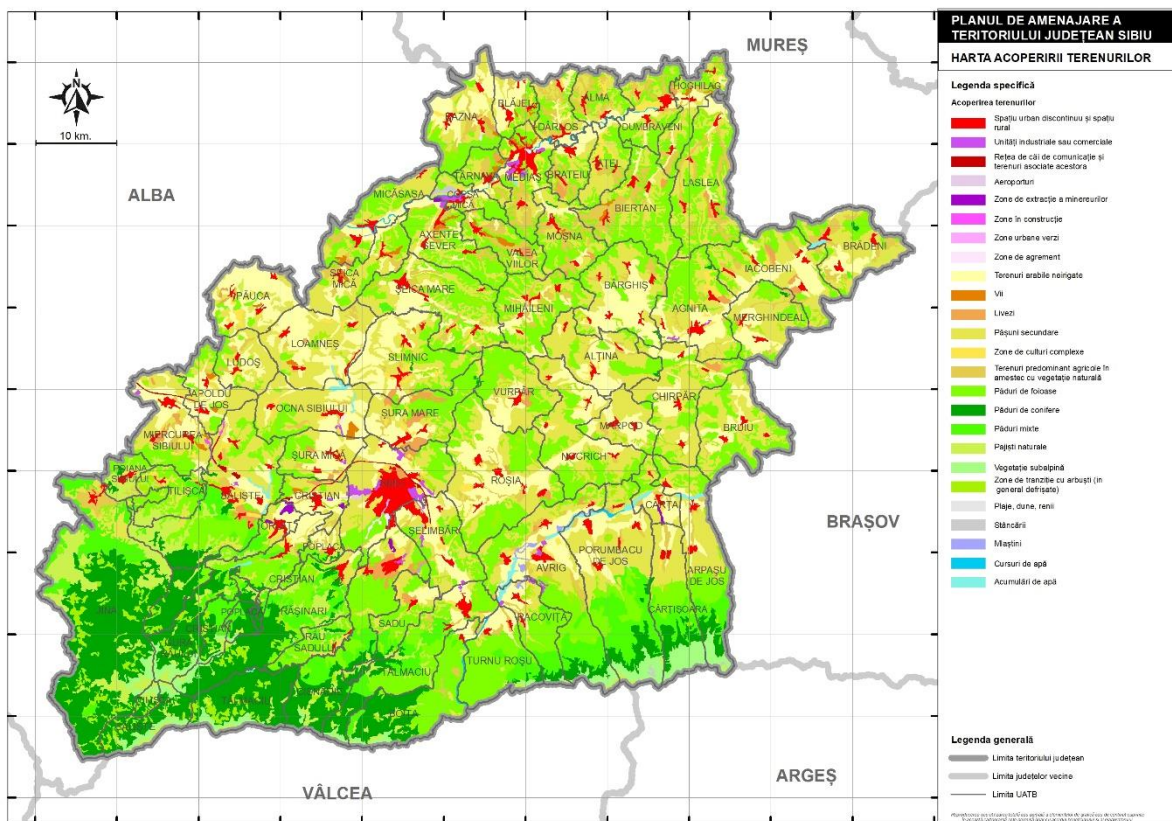
Sursa: autorii pe baza datelor de la Consiliul Județean Sibiu și Google Maps

Categoriile principale de folosință a terenurilor din județul Sibiu sunt reprezentate de suprafețe agricole în proporție de 55.8 % (teren arabil, pășuni, zone agricole eterogene, zone semi-naturale, culturi permanente) și terenuri neagricole în proporție de 44.2 % (păduri, spațiu urban, unități industriale, comerciale și de transport, ape, zone de extracție a minereurilor, zone în construcție sau gropi de gunoi, zone umede, spații verzi, spații deschise, slab acoperite cu vegetație sau fără vegetație).

Bilanțul teritorial pentru anul 2018 evidențiază următoarea situație: 39.8 % din suprafața județului este reprezentată de suprafețe acoperite de păduri (216 227 ha), 23.6 % de pășuni (128 121 ha), 16.3 % de terenuri arabile (88 391 ha) și 6.5 % de zone agricole eterogene (35 306 ha). Spațiul urban și zonele semi-naturale înregistrează valori de 3% și 8.1 %, iar celelalte categorii, precum suprafețele ocupate de culturile permanente, ape, spații deschise, slab acoperite cu vegetație sau fără vegetație, spații verzi, unități industriale, comerciale și de transport, zone de extracție a minereurilor, zone în construcție sau gropi de gunoi reprezintă 2.7 % din suprafața județului (Fig. 2.34.).

La nivel de unități teritorial administrative predomină următoarele categorii de folosință a terenurilor: păduri, pășuni, terenuri arabile și zone agricole eterogene.

Fig. 2. 34 BILANȚUL TERITORIAL LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU PENTRU ANUL 2018

Sursa: autorii pe baza datelor Corine Land Cover 2018

O ponderea ridicată (peste 48 %) a suprafețelor ocupate cu **păduri** la nivel de UAT se înregistrează în partea sudică a județului: Turnu Roșu, Boița, Râu Sadului, Rășinari, Tălmăciu, Cislădie, Jina, Orlat, Gura Râului, Poplaca, Racovița, Sadu și Tilișca (Tabel 2.12). Aceste suprafețe însumează aproximativ 89 000 ha, reprezentând 41 % din totalul pădurilor din județ. În partea vestică a județului se regăsesc localitățile cu suprafețe restrânse acoperite cu păduri (sub 10 % din suprafața totală administrativă), cum ar fi Loamneș și Păuca. La nivel județean 30 % din localități se situează peste media județeană, printre care orașele: Tălmăciu, Săliște, Cislădie, Avrig.

În ceea ce privește **pășunile**, acestea sunt dominante în proporție de peste 40 % în localitățile: Chirpăr, Alțina, Ocna Sibiului, Loamneș, Ludoș, Marpod, Merghindeal, Bruiu, Brădeni, Șeica Mică, Ațel (Tabel 2.12). În proporție scăzută (sub 6 % din suprafața UAT) în comunele situate în partea sudică, sud-vestică a județului: Poiana Sibiului, Turnu Roșu, Boița, Gura Râului, Tălmăciu, Jina, Rășinari, Cislădie, Orlat.

În localitățile situate în partea centrală, respectiv nordică și vestică a județului predomină **terenurile arabile**, acoperind peste 30 % din suprafața unităților teritoriale administrative: Păuca, Loamneș, Bârgăniș, Blăjel, Șura Mică, Slimnic, Bazna, Marpod, Roșia, Apoldu de Jos, Șelimbăr (Tabel 2.12). Aceste suprafețe însumează aproximativ 33 000 ha, reprezentând 37 % din totalul terenurilor arabile din județ. La polul opus se situează UAT-urile unde terenurile arabile reprezintă sub 5 % din suprafața totală administrativă: Jina, Râu Sadului, Poiana Sibiului, Rășinari, Tilișca, Boița, Biertan, Valea Viilor, Cârțișoara, Cislădie.

Zonele agricole eterogene sunt dominante în localitățile Alma (30.6%), Mediaș (26.3%), Dârlos (24.1%), Valea Viilor (21%), iar cele **urbane** în municipiile Sibiu (17.1 %) și Mediaș (13.7%).

Bilanțul teritorial pentru anul 2018 evidențiază predominanța pădurilor în 55 % din localitățile din județul Sibiu, a terenurilor acoperite cu pășuni în 30 %, a terenurilor arabile în 12 % și a zonelor agricole eterogene în 3 % din UAT-uri.

Tabel 2. 12 CATEGORIILE PRINCIPALE DE FOLOSINȚĂ A TERENURILOR DOMINANTE LA NIVEL DE UAT

UAT	Păduri		Pășuni		Teren arabil		Zone agricole eterogene		Spațiu urban		Zone seminaturale	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Păduri												
Turnu Roșu	6122.9	78.5	84.7	1.1	816.9	10.5	319.2	4.1	102.8	1.3	280.1	3.6
Boița	7845.8	78.1	122.1	1.2	294.9	2.9	275.6	2.7	47.9	0.5	1262.3	12.6
Râu Sadului	2228.3	72.0	333.7	10.8	0.0	0.0	36.2	1.2	53.7	1.7	441.7	14.3
Rășinari	8943.0	70.1	629.1	4.9	104.3	0.8	75.1	0.6	173.4	1.4	2836.7	22.2

Tălmăciu	12856.5	69.6	610.1	3.3	929.6	5.0	283.6	1.5	326.4	1.8	3359.1	18.2
Cisnădie	9445.9	68.2	766.8	5.5	629.3	4.5	349.6	2.5	502.7	3.6	1243.0	9.0
Jina	21366.6	65.7	1181.4	3.6	0.0	0.0	963.6	3.0	158.9	0.5	8721.3	26.8
Orlat	3609.5	61.1	343.6	5.8	589.6	10.0	239.3	4.0	226.4	3.8	713.2	12.1
Gura Râului	6358.6	60.4	303.3	2.9	915.1	8.7	310.2	2.9	154.9	1.5	2407.9	22.9
Poplaca	1946.8	59.2	454.5	13.8	414.5	12.6	215.3	6.5	104.2	3.2	153.8	4.7
Racovița	3255.5	58.1	663.3	11.8	763.2	13.6	257.6	4.6	130.0	2.3	285.8	5.1
Sadu	2501.3	53.2	996.7	21.2	486.2	10.3	159.7	3.4	70.5	1.5	327.5	7.0
Tilișca	2551.8	48.3	670.3	12.7	91.7	1.7	266.3	5.0	82.0	1.6	1616.7	30.6
Biertan	4610.3	47.4	2540.5	26.1	297.0	3.1	1855.7	19.1	228.6	2.4	0.0	0.0
Cârțișoara	3998.1	46.7	2085.6	24.3	372.5	4.3	291.2	3.4	114.4	1.3	1669.5	19.5
Axente Sever	3370.8	46.6	1209.2	16.7	1101.4	15.2	502.3	6.9	254.4	3.5	392.2	5.4
Mihăileni	3533.1	45.5	2067.4	26.6	1051.1	13.5	726.7	9.4	220.0	2.8	165.2	2.1
Săliște	10087.1	44.5	4445.8	19.6	1346.3	5.9	780.1	3.4	512.6	2.3	4705.0	20.8
Poiana Sibiului	1033.0	44.0	0.0	0.0	0.0	0.0	160.2	6.8	148.6	6.3	1005.1	42.8
Laslea	5046.9	43.8	3482.3	30.2	811.6	7.0	1447.5	12.6	251.1	2.2	330.2	2.9
Cristian	3056.8	43.0	1149.6	16.2	1183.8	16.7	176.5	2.5	212.2	3.0	920.9	13.0
Arpașu de Jos	4745.2	42.6	3234.1	29.1	1100.1	9.9	409.9	3.7	235.4	2.1	1195.2	10.7
Valea Viilor	1830.7	41.5	930.4	21.1	173.9	3.9	925.6	21.0	145.6	3.3	5.6	0.1
Avrig	6906.2	41.0	3313.4	19.7	2638.8	15.7	1367.2	8.1	432.7	2.6	1194.5	7.1
Porumbacu de Jos	7519.8	40.7	5540.8	30.0	2253.5	12.2	599.6	3.2	368.1	2.0	1672.6	9.0
Hoghilag	2057.6	39.5	1004.7	19.3	829.5	15.9	875.5	16.8	152.7	2.9	66.0	1.3
Vurpăr	2710.3	38.5	2435.3	34.6	1203.5	17.1	121.7	1.7	123.2	1.8	246.3	3.5
Dumbrăveni	2132.1	38.2	1134.5	20.4	682.7	12.2	1060.2	19.0	324.3	5.8	140.8	2.5
Moșna	2236.2	37.7	1598.6	27.0	546.4	9.2	1114.3	18.8	166.9	2.8	128.6	2.2
Șeica Mare	4236.5	35.3	3404.0	28.3	2542.7	21.2	883.7	7.4	392.9	3.3	557.0	4.6
Șura Mare	2544.4	34.0	1590.3	21.3	1529.3	20.4	399.7	5.3	228.3	3.1	198.4	2.7
Coșsa Mică	866.7	33.6	701.4	27.2	313.6	12.2	109.8	4.3	157.6	6.1	19.7	0.8
Târnava	930.5	32.9	750.0	26.5	229.3	8.1	395.5	14.0	133.1	4.7	111.7	3.9
Agnita	3018.8	31.4	2966.5	30.8	2239.3	23.3	779.9	8.1	342.1	3.6	90.8	0.9
Mediaș	1832.5	29.3	684.9	10.9	535.2	8.6	1645.6	26.3	856.1	13.7	143.7	2.3
Pășuni												
Chirpăr	2219.0	22.0	4889.8	48.5	2025.0	20.1	291.8	2.9	192.4	1.9	311.9	3.1
Alțina	1448.1	18.1	3864.4	48.2	2002.6	25.0	422.1	5.3	156.2	1.9	126.2	1.6
Ocna Sibiului	1122.0	13.2	3892.7	45.7	2322.5	27.3	466.3	5.5	179.5	2.1	49.7	0.6
Loamneș	322.8	3.2	4360.8	43.2	4350.4	43.1	492.1	4.9	277.2	2.7	151.4	1.5
Ludoș	641.6	14.9	1857.0	43.0	1273.5	29.5	373.1	8.6	96.4	2.2	78.2	1.8
Marpod	536.6	12.2	1854.6	42.1	1504.3	34.2	242.1	5.5	141.6	3.2	123.1	2.8

Merghindeal	1500.8	22.6	2791.6	42.0	1607.3	24.2	336.6	5.1	123.0	1.8	226.0	3.4
Bruuiu	3848.5	39.6	4062.5	41.9	1349.1	13.9	162.6	1.7	140.8	1.5	143.4	1.5
Brădeni	1748.3	21.5	3400.9	41.8	1179.0	14.5	988.9	12.2	262.7	3.2	438.0	5.4
Șeica Mică	1454.4	23.1	2619.5	41.7	1070.0	17.0	510.1	8.1	177.0	2.8	233.1	3.7
Ațel	1148.7	29.5	1588.4	40.8	252.5	6.5	717.2	18.4	126.3	3.2	34.0	0.9
Nocrich	3351.9	28.9	4325.5	37.3	2952.5	25.5	301.0	2.6	212.9	1.8	437.9	3.8
Micăsasa	2461.7	34.5	2620.9	36.7	942.4	13.2	346.3	4.9	311.1	4.4	158.2	2.2
Iacobeni	2633.0	25.5	3758.8	36.4	2424.3	23.4	701.4	6.8	254.3	2.5	192.5	1.9
Apoldu de Jos	1016.6	20.8	1772.1	36.3	1575.4	32.3	243.4	5.0	151.6	3.1	0.3	0.0
Cârța	529.1	18.4	944.1	32.8	817.8	28.4	260.2	9.0	98.4	3.4	0.0	0.0
Miercurea Sibiului	1432.7	16.8	2787.2	32.8	2471.9	29.1	601.8	7.1	334.6	3.9	266.0	3.1
Sibiu	2565.6	21.1	3539.8	29.1	1830.0	15.0	595.0	4.9	2076.1	17.1	167.3	1.4
Brateiu	830.8	23.7	999.1	28.5	626.6	17.9	513.5	14.6	191.6	5.5	123.4	3.5
Teren arabil												
Păuca	600.4	8.1	1866.3	25.2	4058.7	54.8	395.8	5.3	222.8	3.0	119.6	1.6
Bârghiș	2256.2	22.6	2816.9	28.2	4103.3	41.1	404.6	4.1	281.8	2.8	116.1	1.2
Blăjel	771.0	22.7	422.5	12.4	1385.9	40.8	513.5	15.1	243.6	7.2	0.0	0.0
Șura Mică	1148.6	23.2	1272.4	25.7	1851.6	37.4	239.5	4.8	160.5	3.2	26.0	0.5
Slimnic	2302.9	21.5	3273.1	30.5	3880.4	36.2	537.8	5.0	291.8	2.7	281.9	2.6
Bazna	2091.2	25.4	1696.7	20.6	2828.2	34.3	847.0	10.3	262.6	3.2	286.9	3.5
Roșia	5014.2	30.9	3831.1	23.6	5337.0	32.9	792.0	4.9	391.6	2.4	742.2	4.6
Șelimbăr	1932.7	26.7	1824.0	25.2	2171.2	30.0	510.5	7.1	445.2	6.2	153.4	2.1
Zone agricole eterogene												
Alma	1026.3	27.2	904.7	24.0	303.0	8.0	1153.1	30.6	150.0	4.0	174.2	4.6
Dârlos	935.0	23.3	854.3	21.3	877.1	21.9	967.4	24.1	187.0	4.7	98.3	2.5

Sursa: autorii pe baza datelor Corine Land Cover 2018

- *infrastructuri tehnice*

La nivelul județului Sibiu există 6 autogări autorizate, din care 5 se regăsesc în municipiul Sibiu și una în municipiul Mediaș, care asigură deplasarea populației pe diferite rute județene, regionale, naționale sau internaționale. Serviciile de transport public de persoane asigură conectarea municipiului Sibiu cu localitățile din partea centrală, estică, vestică și sudică a județului prin 31 de rute. Din municipiul Sibiu nu există curse rutiere directe spre Mediaș, Copșa Mică, Dumbrăveni sau Miercurea Sibiului. Legătura municipiul Mediaș cu localitățile din zona periurbană a municipiului este realizată prin 17 rute de transport. Orașul Agnita este conectată cu localitățile din zona periurbană a orașului prin 8 rute, iar din Copșa Mică și Cisnădie sunt disponibile doar câte o singură rută de transport care asigură conectarea acestora cu câteva localități din

zona periurbană. La nivel local, transportul public de persoane este disponibil doar în municipiile Sibiu și Mediaș, fiind organizat pe mai multe tipuri de trasee.

În ceea ce privește accesibilitatea la nivelul județului, există numeroase localități care nu sunt deservite de transport public rutier sau feroviar. Comunele Laslea, Ludoș și Rășinari nu sunt deservite de niciun mijloc de transport public rutier realizat de operatorii autorizați sau feroviar. Conexiunea directă pe cale feroviară cu capitala țării le au municipiile Sibiu și Mediaș, orașele Avrig, Coșca Mică, Tălmăciu și Dumbrăveni.

În *Studiul de Fundamentare privind infrastructurile tehnice majore* se menționează faptul că la nivelul zonelor periurbane, cele mai folosite surse de apă sunt cele de suprafață (râuri și izvoare), respectiv acumulările de apă Gura Râului și Sadu. Excepție făcând orașul Tălmăciu și comunitățile din partea de est a județului Sibiu care sunt alimentate din puțuri forate. Acoperirea în ceea ce privește furnizarea de apă potabilă fiind mult mai bună față de cea de colectare și epurare a apelor uzate. Cu excepția municipiului Sibiu, nu există stații de epurare a apelor uzate care să proceseze eficient apele uzate. În orașele Agnita și Dumbrăveni nu există stații proprii de epurare, în orașele Avrig, Ocna Sibiului, Săliște și Tălmăciu sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate sunt nesatisfăcătoare, iar orașul Miercurea Sibiului nu are sistem de canalizare pentru apele uzate. În orașele Săliște și Tălmăciu sunt în derulare lucrări de modernizare și reabilitare a acestor sisteme, iar în localitățile Boița, Sibiul, Racovița, Roșia, Sadu, Slimnic, Șura Mică sunt în construcție stații de epurare. În zona rurală doar 8 localități au rețea de canalizare și stații de epurare: Cristian, Gura Râului, Orlat, Turnu Roșu, Șelimbăr, Bungard, Mohu, Veștem, iar Șura Mică și Tilișca numai rețele de canalizare. Rețeaua de canalizare lipsește în multe zone unde populația este branșată la rețeaua de alimentare cu apă, ceea ce a condus la deversări a apei uzate în cursurile de apă din vecinătate, în șanțurile drumurilor sau fiind colectată prin fose septice sau latrine, având astfel un impact negativ asupra mediului.

La nivelul ZMS și a zonelor periurbane se regăsesc următoarele rețele de distribuție a energiei electrice:

- rețelele de distribuție de înaltă tensiune (110kv)
- rețele de distribuție publică de medie tensiune (20kv) fiind destinate alimentării cu energie electrică a consumatorilor casnici, edilitari, terțiari:
 - în mediul urban se regăsesc rețele subterane (LES 20 kv);
 - în mediul rural rețele aeriene (LEA 20 kv);
- rețele de distribuție de joasă tensiune:
 - În mediul urban (LEA 0,4 kv) sunt subterane în zonele centrale și aeriene în cele periferice;
 - În mediul rural sunt numai rețele aeriene pozate pe stâlpi de beton;

Teritoriul zonelor periurbane este străbătut de magistrale de transport a energiei electrice: LEA 400 kV simplu-circuit, LEA 220 kV dublu-circuit și LEA 110 kV, respectiv stația de transformare 400/220/110 kv Sibiu Sud și de stații de transformare 110 kv/MT. Surse de producere a energiei electrice fiind hidrocentralele, microhidrocentralele și minihidrocentralele.

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale este amplă și bine dezvoltată, în special în jumătatea de nord a județului. La nivelul zonelor periurbane câmpurile de gaze naturale existente se află în următoarele UAT-uri: orașele Copșa Mică, Agnita, comunele Loamneș (zona periurbană Ocna Sibiului), Axente Sever (zona periurbană Copșa Mică), Slimnic (zona periurbană Sibiu), Bazna, Alma (zona periurbană Mediaș), Chirpăr (zona periurbană Agnita). Teritoriul zonelor periurbane este traversat de următoarele conducte magistrale de transport gaze de înaltă presiune:

- Conducta magistrală de transport gaze a sistemului zero de transport cu diametrul nominal Oxx
- Conducta de transport gaze a sistemului regional de transport cu diametrul nominal Oxx

La nivelul județului Sibiu, și totodată a zonelor periurbane, gradul de acoperire a rețelelor de comunicare, a serviciilor de internet, mass-media este ridicat.

- *servicii publice*
- ✓ *infrastructura de educație*

La nivelul județului Sibiu numărul unităților de învățământ și populația școlară au scăzut constant în ultimele decenii. Din 173 unități de învățământ 56.6% sunt situate în municipiile Sibiu și Mediaș, în Cisnădie se regăsesc 6 unități de învățământ, în celelalte orașe se regăsesc în medie 2-3 unități de învățământ, iar majoritatea comunelor dispun de o singură unitate de învățământ. În cadrul județului sunt disponibile toate nivelurile de educație, 3 universități, 5 unități de învățământ postliceale, 31 de unități de învățământ liceal. Unitățile de învățământ universitar sunt localizate în municipiul Sibiu Universitatea "Lucian Blaga", Academia Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu", respectiv Universitatea Româno-Germană. Unitățile de învățământ postliceal sunt localizate 4 în municipiile Sibiu și una în Mediaș. Unitățile de învățământ liceal se regăsesc cu precădere în municipii și orașe: 16 la Sibiu, 5 la Mediaș, 2 la Cisnădie, și câte una în orașele Agnita, Avrig, Copșa Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Săliște, Tălmăciu și în comuna Târnava. Ocna Sibiului fiind singurul oraș din județ care nu dispune de învățământ liceal, profesional sau de ucenici. În toate comunele se regăsește cel puțin o școală gimnazială, Rășinari fiind singura comună care are 2 unități de învățământ primar și gimnazial.

În ceea ce privește populația școlară a județului în proporție de 57.6% studiază în municipiul Sibiu, 21.9 % în Mediaș și celelalte orașe, iar 20.5 % în mediul rural. În zona periurbană a municipiului Sibiu (Roșia, Șelimbăr, Rășinari, Gura Râului), respectiv în comunele Jina, Nocrich, se înregistrează o populație școlară

destul de mare, comparabilă cu cea din orașele mici. Un număr ridicat de elevi în învățământul gimnazial se evidențiază în orașele Avrig, Cisnădie, Dumbrăveni, Agnita și Tălmăciu, dar și la nivelul comunelor Roșia, Rășinari, Jina, Gura Râului, respectiv Șeica Mare, Șelimbăr, Iacobeni. La polul opus, un număr redus de elevi (sub 50), s-au înregistrat în comunele Ludoș, Apoldu de Jos, Râu Sadului, Bruiu și Merghindeal, comune caracterizate printr-o natalitate scăzută în ultimii ani. Numărul elevilor din învățământul primar prezintă valori ridicate în comunele cu o natalitate ridicată, respectiv cele din zona periurbană Sibiu: Șelimbăr, Rășinari, Gura Râului și Mediaș: Brateiu, respectiv Nocrich, Jina, Iacobeni, Vurpăr

Cel mai mare număr de terenuri de sport se regăsesc în unitățile de învățământ primar și gimnazial, inclusiv învățământul special. Comune care au mai multe terenuri de sport sunt: Moșna și Turnu Roșu (3 terenuri de sport), Alma, Loamneș, Merghindeal, Racovița, Rășinari, Șelimbăr și Târnava (2 terenuri de sport). O serie de comune nu dispun săli de gimnastică, chiar nici cele din zona periurbană a Sibiului, unde există școli cu un număr mare de elevi (Roșia, Șelimbăr, Poplaca), excepție făcând comunele Axente Sever, Dârlos, Loamneș, Nocrich, Porumbacu de Jos, Rășinari unde există cu câte 2 săli de gimnastică. Școlile care nu au nici teren de sport și nici sală de gimnastică sunt cele din comunele Iacobeni, Șeica Mare, Bruiu, Chirpăr, Mihăileni, Micăsasa, Hoghilag, Bazna, Ludoș. Cârțișoara.

✓ *infrastructura de sănătate*

La nivelul zonelor periurbane, majoritatea spitalelor sunt localizate în municipiul Sibiu 6 publice și 3 spitale private, celelalte trei spitale publice sunt situate în municipiul Mediaș și în orașele Cisnădie și Agnita. Conform datelor din 2019, din cele 2574 paturi de spital, 2119 paturi sunt localizate în municipiul Sibiu, 335 paturi în municipiul Mediaș, 48 paturi în orașul Agnita și 72 de paturi în orașul Cisnădie. Cabinete medicale de specialitate private sunt în creștere, în 2021 majoritatea cabinetelor medicale de specialitate fiind localizate în municipiile Sibiu și Mediaș, orașele Cisnădie, Agnita, un număr mai redus în orașele Avrig, Tălmăciu, Dumbrăveni, Săliște, Ocna Sibiului, respectiv în câteva comune din zona periurbană a municipiului Sibiu (Șelimbăr, Gura Râului, Șura Mică). Orașele Copșa Mică și Miercurea Sibiului nu dispun de servicii medicale de specialitate.

Numărul de cabinete de medicină de familie este direct proporțional cu populația orașelor sau comunelor. În comunele mai mici funcționează un singur cabinet medical, iar comunele Alma (Zona periurbană Mediaș) și Ludoș (Zona periurbană Miercurea Sibiului) nu dispun deloc de un cabinet de medicină de familie. Un număr important de medici de familie se localizează în municipiile Sibiu și Mediaș, iar în orașele Cisnădie activează 10 medici de familie, în Avrig (8 medici de familie), Agnita (6 medici de familie) și Tălmăciu (5 medici de familie). În mediul rural, cei mai mulți medici de familie se localizează în Rășinari (5 medici de familie) și Șelimbăr (4 medici de familie). În orașele Ocna Sibiului, Copșa Mică, Săliște, Miercurea Sibiului activează doar

unul sau doi medici de familie. Marea majoritate a numărului de cabinete de medicină dentară/stomatologice sunt localizate în municipiile Sibiu și Mediaș, orașul Cisnădie, celelalte orașe au între 2 și 11 cabinete stomatologice, cu un maxim în orașul Agnita (11 cabinete stomatologice) și un minim în orașele Dumbrăveni și Miercurea Sibiului (fiecare cu câte 2 cabinete stomatologice). Există o serie de comune care nu dețin cabinete stomatologice, cum ar fi în zona periurbană Mediaș (Alma, Brateiu, Târnava, Bazna), zona periurbană Copșa Mică (Valea Viilor), zona periurbană Agnita (Bârghiș, Chirpăr), zona periurbană Dumbrăveni (Hoghilag), zona periurbană Miercurea Sibiului (Ludoș), zona periurbană Sibiu (Râu Sadului), zona periurbană Tâlmăciu (Boița). Comunele care nu dețin deloc farmacie și nici măcar un punct farmaceutic sunt următoarele: în zona periurbană Mediaș (Alma, Ațel Dârlos), în zona periurbană Agnita (Bârghiș, Merghindeal), în zona periurbană Dumbrăveni (Hoghilag), în zona periurbană Miercurea Sibiului (Ludoș), în zona periurbană Sibiu (Poplaca, Râu Sadului), în zona periurbană Tâlmăciu (Boița), în zona periurbană Ocna Sibiului (Loamneș, Șura Mică).

✓ *infrastructura de asistență socială*

La nivelul zonelor periurbane, în prezent, cei mai mulți furnizori acreditați de servicii sociale se regăsesc în municipiile și orașele din județ, excepție făcând orașele Ocna Sibiului, Dumbrăveni unde acestea lipsesc, respectiv în comunele din zona periurbană Sibiu (cu excepția comunelor Râu Sadului, Poplaca și Șura Mare). La nivelul zonelor periurbane majoritatea căminelor pentru vârstnici se regăsesc în zona periurbană Sibiu (orașul Tâlmăciu, comunele Slimnic, Șura Mică, Cristian, Orlat și Șelimbăr), două în comuna Marpod, respectiv câte unul în municipiul Mediaș și comunele Merghindeal, Bârghiș, Ațel. În celelalte orașe și comune acestea lipsesc.

✓ *infrastructura de sport*

Conform Registrului Sportiv al MTS, în 2023, majoritatea structurilor sportive din mediul rural sunt localizate în zone periurbană Sibiu (comunele Șelimbăr, Rășinari, Gura Râului, Cristian, Șura Mare, Șura Mică, Poplaca), respectiv zona periurbană Mediaș (Blăjel, Micăsasa), zona periurbană Agnita (comuna Chirpăr), zona periurbană Dumbrăveni (Hoghilag) și zona periurbană Tâlmăciu (Turnu Roșu). La nivelul acestor comune s-au identificat exemple de bune practici, cum ar fi în Rășinari și Șelimbăr s-au creat agende sportive locale, pentru dezvoltarea asociativității și structurilor sportive, iar la Blăjel se organizează un campionat de mountain bike. În ceea ce privește stadioanele pe lângă cele din municipiul Sibiu și Mediaș, alte stadioane mai remarcabile sunt localizate la Cisnădie, Avrig, Agnita, Copșa Mică, Dumbrăveni, Ocna Sibiului. Sălile de sport sunt concentrate cu precădere în zona preurbană Sibiu, municipiul Mediaș (13 săli de sport), comuna Biertan (2 săli de sport) și câte o singură sală de sport funcțională în orașele Dumbrăveni, Agnita, Copșa Mică și comunele Boița, Vurpăr, Păuca, Bazna, Dârlos, Brădeni. Celelalte comune din zonele periurbane nu dețin nicio sală de sport.

✓ *infrastructura culturală*

Muzeelor și colecțiilor publice sunt concentrate în special în zona periurbană Sibiu, municipiul Mediaș, orașul Agnita. În 2021, cele mai vizitate muzee au fost cele din municipiul Sibiu (peste 98% din vizitatori), cele 4 muzee din orașul Săliște au avut puțin peste 7200 de vizitatori (0.8 %), iar cele 5 muzee din municipiul Mediaș, cu puțin peste 5300 de vizitatori (0.6%). În celelalte localități care dețin muzee și colecții publice, numărul de vizitatori a fost redus de sub 100 de vizitatori anual (Cristian, Rășinari, Sadu, Cisnădie, Turnu Roșu).

La nivelul zonelor periurbane numărul bibliotecilor, a numărului de volume existente în biblioteci și a cititorilor activi a scăzut constant. Unele orașe (Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului) nu dețin în prezent biblioteci publice și există trei comune: Șelimbăr, Gura Râului (zona periurbană Sibiu) și Târnavă, (zona periurbană Mediaș) care nu au deloc bibliotecă în anul 2021.

✓ *infrastructura religioasă*

Numărul ridicat de lăcașuri de cult se localizează în cele două municipii, Sibiu și Mediaș, iar comunele cu 10 sau mai multe lăcașuri de cult sunt: Șelimbăr (zona periurbană Sibiu), Axente Sever (zona periurbană Copșa Mică), Bazna (zona periurbană Mediaș), Bârghiș (zona periurbană Agnita). În prezent, cea mai numeroasă comunitate religioasă este cea ortodoxă, greco-catolicii reprezintă al doilea cult și sunt concentrați în partea de nord și de nord-vest (zona periurbană Mediaș, Copșa Mică, Dumbrăveni). Romano-catolicii sunt localizați în zona periurbană Mediaș, Copșa Mică și Dumbrăveni (municipiul Mediaș, orașele Copșa Mică, Dumbrăveni, comunele Alma, Micăsasa, Hoghilag), zona periurbană Agnita (orașul Agnita și în comunele Bârghiș, Merghindeal). Cel mai important cult protestant din perspectivă numerică este cel reformat (calvinist), care din punct de vedere numeric, ocupă poziția a treia după ortodocși și greco-catolici. Majoritatea credincioșilor de confesiune reformată se află în municipiul Mediaș, în orașele Dumbrăveni, Ocna Sibiului și în comunele Alma și Blăjel.

✓ *infrastructura de ordine publică, securitate, pază și intervenții în situații de urgență*

În cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Sibiu activează două poliții municipale (Poliția Municipiului Sibiu și Poliția Municipiului Mediaș) și nouă poliții orășenești (Agnita, Avrig, Cisnădie, Copșa Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Săliște și Tâlmăciu).

La nivelul zonelor periurbane există 26 de UAT-uri care nu au în dotare autospeciale de intervenție: zona periurbană Copșa Mică (orașul Copșa Mică), zona periurbană Mediaș (Alma, Ațel, Bazna, Blăjel, Brateiu, Dârlos, Micăsasa, Târnavă, Valea Viilor), zona periurbană Miercurea Sibiului (Apoldu de Jos, Ludoș), zona periurbană Tâlmăciu (Boița), zona periurbană Agnita (Chirpăr, Merghindeal), zona periurbană Ocna Sibiului (Loamneș), zona periurbană Sibiu (Poplaca, Râu Sadului, Roșia, Slimnic, Șelimbăr, Șura Mare, Șura Mică), zona periurbană Avrig (Porumbacu de Jos), zona periurbană Săliște (Săliște, Tilișca).

- *protecția mediului și schimbări climatice*
- ✓ *protecția mediului*

Conform *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, pe baza rapoartelor de mediu anuale și lunare din ultimii ani (2018-2022) elaborate de APM Sibiu, cea mai afectată zonă în ceea ce privește calitatea aerului sunt municipiile Sibiu și Mediaș, respectiv orașul Copșa Mică și localitățile învecinate. Sursele importante de emisii poluante fiind reprezentate de poluatorii industriali și sursele liniare de poluare în lungul culoarele trasate de arterele rutiere cu intensități mari de trafic. Calitatea aerului din județ este monitorizată de Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu prin intermediul analizelor efectuate cu ajutorul aparaturii din dotarea laboratorului și a stațiilor automate de monitorizare a calității aerului amplasate în 4 puncte reprezentative, două în Sibiu și câte unul în Mediaș și Copșa Mică. Emisiile atmosferice principale (SO₂ și NO_x) rezultă din procesele de ardere a combustibililor, iar emisiile secundare (O₃ sau pulberi PM₁₀) se formează în atmosferă pe baza emisiilor primare de substanțe precursori, iar concentrația lor depinde foarte mult de condițiile meteorologice.

Pe baza imaginilor satelitare Sentinel 5-P, la nivelul județului Sibiu, au fost extrase concentrațiile medii anuale de dioxid de azot (NO₂) și monoxid de carbon (CO) pentru anul 2022 cu ajutorul instrumentului Google Earth Engine (Fig. 2.24 și Fig. 2.25). Cele mai ridicate valori ale monoxidului de carbon (CO) s-au observat în zonele joase ale județului în special în zona periurbană Mediaș, Copșa Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Avrig (Fig. 2.24), iar cele mai ridicate valori ale NO₂ s-au observat în zona periurbană Sibiu (municipiul Sibiu și comunele Șelimbăr, Cristian, Șura Mică) (Fig.2.25).

În ceea ce privește activitățile de colectare și transport a deșeurilor, județul Sibiu a fost împărțit în 5 zone de colectare: Zona 1: Sibiu; Zona 2: Avrig; Zona 3: Agnita; Zona 4: Mediaș; Zona 5: Săliște. Gradul de acoperire cu servicii de salubritate a localităților din mediul urban și rural din județul Sibiu a atins, începând cu anul 2017, procentul de 100%. În zona periurbană Sibiu există trei stații de sortare (Șura Mică, Săliște, Cisdădie), o stație de compostare (Șura Mică) și un depozit conform în comuna Cristian. În zona periurbană Mediaș există o stație de compostare (Târnavă), o stație de sortare și una de transfer (Mediaș), în orașul Agnita o stație de sortare și una de transfer, în orașul Avrig o stație de compostare și una de transfer. În județul Sibiu, în prezent, nu există depozite de deșeurii neconforme publice.

Pe baza datelor Tree Cover Density, oferite de programul european Copernicus, la nivelul zonei periurbane Avrig (Porumbacu de Jos, Avrig) și a zonei periurbane Sibiu (Tălmăciu, Săliște, Gura Râului) suprafețele de pădure s-au redus în perioada 2015-2018.

✓ *schimbări climatice*

Conform *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, temperatura aerului în județul Sibiu, variază între 2,3-4,0 °C în partea cea mai înaltă a județului, până la 9,7 °C în arealele mai joase. Temperatura medie multianuală a județului este de 9,0°C, iar a anotimpurilor de primăvară și toamnă de 8,9°C. Primăvara temperaturile medii cele mai mici au valori negative (0...-2 °C) în zona înaltă din sud-vestul județului (extremitățile sudice ale orașelor Săliște, Tălmaci), iar toamna în aceste areale rămân pozitive (0...2 °C). Pentru perioada de primăvară, din punct de vedere al schimbărilor detectate în perioada 1961-2021, creșterea este statistic semnificativă la scara județului (94,1 % din suprafața județului), cu excepția părții sud-estice a județului în zona periurbană Avrig (Porumbacu de Jos, Avrig și Racovița) unde s-a înregistrat o creștere ne semnificativă statistic. Toamna, în cea mai mare parte a județului (82,1 %) s-a înregistrat o creștere mai lentă, fără semnificație statistică, cu excepția zonei periurbane Avrig, respectiv a comunelor Turnu Roșu (zona periurbană Tălmaci) și Bazna (zona periurbană Mediaș), unde s-a înregistrat o creștere statistic semnificativă. Vara ecartul de variație al temperaturii medii este de aproximativ 13 °C (6.8...20.0 °C), iar iarna cea mai mare parte a județului este caracterizată de temperaturi medii negative. Tendința temperaturii medii a aerului pentru anotimpurile de vară și iarnă, este de creștere statistic semnificativă la scara întregului județ, excepție făcând extremitatea sudică a comunei Tălmaci, unde creșterea nu este semnificativă în timpul iernii.

Cantitățile anuale de precipitații în zona înaltă din sud-vestul județului (extremitățile sudice ale orașelor Săliște și Tălmaci) sunt ridicate de 1000-1060 mm/an, în timp ce cea mai mare parte a teritoriului județului este caracterizată de cantități de 600-800 mm/an. Din punct de vedere al schimbărilor identificate în perioada 1961-2021, acestea nu au fost semnificative statistic. Arealele nordice, sud-estice și sud-vestice ale județului (75,7 % din suprafața județului), au înregistrat o creștere ușoară, în timp ce în restul județului, s-au înregistrat scăderi ușoare ale cantităților anuale de precipitații (24,2 %) sau staționare (zona periurbană Agnita, Avrig, Tălmaci). Cea mai mare cantitate de precipitații s-a înregistrat vara, cumulând aproximativ jumătate din cantitatea anuală de precipitații. Din punct de vedere al schimbărilor detectate, primăvara, vara și toamna s-au înregistrat dominanți creșteri ușoare, dar ne semnificative din punct de vedere statistic.

La nivelul județului Sibiu, nu există variații mari spațiale și ca intensitate ale nebulozității. Din punct de vedere al tendințelor identificate, domină tendințele de scădere în arealele din vestul, nordul și estul județului, dar fiind ne semnificative statistic.

Cea mai mare parte a județului este caracterizată de valori ale grosimii medii anuale ale stratului de zăpadă de sub 10 cm, valori mai ridicate fiind specifice zonelor înalte din partea sud-vestică a județului (între 30 și 45 cm). Din perspectiva schimbărilor detectate, nu s-au detectat schimbări semnificative statistic.

- *profil și capacitate administrativă*

Conform *Studiul privind capacitatea administrativă de implementare a P.A.T.J. Sibiu*, în anul 2021 la nivelul zonelor periurbane cele mai mari venituri totale au fost înregistrate în zona periurbană Sibiu, respectiv Mediaș, urmate de zonele periurbane Cisnădie și Avrig. Comunele cu cele mai mari venituri totale în 2021 au fost Șelimbăr și Cristian, iar comunele Râu Sadului, Poplaca (zona periurbană Sibiu), Alma, Micăsasa (zona periurbană Mediaș), Apoldu de Jos (zona periurbană Miercurea Sibiului), Bârghiș, Chirpăr (zona periurbană Agnita) au avut cele mai mici venituri totale.

Din 2017 până în 2021 veniturile totale ale municipiului Sibiu au crescut cu aproape 14%, iar cele ale municipiului Mediaș cu 6%. Veniturile totale ale orașelor Copșa Mică (-16%) și Avrig (-1%) au scăzut în această perioadă de cinci ani, iar ale orașelor Agnita (12%), Ocna Sibiului (73%), Tălmăciu (76%), Miercurea Sibiului (între 50-100%) au crescut. În mediul rural, cele mai mari creșteri în această perioadă le-au înregistrat, Tilișca din zona periurbană Săliște (194%), Ludoș din zona periurbană Miercurea Sibiului (157%), Racovița din zona periurbană Avrig (creștere între 100-220%), iar cele mai mari scăderi Chirpăr din zona periurbană Agnita (-54%), Turnu Roșu din zona periurbană Tălmăciu (-42%), Biertan din zona periurbană Dumbrăveni (-36%) și Porumbacu de Jos din zona periurbană Avrig (-35%).

Cele mai mari creșteri ale veniturilor proprii au înregistrat comunele Cristian (101.8%) și Șura Mică (86.6%), respectiv orașul Cisnădie (42%) din zona periurbană Sibiu, Ludoș din zona periurbană Miercurea Sibiului. UAT-urile care au înregistrat scăderi ale veniturile proprii între 2017 și 2021, sunt Chirpăr (- 25.4%) și Merghindeal (- 5.6%) din zona periurbană Agnita. Dintre orașe, cele mai mari venituri proprii în 2021 au fost înregistrate în Cisnădie (37.6 milioane), iar cele mai mici în Copșa Mică (6.9 milioane lei). Municipiul Sibiu a avut venituri proprii mai mari decât toate orașele și comunele la un loc (445 milioane lei), iar venitul municipiului Mediaș a fost de 96 milioane lei. În cazul comunelor veniturile proprii în 2021 au variat între 1.6 milioane lei (Ludoș) și 39.3 milioane lei (Șelimbăr). Veniturile proprii ale comunei Șelimbăr au fost mai mari decât cele ale oricărui oraș din județul Sibiu.

În ceea ce privește cheltuielile totale, în 2021, cele mai mari cheltuieli le-a avut orașul Cisnădie (aproape 50 milioane lei) și cele mai mici Copșa Mică (puțin sub 10 milioane lei). Municipiul Sibiu a avut cheltuieli totale care însumează 660.6 milioane lei, adică mai mult decât au avut toate orașele și toate comunele la un loc,

iar municipiul Mediaș de doar 131.5 milioane lei. Comunele cu cheltuieli importante în 2021 au fost Șelimbăr, Orlat, Cristian, Roșia cu cheltuieli de peste 10 milioane lei (zona periurbană Sibiu). La popul opus, comunele Râu Sadu, Poplaca (zona periurbană Sibiu), Apoldu de Jos (zona periurbană Miercurea Sibiului), Bârghiș, Chirpăr, Merghindeal (zona periurbană Agnita), Alma, Blăjel, Micăsasa, Valea Viilor (Zona periurbană Mediaș) au avut cele mai mici cheltuieli (între 2 și 5 milioane lei).

În ceea ce privește dinamica cheltuielilor totale, în perioada 2017-2021, cel mai mult au crescut cheltuielile totale ale comunelor Orlat și Șelimbăr din zona periurbană Sibiu, Tilișca din zona periurbană Săliște și Ludoș din zona periurbană Miercurea Sibiului (creștere între 100-270%). Cheltuielile totale ale tuturor localităților urbane au înregistrat creșteri, doar cheltuielile orașului Copșa Mică au scăzut cu 26%. La popul opus, cele mai mari scăderi au fost observate în comuna Alma, Moșna, Valea Viilor din zona periurbană Mediaș, Biertan din zona periurbană Dumbrăveni, Loamneș din zona periurbană Ocna Sibiului, Porumbacu de Jos din zona periurbană Avrig, comunele Sadu și Roșia din zona periurbană Sibiu (scădere între 25-54%).

În ceea ce privește numărul total al posturilor din organigramă, acestea sunt mai ridicate în UAT-urile mai mari. În zona periurbană Sibiu: comuna Șelimbăr (56 de posturi, grad de ocupare 85.7%), Șura Mică (30 de posturi, grad de ocupare 93.3%), Cristian (29 de posturi, grad de ocupare 79.3%), Sadu (23 de posturi, grad de ocupare 69.6%), zona periurbană Tălmaci: Turnu Roșu (26 de posturi, grad de ocupare 76.9%), zona periurbană Avrig: Racovița (36 de posturi, grad de ocupare 72.2%), zona periurbană Miercurea Sibiului: Apoldu de Jos (16 posturi, gradul de ocupare 75%), zona periurbană Mediaș: Blăjel (20 de posturi, gradul de ocupare 85%), Brateiu (27 de posturi, gradul de ocupare 55.5%), Dârlos (27 de posturi, gradul de ocupare 81.5%), Moșna (25 de posturi, gradul de ocupare 76%), zona periurbană Avrig: Porumbacu de Jos (25 de posturi, gradul de ocupare 72%), zona periurbană Săliște: Tilișca (14 posturi, gradul de ocupare 78.6%).

2.6. Zone urbane funcționale

- *constituirea și funcționarea zonelor urbane funcționale;*
- *delimitarea și clasificarea zonelor urbane funcționale, zone de influență în teritoriu, centre urbane polarizatoare;*

Prin Legea nr. 350/2001 zona funcțională este definită ca „parte din teritoriul unei localități în care, prin documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, se determină funcțiunea dominantă existentă și viitoare. Zona funcțională poate rezulta din mai multe părți cu aceeași funcțiune dominantă (zona de locuit, zona activităților industriale, zona spațiilor verzi etc.)”

Zona urbană funcțională (ZUF) conform Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) este teritoriul constituit dintr-un centru urban polarizator și toate localitățile înconjurătoare de unde cel puțin 15% din forța de muncă face naveta către centrul urban respectiv.

Zonele urbane funcționale au fost identificate pentru toate municipiile reședință de județ din România (41 ZUF-uri) și pentru un set de orașe (116 ZUF-uri din care 41 de ZUF-uri sunt formate de centre urbane având peste 50 000 de locuitori) de către Banca Mondială în Politica Urbană a României din 2022, pe baza metodologiei CE-OCDE. Metodologia a prevăzut următoarele etape:

1. identificarea orașelor-centre polarizatoare din cadrul ZUF;
2. identificarea zonelor de navetism din cadrul ZUF:
 - a) identificarea unităților administrativ-teritoriale de bază contigue din care peste 15 % din forța de muncă face naveta către orașul-centru polarizator;
 - b) includerea unităților administrativ-teritoriale care fac parte din zona omogenă aflată în jurul orașului-centru polarizator (enclavele) și eliminarea localităților care nu fac parte din zona omogenă aflată în jurul orașului (exclave).

În Politica Urbană Națională la nivelul județului Sibiu au fost identificate următoarele **centre urbane polarizatoare**: municipiile Sibiu și Mediaș, orașele Avrig, Cisnădie, Miercurea Sibiului, Săliște și Tâlmaci. Aceste orașe sunt centre polarizatoare pentru localitățile rurale din proximitate, datorită locurilor de muncă pe care le oferă, dotărilor și serviciilor de care dispun. În cadrul zonei de influență deplasările în interes de serviciu se realizează în principal cu automobilul, fiind necesară găsirea unei soluții de mobilitate între centrul urban polarizator și localitățile dinamice aflate în vecinătate.

În ceea ce privește accesibilitatea, 32 % din comunele ZUF Sibiu sunt cuprinse în izocrona rutieră de 15 de minute, 79 % sunt cuprinse în izocrona rutieră de 30 de minute, iar izocrona de 45 de minute cuprinde toate comunele. Comunele din ZUF Mediaș sunt cuprinse în izocrona de 25 de minute, iar comunele din celelalte ZUF în cea de 20 de minute.

Zona urbană funcțională a municipiului Sibiu, delimitată în Politica Urbană a României, 2022, este reprezentată în Figura 2.35 și cuprinde:

- 27 de unități administrative localizate pe teritoriul județului Sibiu:
 - Municipiul reședință de județ Sibiu;
 - Orașele: Avrig, Cisnădie, Ocna Sibiului și Tâlmaci;
 - Comunele: Alțina, Axente Sever, Boița, Cristian, Gura Râului, Loamneș, Nocrich, Orlat, Poplaca,

Porumbacu de Jos, Racovița, Rășinari, Râu Sadului, Roșia, Sadu, Șeica Mare, Șelimbăr, Slimnic, Șura Mare, Șura Mică, Turnu Roșu, și Vurpăr;

- 1 unitate administrativ-teritorială localizată pe teritoriul județului Vâlcea: Căineni.

Zona Urbană Funcțională (ZUF) a municipiului Sibiu are o suprafață de 2 870 km², o populație de 308 579 de locuitori (iulie 2022) și o rată de creștere a populației de 4 % în perioada 2014-2022. În anul 2021 numărul mediu al salariaților a fost de 104 451 de persoane, iar numărul locuințelor existente de 141 340. În perioada 2014-2021 la nivel de ZUF numărul locuințelor a cunoscut o creștere de 24% și numărul salariaților de 13%. În ZUF Sibiu se regăsesc 80 % din unitățile comerciale și de retail din județ, în total 1 723 de unități comerciale.

Zona urbană funcțională a municipiului Mediaș delimitată în Politica Urbană a României, 2022 cuprinde 13 unități administrative-teritoriale (Fig. 2.35):

- Municipiul Mediaș
- Orașul Copșa Mică
- Comunele: Alma, Ațel, Bazna, Biertan, Blăjel, Brateiu, Dârlos, Micăsasa, Moșna, Târnavă, Valea Viilor.

Zona urbană funcțională a municipiului Mediaș are o suprafață de 657 km², o populație de 92 401 locuitori în 2022 (INS, 2022), înregistrând o scădere a populației după domiciliu de -5.7% în intervalul 2014-2022 (INS, 2022). Numărul mediu al salariaților în 2021 a fost de 17 195, iar numărul locuințelor existente de 35 887. La nivelul ZUF Mediaș în perioada 2014-2021 numărul locuințelor a cunoscut o creștere de 5 %, iar numărul salariaților o scădere de -13%. Numărul unităților comerciale și de retail este de 268 (12 % din numărul total la nivel de județ).

Componenta Zonelor Urbane Funcționale a celorlalte centre urbane polarizatoare din județul Sibiu cuprinde (Politica Urbană a României, 2022) (Fig. 2.36):

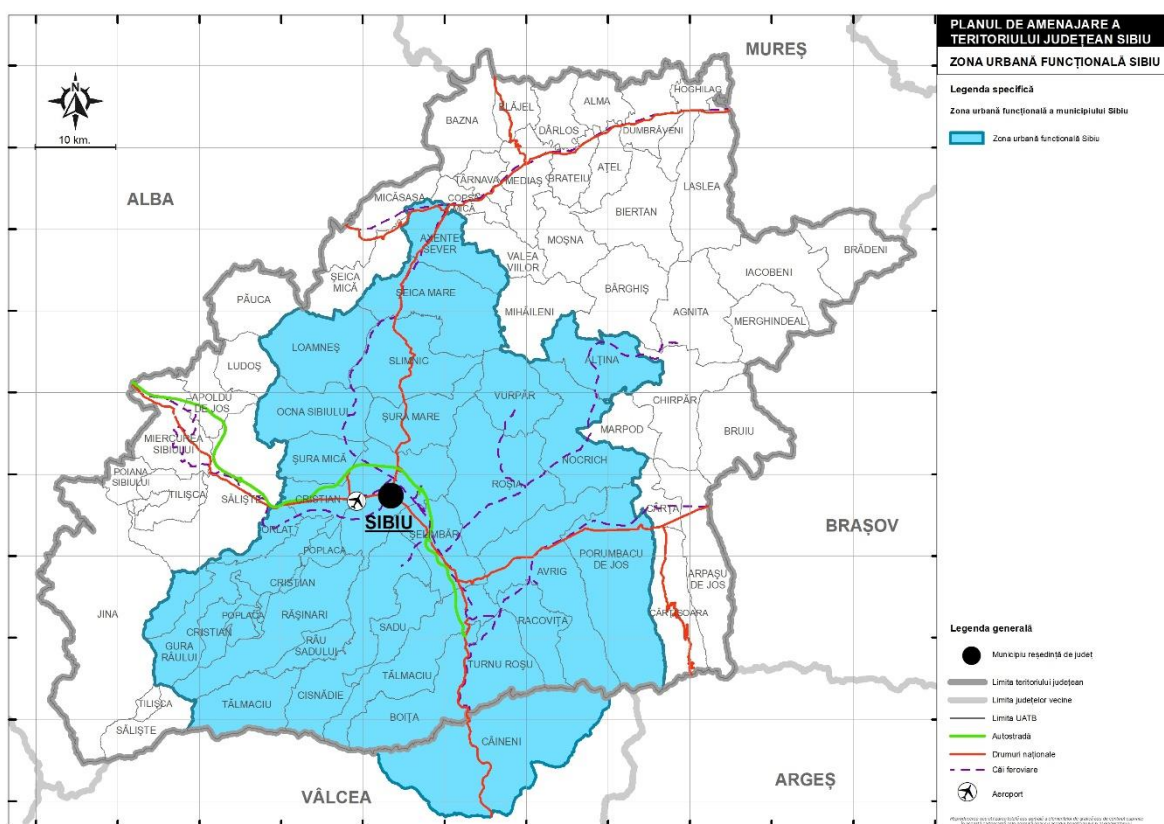
- **Zona Urbană Funcțională a orașului Avrig:** orașul Avrig și comuna Racovița.
- **Zona Urbană Funcțională a orașului Cisnădie:** orașul Cisnădie și comuna Sadu;
- **Zona Urbană Funcțională a orașului Miercurea Sibiului:** orașul Miercurea Sibiului și comuna Apoldu de Jos, respectiv comuna Gârbova din județul Alba;
- **Zona Urbană Funcțională a orașului Săliște:** orașul Săliște, comuna Tilișca;
- **Zona Urbană Funcțională a orașului Tălmăciu:** orașul Tălmăciu, comuna Boița;

Tabel 2. 13 SUPRAFAȚA ȘI POPULAȚIA A ZONELOR URBANE FUNCȚIONALE A CENTRELOR URBANE POLARIZATOARE DIN JUDEȚUL SIBIU

ZUF	Suprafață (km ²)	Populația 2022
Avrig	224	18 159
Cisnădie	186	28 256
Miercurea Sibiului	192	8054
Săliște	279	7462
Tălmaciu	285	9708

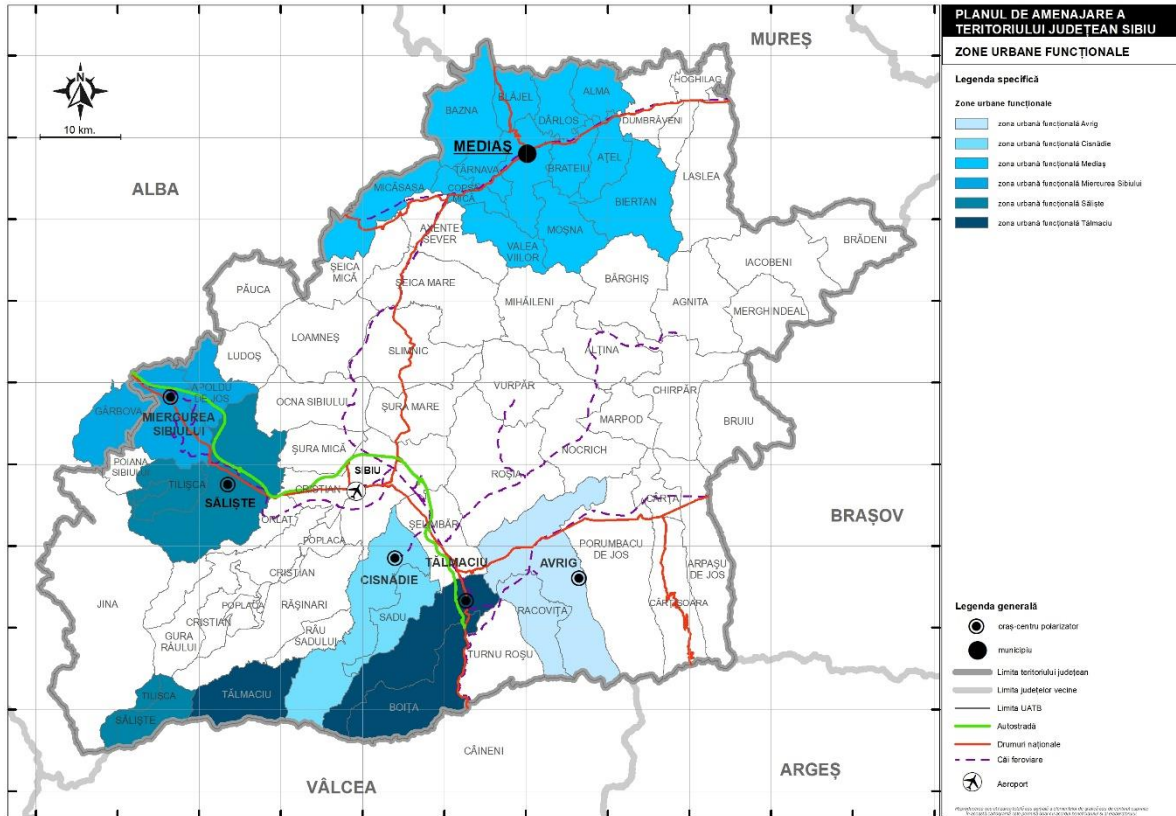
Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori

Fig. 2. 35 ZONA URBANĂ FUNCȚIONALĂ A MUNICIPIULUI SIBIU

Sursa: prelucrare proprie pe baza studiului Politica Urbană a României, 2022

Fig. 2. 36 ZONA URBANĂ FUNCȚIONALĂ A CENTRELOR URBANE POLARIZATOARE DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: prelucrare proprie pe baza studiului *Politica Urbană a României, 2022*

3.EVIDENȚIEREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE

DISFUNȚIONALITĂȚI	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE
Coridoare de transport de interes național/european	
<ul style="list-style-type: none"> viteza comercială redusă a trenurilor de pasageri; 	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea sistemului de transport public prin punerea la dispoziția locuitorilor unor multiple alternative de mobilitate în vederea creșterii accesibilității; Optimizarea traficului rutier; Modernizarea infrastructurii feroviare care să permită circulației trenurilor de mare viteză;
Structura policentrică în teritoriu la nivel regional/național/european. Orașe-poartă, rol și relații de influență și legătură cu localitățile din județul Sibiu	
<ul style="list-style-type: none"> Ariile de polarizare ale centrelor urbane cu o populație sub 10 000 de locuitori sunt mai puțin extinse, având o forță de polarizare redusă (Dumbrăveni, Tălmăciu, Săliște, Copșa Mică, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului) 	<ul style="list-style-type: none"> Pentru o dezvoltare echilibrată a județului este importantă dezvoltarea unor relații de cooperare urban-rural, respectiv între municipii și orașe în vederea reducerii disparităților teritoriale;
Poli de creștere, poli de dezvoltare, centre urbane	
<p>Proces de suburbanizare</p> <ul style="list-style-type: none"> Migrarea forței de muncă către localitățile urbane învecinate prin procesul de suburbanizare; Tendența de densificare a fondului construit; 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea documentațiilor de urbanism urmărind o dezvoltare durabilă și echilibrată a teritoriului prin valorificarea eficientă a rezervelor de teren din interiorul localităților;
<ul style="list-style-type: none"> Municipiul Sibiu, nefiind pol național de creștere are o capacitate semnificativ limitată de a fi competitivă la nivel global. 	<ul style="list-style-type: none"> sprijinirea absorbției fondurilor europene de către municipalitate.
Zone metropolitane și periurbane	
<p>Fenomen de depopulare și îmbătrânirea populației</p> <ul style="list-style-type: none"> rata de descreștere a populației; tendența de scădere a ratei de înlocuire a forței de muncă; 	<ul style="list-style-type: none"> Suținerea dezvoltării localităților aflate în declin demografic prin proiecte cu finanțare europeană;

	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea relațiilor de cooperare urban-rural în vederea revitalizării rețelelor de localități aflate în declin demografic; • Atragerea unui flux mai mare de investiții și firme private care să sprijine creșterea economică, îmbunătățirea infrastructurii edilitare în localitățile cu declin demografic; • Creșterea accesibilității către zonele urbane prin modernizarea infrastructurii rutiere, dezvoltarea sistemului de transport în comun; • Realizarea unei strategii de menținere și atragere a populației tinere;
<ul style="list-style-type: none"> • structura comercială este orientată preponderent spre zonele urbane și periurbane; 	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unor noi unități comerciale în zonele rurale, în special unde densitatea populației este ridicată, iar densitatea unităților comerciale este redusă (Ațel, Alțina, Bazna, Biertan, Brateiu, Hoghilag, Merghindeal, Mihăileni, Valea Viilor, Vurpăr)
<ul style="list-style-type: none"> • Densitatea populației în municipiul Mediaș, orașele Agnita, Avrig, Tălmăciu, unele comune din zona periurbană a Sibiului (Rășinari, Poplaca, Râu Sadului, Roșia Slimnic), din zona periurbană a municipiului Mediaș (Alma, Brateiu, Blăjel, Micăsasa, Târnavă), respectiv din orașele Miercurea Sibiului și Săliște, se află departe de valorile considerate a fi optime pentru organizarea unui transport public eficient (3000 locuitori/km²); 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea gradului de compactitate a acestor localități pentru a permite organizarea unui transport public eficient;
Zone urbane funcționale	
<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unor planuri comune de dezvoltare la nivelul zonelor urbane funcționale; 	<ul style="list-style-type: none"> • elaborarea de planuri și strategii comune de dezvoltare la nivelul zonelor urbane funcționale

<ul style="list-style-type: none">• În cadrul zonei de influență deplasările în interes de serviciu se realizează în principal cu automobilul;	<p>care să permită funcționarea acestora ca motoare de dezvoltare în cadrul județului;</p> <ul style="list-style-type: none">• necesitatea găsirii unor soluții de mobilitate între centrele urbane polarizatoare și localitățile dinamice aflate în vecinătate.
--	--

4. PROPUNERI DE ELIMINARE / DIMINUARE A DISFUNȚIONALITĂȚILOR

Pornind de la disfuncționalitățile și prioritățile identificate propunem câteva măsuri și direcții de eliminare și/sau diminuare a disfuncționalităților:

- Gestionarea eficientă a dezvoltării cartierelor rezidențiale nou conturate prin asigurarea dotărilor și echipamentelor publice, a căilor de acces, a necesarului de spații verzi pentru funcționarea coerentă a acestora;
- Creșterea accesibilității teritoriale, promovarea mijloacelor alternative de circulație și încurajarea utilizării acestora în favoarea autoturismelor personale pentru deplasări cotidiene;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare metropolitane, respectiv de mare viteză, atât la nivel județean, cât și regional și național;
- Implementarea unor programe de creștere a natalității de către primării pe raza comunelor/orașelor, în special acolo unde există o tendință de scădere a populației. Stimularea natalității și ajutorarea familiilor tinere, inclusiv a celor monoparentale, prin în alocarea unor stimulente/îndemnizații/pachete pentru nou-născut, stimulente pentru achiziția unei locuințe/mașini, măsuri fiscale, construirea de creșe etc.;
- Implementarea unor programe pentru atragerea și menținerea populației tinere: amenajarea/extinderea spațiilor recreative pentru activități sportive, a cluburilor, stabilimentelor de petrecere a timpului liber, implicarea tinerilor în viața comunității și/sau în activități voluntare, crearea unor grupuri de cercetare sau consultare pentru tineri, organizarea unor traininguri privind sprijinul în dezvoltarea carierei etc.;
- municipiul Sibiu și zona periurbană Sibiu reprezintă polul principal de atracție și de dezvoltare al județului, iar această dezvoltare trebuie consolidată și susținută și în viitor;
- echilibrarea dezvoltării teritoriale a județului, prin crearea a două axe paralele, una în sud (centrată pe municipiul Sibiu) și alta în nord (centrată pe municipiul Mediaș). Axa din nord să cuprindă, pe lângă municipiul Mediaș, și orașele Copșa Mică, Dumbrăveni, într-un sistem de așezări de tip conurbație. Cele două axe de dezvoltare ar trebuie să fie bine inter-relaționate și conectate între ele, cooperând pe multiple planuri, pentru a avea beneficii comune;
- În mediul rural, ca și măsuri care să vizeze dezvoltarea ar fi investițiile în infrastructura conectivă (infrastructura de comunicații și cea tehnico-edilitară) care ar determina o creștere a nivelului de trai și ar face localitățile rurale mai atractive;
- modernizarea căilor de comunicație și menținerea lor la standarde acceptabile, în special în ariile rurale mai izolate, care să permită o bună conectivitate la principalele axe de dezvoltare ale județului, a Regiunii Centru și la principalele centre urbane.

5. PROGNOZE, SCENARII SAU ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE

Această secțiune prezintă prognozele și scenariile privind evoluția socio-demografică, economică și teritorială, prezentată în capitolele dedicate acestor teme de interes în cadrul studiului de fundamentare.

5.1. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind structura socio-demografică

Pe baza studiului INS, 2017 „Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060” am identificat pentru județului Sibiu cinci variante a evoluției probabile a populației: medie, intermediară, optimistă, pesimistă și constantă.

Scopul proiectării populației a fost acela de a se anticipa evoluția probabilă a acesteia până în anul 2060 pentru grupele mari de vârstă și pentru total populație, analizând o serie de indicatori demografici (fertilitate, mortalitate și migrație).

Pentru proiectarea populației rezidente pe grupe de vârstă și sexe la nivel județean s-au folosit următoarele date de intrare pentru anul 2015: populația rezidentă la 1 iulie, ratele totale de fertilitate pentru nașcuții-vii, speranța de viață la naștere, soldul stabilirilor de reședință pe durată de 12 luni într-un județ, soldul migrației internaționale. Pentru prognoza populației a fost folosit modulul DemoProj al programului „Spectrum” care a fost dezvoltat de Avenir Health în colaborare cu divizia de populație a Națiunilor Unite, UNICEF, Organizația Mondială a Sănătății etc. (INS, 2017).

Varianta medie

Această variantă de prognoză se bazează pe valorile medii ale principalelor fenomene demografice înregistrate în perioada 2012-2015, disparitățile teritoriale existente se vor menține, rata fertilității la nivel județean ar înregistra o scădere ușoară până în anul 2050, iar în anul 2060 va ajunge la valoarea înregistrată în anul 2015, iar speranța de viață în profil teritorial în anul 2060 va fi cuprinsă între 77-79 de ani pentru bărbați și 83-86 de ani pentru femei (INS, 2017).

În această variantă de proiectare, populația județului Sibiu va scădea cu 36 876 de persoane (9.2%) în perioada 2015-2060, înregistrând totuși cea mai scăzută rată de descreștere în cadrul Regiunii Centru (Tabel 2.14) și o rată de descreștere de 0.75% în perioada 2015-2030. La nivel național, în județul Sibiu și județele Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Covasna, Giurgiu, Harghita, Ialomița, Iași, Sălaj, Timiș, Tulcea și Vaslui, diminuarea populației ar fi de sub 100 000 de persoane.

Tabel 5. 14 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060.

VARIANTA MEDIE

Regiunea de Dezvoltare, județ	Populația rezidentă înregistrată la 1 iulie 2015 (persoane)	Populația rezidentă proiectată pentru anii (persoane)		Diferențe între anii 2060 și 2015	
		2030	2060	persoane	%
Totală țară	19819697	17892489	13784413	-6035284	-30,5
Regiunea Centru	2346562	2195341	1801639	-544923	-23,2
Alba	334769	292161	206655	-128114	-38,3
Brașov	550981	536587	455668	-95313	-17,3
Covasna	207055	184703	146191	-60864	-29,4
Harghita	308453,	283117,	229356,	-79097,	-25,6
Mureș	545168	501622	400509	-144659	-26,5
Sibiu	400136	397151	363260	-36876	-9,2

Sursa: INS, 2017

Varianta intermediară

În această variantă rata fertilității în profil județean ar urma să fie cuprinsă între 1.40 și 2.61 copii la o femeie de vârstă fertilă (anul 2030) și între 1.70 și 2.83 copii la o femeie de vârstă fertilă (în anul 2060), speranța de viață pe județ, în anul 2060 va fi cuprinsă între de 79 de ani și 84 de ani (pentru bărbați) și între 86 de ani și 89 de ani (pentru femei). Se apreciază o reducere treptată a soldul negativ al migrației internaționale la nivel județean până în anul 2060.

Această variantă de evoluție a populației este una favorabilă pentru județul Sibiu, populația înregistrând o rată de creștere de 1.8 % în perioada 2015-2060, fiind singura rată de creștere pozitivă a populației din cadrul regiunii Centru (Tabel 2.15) și printre puținele din țară alături de județele Cluj, Iași, Ilfov, Sibiu și Timiș care vor înregistra creșteri ale populației rezidente cuprinse între 59,6% (Ilfov) și 0,6% (Iași). În perioada 2015-2030 rata de creștere la nivelul județului Sibiu ar fi de 0.6 %.

Tabel 5. 15 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060.

VARIANTA INTERMEDIARĂ

Regiunea de Dezvoltare, județ	Populația rezidentă înregistrată la 1 iulie 2015 (persoane)	Populația rezidentă proiectată pentru anii (persoane)		Diferențe între anii 2060 și 2015	
		2030	2060	persoane	%

Totală țară	19819697	18117713	15390623 -	-4429074	-22,3
Regiunea Centru	2346562	2221155	2017738	-328824	-14,0
Alba	334769	295180	232793	-101976	-30,5
Brașov	550981	544676	516975	-34006	-6,2
Covasna	207055	186285	160921	-46134	-22,3
Harghita	308453	285733	250989	-57464	-18,6
Mureș	545168	506765	448670	-96498	-17,7
Sibiu	400136	402516	407390	7254	1,8

Sursa: INS, 2017

Varianta optimistă

Această variantă ar presupune o evoluție ascendentă a ratei fertilității către nivelul de înlocuire a generațiilor, între 1.55 și 2.66 copii la o femeie (în anul 2030) și între 2.00 și 3.08 copii la o femeie (în anul 2060), respectiv reducerea treptată a mortalității pe vârste astfel încât durata medie a vieții va oscila în anul 2060 între 80 de ani și 86 de ani pentru bărbați și între 89 de ani și 91 de ani pentru femei.

Tabel 5. 16 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060.

VARIANTA OPTIMISTĂ

Regiunea de Dezvoltare, județ	Populația rezidentă înregistrată la 1 iulie 2015 (persoane)	Populația rezidentă proiectată pentru anii (persoane)		Diferențe între anii 2060 și 2015	
		2030	2060	persoane	%
Totală țară	19819697	18180793	16259548	-3560149	-18.0
Regiunea Centru	2346562	2227412	2110637	-235925	-10.1
Alba	334769	296041	244608	-90161	-26.9
Brașov	550981	546459	540805	-10176	-1.8
Covasna	207055	187149	168874	-38181	-18.4
Harghita	308453	286669	263203	-45250	-14.7
Mureș	545168	507943	467317	-77851	-14.3
Sibiu	400136	403151	425830	25694	6.4

Sursa: INS, 2017

În varianta optimistă, populația județului Sibiu ar crește cu 6.4%, fiind o variantă avantajoasă pentru județ (Tabel 2.16).

Varianta pesimistă

La nivel județean rata totală a fertilității va urma o evoluție ușor descendentă înregistrând valori cuprinse între 1.00 și 1.30 copii la o femeie (în anul 2050), între 0.95 și 1.50 copii la o femeie (în anul 2060), speranța de viață în profil județean va oscila între 76 de ani și 78 de ani pentru bărbați și între 82 de ani și 85 de ani pentru femei (în anul 2060).

Tabel 5. 17 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060.

VARIANTA PESIMISTĂ

Regiunea de Dezvoltare, județ	Populația rezidentă înregistrată la 1 iulie 2015 (persoane)	Populația rezidentă proiectată pentru anii (persoane)		Diferențe între anii 2060 și 2015	
		2030	2060	persoane	%
Totală țară	19819697	17733300	12539856	-7279841	-36.7
Regiunea Centru	2346562	2173506	1648552	-698010	-29.7
Alba	334769	289745	186835	-147934	-44.2
Brașov	550981	531673	413706	-137275	-24.9
Covasna	207055	182417	144670	-62385	-30.1
Harghita	308453	279921	206757	-101696	-33.0
Mureș	545168	496253	359890	-185278	-34.0
Sibiu	400136	393497	336694	-63442	-15.9

Sursa: INS, 2017

În varianta pesimistă populația județului ar scădea cu 15.9%, iar cea a Regiunii Centru cu 29.7% (Tabel 2.17).

Varianta constantă

Varianta aceasta este mai mult teoretică și se bazează pe ipoteza că până în anul 2060 se vor păstra constante valorile principalelor fenomene demografice înregistrate în anul 2015.

Varianta constantă anticipează o scădere de 12.6 % a populației județului Sibiu în perioada 2015-2060 și de 32.4 % a Regiunii Centru (Tabel 2.18).

Tabel 5. 18 POPULAȚIA REZIDENTĂ ÎN PROFIL TERITORIAL, ÎNREGISTRATĂ ÎN ANUL 2015 ȘI PROIECTATĂ ÎN ANII 2030 ȘI 2060.

VARIANTA CONSTANTĂ

Regiunea de Dezvoltare, județ	Populația rezidentă înregistrată la 1 iulie 2015 (persoane)	Populația rezidentă proiectată pentru anii (persoane)		Diferențe între anii 2060 și 2015	
		2030	2060	persoane	%
Totală țară	19819697	17326211	11032540	-8787157	-44.3

Regiunea Centru	2346562	2155915	1586507	-760055	-32.4
Alba	334769	283212	153198	-181571	-54.2
Braşov	550981	534704	462873	-88108	-16.0
Covasna	207055	177290	96896	-110159	-53.2
Harghita	308453	275181	181121	-127332	-41.3
Mureş	545168	488788	342755	-202413	-37.1
Sibiu	400136	396740	349664	-50472	-12.6

Sursa: INS, 2017

5.2. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind structura activităților economice

Pe baza studiului ESPON 2019 „A Territorial Reference Framework for Europe” am identificat pentru județului Sibiu două scenarii de dezvoltare:

1. Scenariul de referință „Muddling-through”

Acest scenariu a fost modelat folosind modelul MASST4 și se bazează pe demografia stabilă, creșterea îmbătrânirii populației și migrație, iar din punct de vedere macroeconomic pe ipoteza conform căreia schimbările structurale intervenite în timpul crizei vor rămâne predominante și în viitor. Scenariul în ansamblu este caracterizat de schimbări politice care pretind mai degrabă să repare decât să reformeze structurile guvernamentale.

Conform acestui scenariu la nivelul statelor Central și Est-Europene CEE în perioada 2018-2035 creșterea medie anuală a PIB-ului va fi de 1.72%, a productivității 0.75%, iar a ocupării forței de muncă 0.38% (ESPON, 2019), ratele anuale de creștere fiind mai ridicate decât în cazul statelor EU-15. În Fig. 2.37 se poate observa că la nivelul Regiunii Centru, PIB-ul pe cap de locuitor pe baza acestui scenariu, atât în 2018, cât și în 2035 se află sub 19.06%. Acest scenariu nu favorizează Regiunea Centru și județul Sibiu, având în vedere că rata de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor la nivelul regiunilor din România ar rămâne neschimbată în 2035, iar în majoritatea regiunilor din țările Europei de Nord, dar și a celor din Europa Centrală vor înregistra valori mai ridicate.

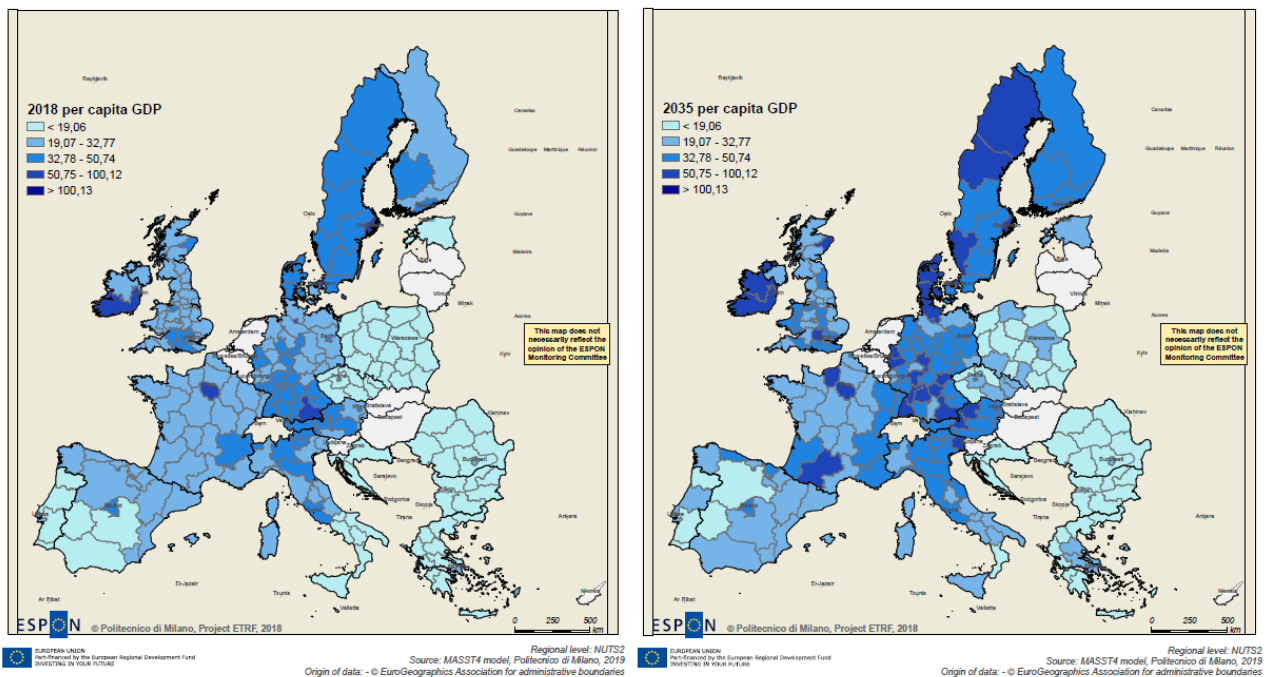
2. Scenariul „Enabling Cooperation”

Acest scenariu a fost conceput pentru a arăta o evoluție pozitivă a scenariului „Muddling-through” prin urmărirea unei cooperări teritoriale de succes între statele membre, dar și între regiuni și orașe, eliminând într-o anumită măsură barierele legale și instituționale în calea cooperării. Acest scenariu urmărește creșterea cooperării, guvernarea mai bună și dezvoltare tehnologică. Conform acestui scenariu va exista o

redistribuire a bugetului european în favoarea securității, migrației, fluxuri comerciale mai mari între țările europene, exporturi mai mari, rețele mai puternice de cooperare între orașe etc.

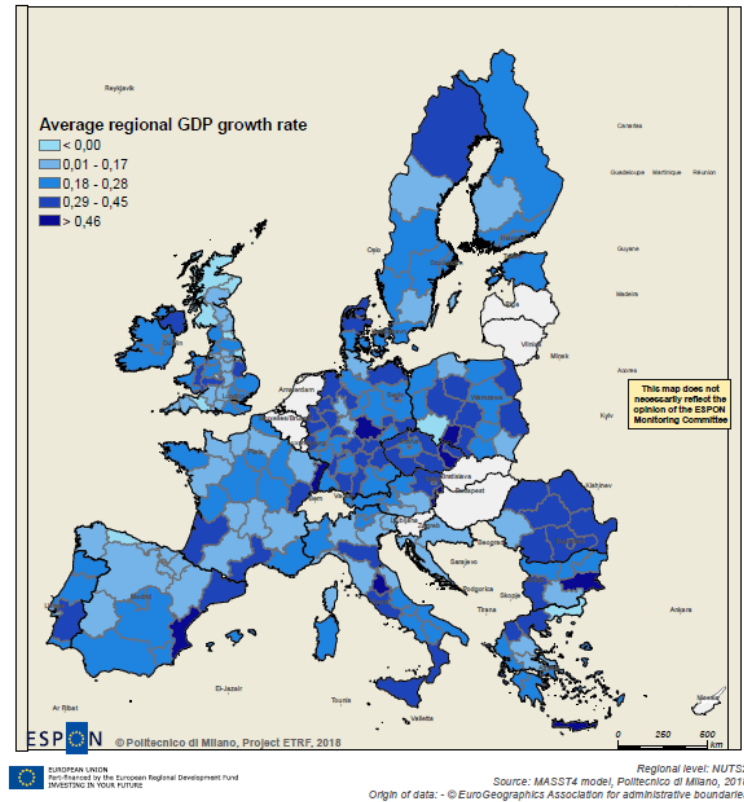
Acest scenariu favorizează Regiunea Centru și județul Sibiu, din 2018 până în 2035 medie anuală a PIB-ului regional va înregistra o creștere cuprinsă între 0.29-0.45% în majoritatea regiunilor din România (excepție făcând Regiunea Vest). Acest este scenariul ar permite județului Sibiu ca până în anul 2035 să ajungă din urmă media UE și să reducă decalajul față de media UE (Fig.2.38).

Fig. 5. 37 PIB-UL PE CAP DE LOCUITOR ÎN 2018 ȘI 2035 PE BAZA SCENARIUL DE REFERINȚĂ „MUDDLING-THROUGH”

Sursa: ESPON, 2019

Fig. 5. 38 RATA MEDIE DE CREȘTERE A PIB-ULUI REGIONAL ÎN SCENARIUL „ENABLING COOPERATION”

Sursa: ESPON, 2019

5.3. Prognoze scenarii sau alternative se dezvoltare privind modificările acoperirii terenurilor

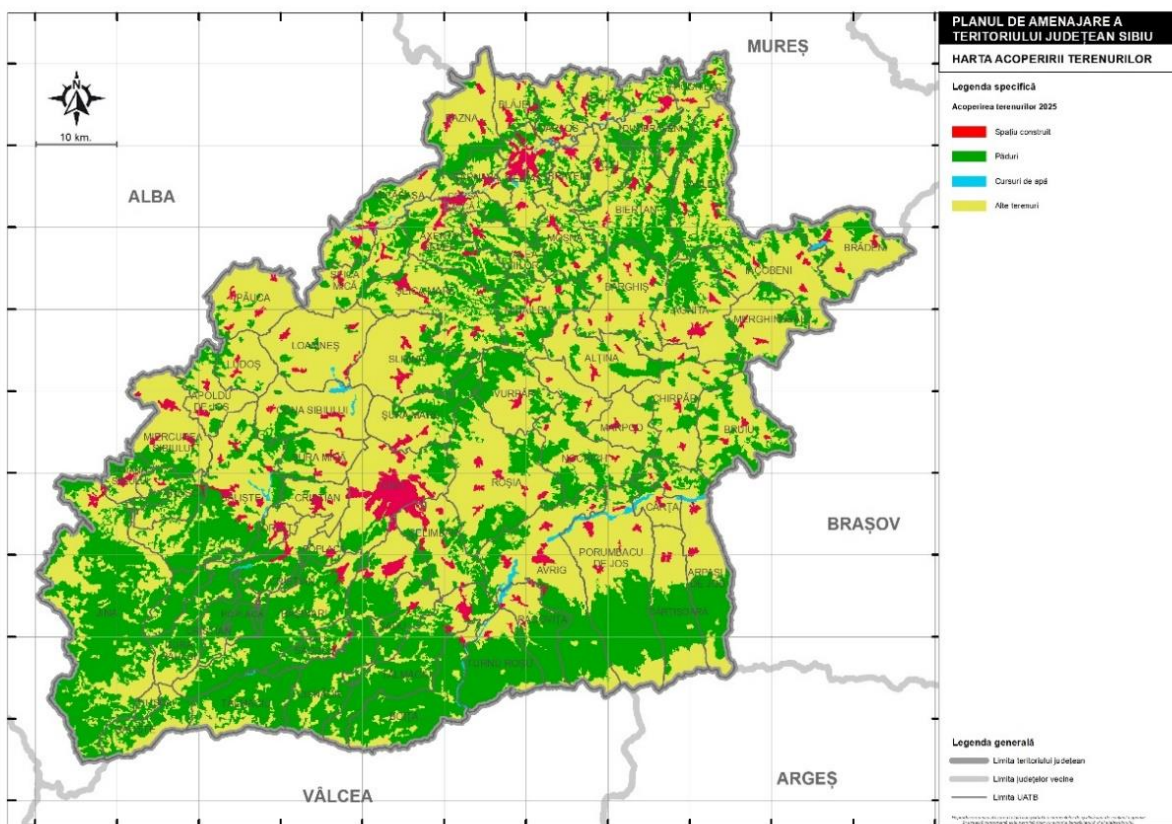
Modelarea schimbărilor privind acoperirea terenurilor pentru anii 2025 și 2030 la nivelul județului Sibiu a fost realizată în Python 3.4 cu ajutorul modelului CA (Cellular Automata) dezvoltat de către Tripathy and Kumar, 2019. Modelul CA a fost conceput pentru modelarea viitoarelor creșteri urbane folosind date privind acoperirea terenurilor anterioare și diverși factori contributivi.

Pentru predicția schimbărilor privind modul de acoperire a terenurilor din județul Sibiu, au fost folosite datele privind acoperirea terenurilor din 2012 și 2018 din baza de date Corine Land Cover, respectiv factorii contributivi: densitatea populației, panta, ariile naturale protejate, distanța față de drumuri și față de municipiul Sibiu. Pentru pantă a fost utilizat Modelul Digital de Elevație EU-DEM v.1.1, iar din cadrul ariilor naturale protejate au fost folosite cele de interes comunitar – siturile „Natura 2000”. Populația la nivel de UAT a fost estimată pentru perioada 2023-2031 cu ajutorul metodei ARIMA pe baza populației după domiciliu din perioada 1992-2022.

În urma modelării acoperirii terenurilor pentru anul 2025 și 2030 la nivel județean, spațiile construite vor crește probabil cu 20% în perioada 2018-2025 și cu 28 % în 2030 față de 2018 (Fig. 5.39, Fig. 5.40), iar zonele acoperite cu păduri vor scădea cu 0.2%. Această tendință de densificare a zonelor construite se va menține probabil și la nivelul ZMS, arealele construite vor crește probabil cu 18% în intervalul 2018-2025 și cu 26 % în 2018-2030 pe baza predicției (Fig. 5.41).

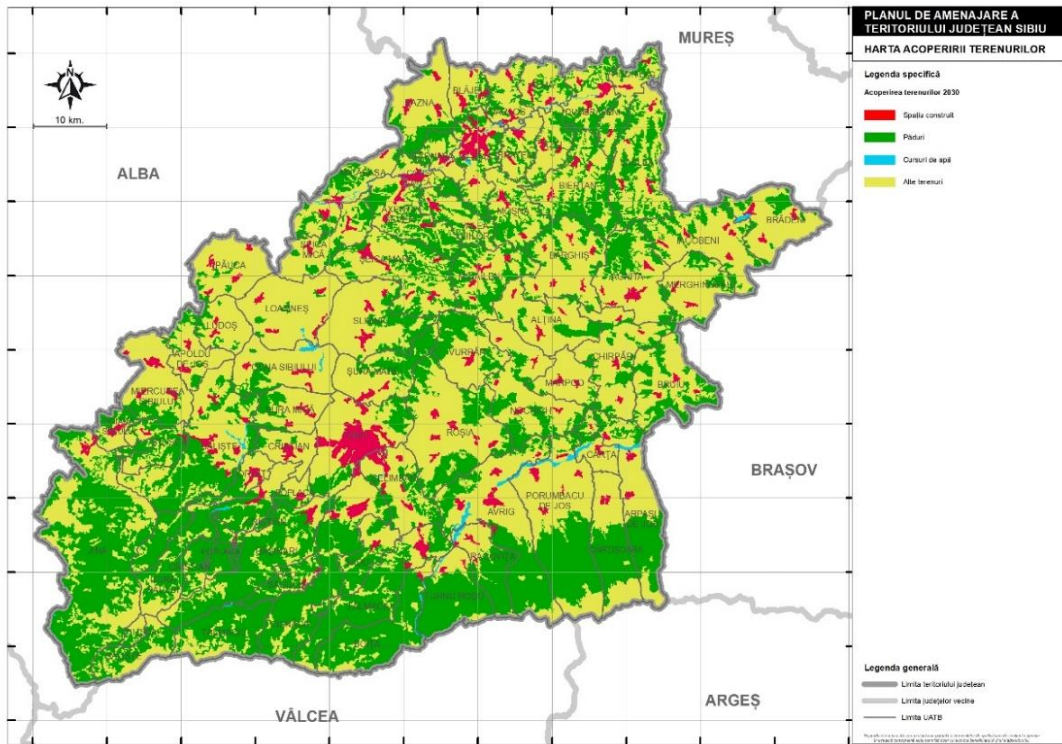
Predicția pentru anii 2025 și 2030 susține tendința de creștere a suprafețelor construite în detrimentul spațiilor verzi la nivelul județului Sibiu și a Zonei Metropolitane Sibiu.

Fig. 5. 39 HARTA ACOPERIRII TERENURILOR, 2025

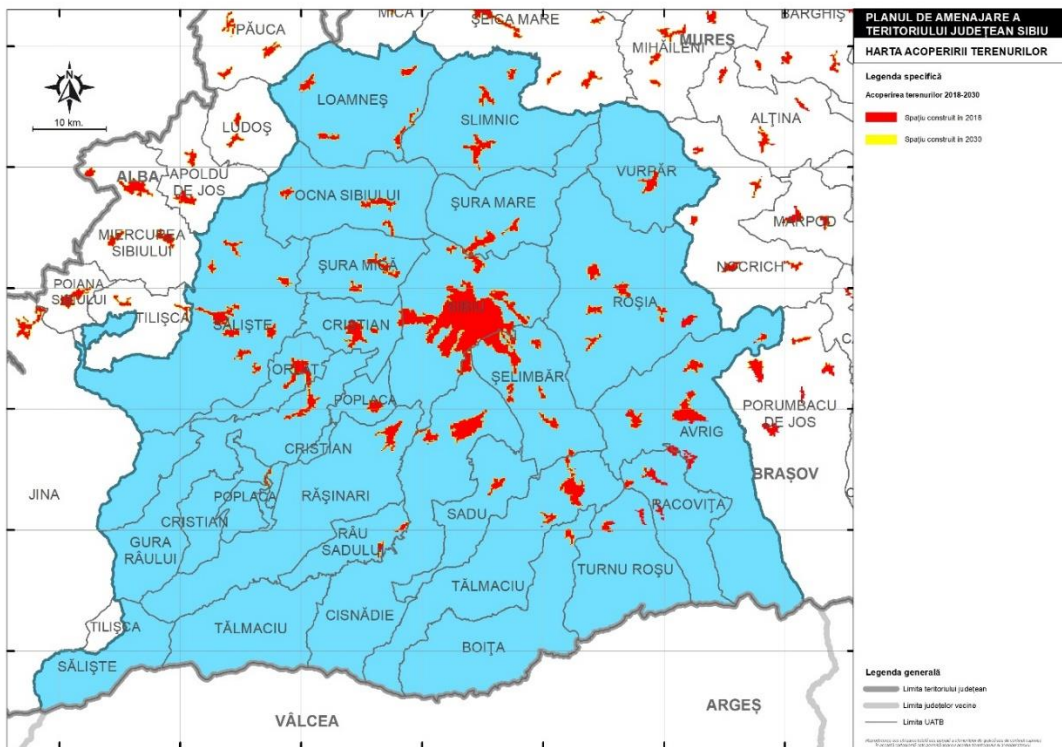
Sursa: autorii

Fig. 5. 40 HARTA ACOPERIRII TERENURILOR, 2030

Sursa: autorii

Fig. 5. 41 SPAȚIUL CONSTRUIT LA NIVELUL ZONEI METROPOLITANE SIBIU, 2018 ȘI 2030

Sursa: autorii

5.4. Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare privind infrastructurile tehnice, serviciile publice, protecția mediului și schimbări climatice, profil și capacitate administrativă, în zone metropolitane, zone periurbane și zone urbane funcționale

Infrastructurile tehnice

Conform *Studiului de Fundamentare privind infrastructurile tehnice majore*, la nivelul zonelor metropolitane, periurbane și a zonelor urbane funcționale au fost identificate următoarele scenarii și prognoze:

- Scenarii de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier, feroviar și aerian pentru următorul deceniu:
 - Scenariul „Do Nothing” pleacă de la ipoteza că trendurile din prezent vor continua, reprezentând o abordare în care nu se ia nicio măsură pentru îmbunătățirea situației existente. În această situație, traficul rutier va continua să crească în zonele urbane și în cele rurale tranzitate de drumurile de interes național. În zona periurbană Sibiu, circulația se va efectua pe aceleași rute, iar timpul de deplasare până la Sibiu va continua să crească. Vitezele de deplasare a mijloacelor de transport feroviare vor fi mai reduse datorită lipsei de investiții, iar evenimentele feroviare neplăcute ar duce la întâzieri mari;
 - Scenariul de Referință („Do Minimum”) are în vedere doar finalizarea proiectelor aflate în derulare pentru care există surse de finanțare. Finalizarea lucrărilor de modernizare a drumurilor județene va duce la scăderea timpului de deplasare în zonele periurbane, ZMS și în zonele urbane funcționale, iar realizarea variantelor de ocolire a municipiilor Sibiu și Mediaș va contribui la reducerea timpului de deplasare în zona periurbană Sibiu și Mediaș. Finalizarea proiectului de modernizare a infrastructurii feroviare de pe magistrala feroviară 300 și dotările care urmează să fie realizate în stațiile feroviare, vor face ca transportul feroviar să fie mai atractiv în zonele periurbane Copșa Mică, Dumbrăveni, Mediaș și ZUF Mediaș;
 - Scenariul de Dezvoltare („Do Something”) are în vedere atât finalizarea proiectelor de investiții publice aflate în derulare, cât și cele propuse, astfel va crește nivelul de accesibilitate și conectivitate, ceea ce va fluidiza traficul și va crește siguranța la nivelul zonelor periurbane, zonelor urbane funcționale și în ZMS;
- Prognoza cerințelor de apă în intervalul 2020 - 2030, are în vedere asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în toate localitățile urbane și rurale din zonele periurbane, zonele urbane funcționale și ZMS.

Serviciile publice

Pe baza *Studiului de Fundamentare privind infrastructurile de servicii publice*, la nivelul zonelor metropolitane, periurbane și a zonelor urbane funcționale au fost identificate următoarele prognoze și scenarii:

➤ Prognoze:

- creșterea populației școlare din municipiile Sibiu, Mediaș și în zonele periurbane ale acestora, în special în zona periurbană a municipiului Sibiu (comuna Șelimbăr, orașul Cisnădie). Tendință de scădere a populației școlare în majoritatea celorlalte comune și orașe din zonele periurbane, ZMS și ZUF, direct proporțională cu stagnarea sau scăderea ratei natalității, respectiv cu creșterea ratei emigrației;
- creșterea constantă a gradului de dotare a unităților de învățământ și reabilitarea succesivă a mai multor clădiri care adăpostesc unități de învățământ;
- scăderea constantă a ratei abandonului școlar;
- concentrarea tot mai mare a serviciilor medicale de specialitate și îmbunătățirea gradului de dotare a unităților spitalicești și a cabinetelor medicale în municipiile Sibiu și Mediaș, respectiv în celelalte localitățile urbane;
- îmbunătățirea accesului populației din mediul rural la serviciile medicale de bază prin acoperirea necesarului de medici de familie;
- creșterea numărului de furnizori de servicii sociale din zonele periurbane, ZMS și ZUF;
- tendința de creștere a numărului de structuri sportive în mediul urban (municipiile Sibiu și Mediaș), respectiv a numărului de sportivi și a numărului de antrenori.
- dezvoltare constantă a infrastructurii de agrement și creșterea audienței la evenimentele culturale;
- creșterea importanței culturale, istorice și turistice a lăcașelor de cult;

➤ Scenarii/alternative de dezvoltare:

- creșterea calității serviciilor educaționale la toate nivelurile, atragerea și menținerea unui personal didactic calificat, respectiv a unui număr tot mai mare de consilieri școlari;
- creșterea nivelului de digitalizare în toate unitățile de învățământ;
- corelarea și armonizarea ofertei educaționale din învățământ cu necesitățile de pe piața muncii și cu nevoile de dezvoltare ale tinerei generații;
- construcția de noi unități spitalicești și dotarea lor cu tehnologie modernă, menite să asigure o îngrijire medicală la cele mai înalte standarde;
- îmbunătățirea gradului de dotare cu aparatură medicală a spitalelor și cabinetelor medicale specializate, precum și atragerea și menținerea unui personal medical calificat;

- dezvoltarea serviciilor medicale de bază în mediul rural, respectiv construcția de aşezăminte medico-sociale pentru persoanele vârstnice vulnerabile la nivelul zonelor periurbane, ZMS și ZUF.
- dezvoltarea infrastructurii de asistență sociale și creșterea calității serviciilor sociale din zonele periurbane, ZMS și ZUF;
- dezvoltarea infrastructurii sportive și finanțarea proiectelor de activitate sportivă, prin intermediul Agendei Sportive, inclusiv a celor de la nivel local (municipiile Sibiu, Mediaș, comunele Rășinari, Șelimbăr).
- dezvoltarea infrastructurii de agrement în special a celor din stațiunile existente și în ariile montane;
- construcția de noi lăcașuri de cult în zonele mai slab deservite din zonele periurbane;

Protecția mediului

În cadrul *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, au fost identificate următoarele prognoze, scenarii și alternative de dezvoltare la nivelul zonelor metropolitane, periurbane și a zonelor urbane funcționale:

- Prognoze:
 - pe fondul creșterii numărului de vehicule se va reduce semnificativ calitatea aerului în zonele periurbane și ZMS, respectiv ZUF Sibiu;
- Scenarii:
 - Scenariul pasiv ("Do Nothing") - este cel în care populația și autoritățile nu realizează niciun demers asupra protecției calității aerului și apei. Un astfel de scenariu va conduce la dereglarea masivă a stării calitative a apei.
 - Scenariul de Referință ("Do Minimum") - aplicarea unui management restrictiv la nivel de gospodărie privind utilizarea resursei acvatice în raport cu necesitățile familiei, fără a genera risipă;
 - Scenariul de Dezvoltare ("Do Something") - este cel prin care autoritățile publice locale și județene își prioritizează acțiunile pentru promovarea acțiunilor, măsurilor, proiectelor și programelor în vederea îmbunătățirii stării calitative a mediului acvatic;
- Alternative de dezvoltare:
 - creșterea nivelului de educație ecologică și conștiință civică a populației;
 - protecția zonelor de prelevare a apelor în scop potabil;
 - promovarea utilizării eficiente și durabile a apei;

Schimbări climatice

În cadrul *Studiului de Fundamentare privind cadrul natural și calitatea mediului*, pentru perioada 2021-2050 a fost identificat două scenarii de evoluție climatică, moderat și pesimist:

- în cea mai mare parte a zonelor periurbane și a ZUF temperaturile estimate de ambele scenarii de evoluție climatică, sunt între 8 și 10 °C, cu valorile cele mai ridicate (9 și 10° C) în ZUF Mediaș, zonele periurbane Mediaș, Copșa Mică și Dumbrăveni. În partea nordică a ZMS temperaturile estimate sunt cuprinse între 8 și 10 °C, iar în partea sudică a ZMS vor predomina temperaturile între 1-6 °C (extremitatea sudică a UAT-urilor Săliște, Tălmaciu, Boița, Gura Râului);
- În ceea ce privește cantitatea anuală de precipitații, pentru următoarele decenii se estimează, pentru ambele scenarii de evoluție climatică, valori de 600-800 mm/an pentru cea mai mare parte a suprafeței zonei metropolitane Sibiu, zonelor periurbane și a zonelor urbane funcționale. Pentru sudul și sud-vestul ZMS și ZUF Sibiu (extremitatea sudică a UAT-urilor Săliște, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Turnu Roșu, Gura Râului, Rășinari), pe baza ambelor scenarii climatice, se estimează cantități medii multianuale de 800-1300 mm/an în deceniile următoare (în perioada istorică recentă în aceste areale au înregistrat cantități de 700-1000 mm).

Profil și capacitate administrativă

În *Studiul privind capacitatea administrativă de implementare a P.A.T.J. Sibiu*, au fost identificate următoarele prognoze și scenarii la nivelul zonelor metropolitane, periurbane și a zonelor urbane funcționale:

- creșterea sumelor atrase din fonduri externe (PNRR, POR), a veniturilor din subvenții (programul “Anghel Saligny”), ceea ce va conduce la modernizarea comunităților locale prin finanțarea dezvoltării infrastructurii (drumuri județene și comunale, stații de epurare a apei, introducerea apei potabile și a rețelei de canalizare, introducerea sau extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale);
- creșterea veniturilor proprii ale UAT-urilor din zona periurbană Sibiu;

6. SINTEZA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Coridoare de transport de interes național/european

Județul Sibiu prezintă o poziție favorabilă în teritoriu având acces direct la Aeroportul Internațional Sibiu, se află pe traseul autostrăzii A1 având acces facil pe cale rutieră cu Alba-Iulia, vama Nădlac (granița de vest), cu polii de dezvoltare Târgu Mureș (DN14), Pitești (DN7) și cu polii de creștere economică Brașov (DN1), Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, București. Aeroportul Internațional Sibiu asigură operarea unui număr de 6 companii aeriene și acoperă aproximativ 13 destinații europene de zboruri, precum și extra europene prin curse charter. Numărul total de pasageri care au tranzitat aeroportul în anul 2022 a fost de 621 514, cu o creștere de 68% față de 2016.

Conectivitatea feroviară a județului cu alte centre urbane este una bună, fiind deservită de căi ferate cu legături principale la nivel național, având acces direct la magistrala 200 (Brașov-Arad-Curtici) și magistrala 300 (București-Oradea-Episcopi Bihor). Cu toate acestea viteza de circulație a trenurilor de pasageri este redusă, fiind necesară modernizarea infrastructurii feroviare care să permită circulația trenurilor de mare viteză atât la nivel județean, cât și regional și național.

Structura policentrică în teritoriu la nivel regional/național/european. Orașe-poartă, rol și relații de influență și legătură cu localitățile din județul Sibiu

Populația urbană din județul Sibiu în 2022 a reprezentat 66 % din populația totală a județului, iar populația rurală 34 %. În ceea ce privește populația medie a unei comune aceasta era de 2 990 de locuitori în anul 2022, situată sub media națională de 3 356 de locuitori/comună. Populație medie urbană la nivelul județului fiind de 28 112 de locuitori sub media pe țară de 38 675 de locuitori. Orașele cu cea mai mică populație din județ sunt Ocna Sibiului 4 235 de locuitori și Miercurea Sibiului 4 724 de locuitori la 1 iulie 2022. La nivelul județului Sibiu se înregistrează o concentrare de 35.28 % a populației în municipiul Sibiu, 11.74 % în municipiul Mediaș și 19.09 % în celelalte orașe, astfel județul Sibiu încadrându-se în categoria județelor cu un nivel ridicat de urbanizare.

Ponderea populației care trăiește în localități mici sub 3000 de locuitori, reprezintă o pondere de 11.56 % în județul Sibiu, 14.96 % la nivelul Regiunii Centru, 13.83 % la nivel național, 11.39 % la nivelul Europei Centrale și de Est și 12.38 % la nivel european. Ponderea populației care trăiește în localități între 5000-15 000 de locuitori prezintă o pondere de doar 12.06 % la nivelul județului Sibiu, prezentând valori mai ridicate la nivel regional (19.29 %), național (20.97%), european (18.75 %).

Numărul localităților din județul Sibiu cu o populație sub 3000 de locuitori reprezintă 46.88 % din numărul total de localități din județ, respectiv 51.93 % din numărul total de localități din Regiunea Centru, 49.54 % din numărul total de localități din țară, 68.51 % din numărul total de localități din Europa Centrală și de Est (UE-11) și 76.19 % din numărul total de localități din Europa (UE-27). În ceea ce privește numărul localităților cu o populație între 3000-15 000 de locuitori, acestea reprezintă: 45.31 % din numărul total de localități din județul Sibiu, 41.55 % din numărul total de localități din Regiunea Centru, 45.71 % din numărul total de localități din țară, cu o pondere mai scăzută de 25.39 % din numărul total de localități din Europa Centrală și de Est și 18.08 % din numărul total de localități din Europa. Localitățile cu o populație de peste 15 000 de locuitori reprezintă doar 7.81 % din numărul total de localități din județul Sibiu. Orașele Dumbrăveni, Tălmăciu, Săliște, Copșa Mică cu o populație cuprinsă între 5000-10 000 de locuitori au capacitate limitată de polarizare în teritoriu, la fel și orașele cu o populație de sub 5000 de locuitori, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului care nu îndeplinesc chiar toate cerințele mediului urban.

La nivelul județului predomină localitățile mici sub 15 000 de locuitori care reprezintă aproximativ 92% din localitățile din județ (Tabel 2.6). Orașele sub 10 000 de locuitori nu au suficientă capacitate de polarizare și/sau nu îndeplinesc în totalitate cerințele mediului urban, respectiv există câteva localități rurale mai izolate care prezintă o accesibilitate scăzută față de un centru urban. Pentru o dezvoltare echilibrată a județului este importantă dezvoltarea unor relații de cooperare urban-rural, respectiv între municipii și orașe în vederea reducerii disparităților teritoriale. Ariile de polarizare ale centrelor urbane Dumbrăveni, Tălmăciu, Săliște, Copșa Mică, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului sunt mai puțin extinse, având o forță de polarizare redusă. Orașele Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului cu o populație de sub 5000 de locuitori nu îndeplinesc chiar toate cerințele mediului urban și au o capacitate scăzută de auto susținere financiară. Fluxul de navetiști spre aceste centre urbane este destul de scăzut. Este necesară creșterea competitivității acestor orașe prin crearea de noi oportunități economice și sprijinirea dezvoltării durabile a acestora.

Poli de creștere, poli de dezvoltare, centre urbane

Municipiul Sibiu urmează tendința polilor de creștere și dezvoltare de la nivel național, în ceea ce privește rata de creștere a populației în localitățile periurbane, în intervalul 2014-2022. Procesul de suburbanizare este generat de oferta funciară accesibilă în vecinătatea municipiului Sibiu unde există rezerve importante de teren și zone în curs de dezvoltare: Cislădie, Șelimbăr, Șura Mică, Șura Mare, Cristian, Roșia.

La nivelul zonei periurbane Mediaș, s-a remarcat o migrare a populației spre localitățile rurale situate în vecinătatea municipiului Mediaș, cum ar fi Brateiu 5.7 %, Moșna (0.6%) și Târnava (0.87%), localități care au înregistrat o creștere a populației în perioada 2014-2022. Acest proces de suburbanizare se poate observa și în cazul polilor de dezvoltare și de creștere din țară.

În acest context, este importantă creșterea accesibilității între centrele urbane polarizatoare și localitățile dinamice aflate în vecinătate, prin dezvoltarea sistemului de transport public, promovarea mijloacelor alternative de circulație și încurajarea utilizării acestora în locul autoturismelor personale pentru deplasări cotidiene.

Orașul Cisnădie a înregistrat o rată de creștere a populației de 35 % în perioada 2014-2022, reprezentând a doua creștere procentuală din județ după comuna Șelimbăr și o creștere a suprafeței intravilane de 128 %. Populația orașului Avrig a înregistrat o rată de descreștere de 2.6% în intervalul analizat, principalul motor al creșterii zonelor construite a fost expansiunea comercială, orașul ocupând locul 5 în cadrul județului în ceea ce privește numărul de unități comerciale și de retail. Populația orașului Agnita este în scădere, înregistrând o rată de descreștere a populației de 7.5 % în perioada 2014-2022, economia orașului este statică, conectivitatea în raport cu celelalte localități din județ nu este una favorabilă, acesta nu este traversat de drumuri naționale și nu are acces la rețeaua feroviară.

Zone metropolitane

La nivelul ZMS numărul populației după domiciliu în intervalul 2014-2022 este într-o ușoară creștere, înregistrând o rată de creștere de 4 %, cea mai mare rată a fost înregistrată în comuna Șelimbăr (104%), orașul Cisnădie (35%), Șura Mică (20%), Șura Mare (16 %). Populația municipiului Sibiu a înregistrat o rată de descreștere de 2.8 % la fel și comunele Râu Sadului (11%), Boița (6.3%), Loamneș (4.3%), Rășinari (3.5%), Racovița (3%).

Densitatea populației în zonele intravilane din municipiul Sibiu (3322 de locuitori/km²) și orașul Cisnădie (7670 de locuitori/km²) se apropie doar de pragul minim necesar pentru a susține un transport public eficient (3000 de locuitori/km²), dar orașele Săliște (637 de locuitori/km²), Ocna Sibiului (1226 de locuitori/km²) se află departe de valoarea considerate optimă, fiind necesară o creștere a gradului de compactitate a acestor orașe.

La nivelul ZMS, populația matură tânără cu vârstă cuprinsă între 25-49 este predominantă și reprezintă 38.6 % din populația totală a ZMS, iar populația cu vârstă cuprinsă între 50-64 care urmează să iasă din câmpul muncii reprezintă 20 %.

În anul 2021 la nivelul ZMS s-a înregistrat un spor natural negativ, rata natalității (8.8‰) a fost inferioară ratei mortalității (12.2‰), la fel și în municipiul Sibiu unde rata natalității a fost de 7.4 ‰, iar rata mortalității 12.8 ‰. Cea mai mare rată de natalitate la nivelul ZMS a fost înregistrată în comunele Șelimbăr, Vurpăr,

Gura Râului. Majoritatea UAT-urilor din ZMS au spor natural negativ, excepție făcând comunele Șelimbăr, Roșia și orașul Cisnădie unde sporul natural a fost unul pozitiv în anul 2021.

La nivelul ZMS la sfârșitul anului 2022 au fost înregistrate 19 149 de unități economice reprezentând 76% din numărul total de firme din județul Sibiu. Dintre acestea în municipiul Sibiu sunt concentrate 73 % din numărul total de firme din ZMS, urmat de Șelimbăr cu 6%, Cisnădie cu 6%, Avrig cu 2% și Tâlmaciu cu 2%. La nivelul ZMS este important să se asigure o accesibilitate ridicată către aceste unități economice prin punerea la dispoziția locuitorilor unor multiple alternative de mobilitate.

În ceea ce privește structura comercială prezentă în cadrul județului, aceasta este orientată preponderent spre zonele urbane și periurbane (Șelimbăr, Rășinari, Cristian, Orlat, Șura Mică, Șura Mare). Cele mai multe spații comerciale și de retail din zona metropolitană Sibiu, se regăsesc în municipiul Sibiu 1 133, Șelimbăr 208, Cisnădie 95, Avrig 62, Tâlmaciu 34 și Săliște 27.

Densitatea spațiilor comerciale și de retail în zonele intravilane prezintă valori ridicate în localitățile cu o densitate ridicată a populației: orașele Cisnădie 28.51 (km²), Șelimbăr (25.01 km²), municipiul Sibiu (22.81/km²), orașele Tâlmaciu (9.72 km²), Avrig (8.35 km²). În comuna Vurpăr s-a remarcat o densitatea scăzută a spațiilor comerciale și o densitate relativ ridicată a populației în zonele intravilane (2066 loc/km²), fiind necesară amenajarea unor noi unități comerciale.

Numărul mediu al salariaților la nivelul ZMS a cunoscut o tendință generală de creștere în perioada 2014-2021, cu o ușoară scădere în anul pandemic 2020. Analizând numărul de șomeri, s-a remarcat o tendință descendentă a acestora la nivelul ZMS, excepție făcând anul 2020 când numărul șomerilor în anul de pandemie a fost ceva mai ridicat la nivelul ZMS.

Zona Metropolitană Sibiu prezintă o poziție favorabilă, dispune de un aeroport internațional, este străbătută de autostrada A1, de drumurile naționale europene și de o magistrală feroviară (CF 200).

În ceea ce privește accesibilitatea, 39 % comunele ZMS sunt cuprinse în izocrona rutieră de 15 de minute, iar din 95 % din comune sunt cuprinse în izocrona rutieră de 30 de minute, excepție făcând comuna Râu Sadului. Cea mai puternică axă de accesibilitate fiind cea către Cisnădie (20 de minute), Săliște (20-25 de minute), Tâlmaciu (25 de minute), urmând Miercurea Sibiului (30-35 de minute) și Avrig (35 de minute).

În perioada 2014-2021 suprafețele intravilane ale centrelor urbane din ZMS au cunoscut o creștere spectaculoasă în orașul Avrig, orașul Cisnădie și una mai moderată în municipiul Sibiu, limita municipiului nu a suferit modificări mari menținând caracterul său compact.

În perioada 2014-2021 s-a constatat o expansiune a zonelor rezidențiale la nivelul localităților din vecinătatea municipiului Sibiu, cu intensitate ridicată în Șelimbăr, orașul Cisnădie, Roșia, Gura Râului, Șura Mică, Șura Mare, Rășinari. Această expansiune a zonelor construite la nivelul localităților din vecinătatea municipiului Sibiu, coroborate cu rata de creștere a populației în aceste localități, evidențiază o tendință de migrație a populației către localitățile situate în proximitatea municipiului Sibiu. Aceste localități sunt atractive, deoarece dispun de resurse mai extinse de teren față de centrul urban pentru construirea unor noi zone rezidențiale și prezintă o accesibilitate ridicată față de municipiul Sibiu. Este important ca documentațiile de urbanism să se realizeze astfel încât să se urmărească valorificarea cât mai eficientă a rezervelor de teren din interiorul acestor localități. Orașul Sibiu și Mărginimea Sibiului sunt principalii poli de atractivitate ai migrației intrajudețene.

Evoluția numărului de locuințe și a autorizațiilor de construite eliberate pentru sectorul rezidențial în intervalul 2014-2021, evidențiază o dezvoltare imobiliară intensă pentru comuna Șelimbăr, orașul Cisnădie și ceva mai moderată în comunele Roșia, Șura Mică, Șura Mare, Cristian, Avrig.

La nivelul ZMS în intervalul 2014-2021 numărul total al locuințelor a crescut cu 25 %, iar cel al autorizațiilor de construire cu 27%. La nivel de UAT, cea mai mare creștere a numărului de locuințe a fost înregistrată în comunele Șelimbăr (208 %), Cisnădie (83 %), Roșia (25 %), Gura Râului (25 %), municipiul Sibiu (18 %), iar cele mai multe autorizații de construire eliberate pentru categoria clădirilor rezidențiale au fost eliberate pentru orașele Cisnădie, Șelimbăr, municipiul Sibiu, Cristian, orașul Avrig, Șura Mare, Roșia, Șura Mică, Săliște, Tălmăciu. Tot în această perioadă cele mai multe locuințe s-au construit în comuna Șelimbăr în medie 800 de locuințe noi în fiecare an, municipiul Sibiu în medie 790 de locuințe și Cisnădie 640 de locuințe noi. În comunele periurbane ale municipiului Sibiu suprafața locuibilă a înregistrat cele mai mari creșteri în anul 2021 comparativ cu 2014: Șelimbăr (158 %), Roșia (31%), Șura Mică (24%), Șura Mare (19%), Cristian (17%), orașele Cisnădie (72%), Săliște (16%). Aceste valori indică o cerere mare de locuințe, datorită prețurilor mai mici și accesibilității ridicate față de municipiul Sibiu.

În perioada 2014-2021 creșterea suprafeței locuibile se corelează puternic cu creșterea populației în majoritatea comunelor și orașelor din ZMS, corelația fiind mai slabă în cazul comunelor Sadu și Vurpăr, unde creșterea suprafeței locuibile se datorează pe lângă creșterea populației probabil construirii de reședințe secundare sau creșterii nivelului de trai al populației.

Zone periurbane

La nivelul județului Sibiu, municipiul Sibiu, orașele Cisnădie, Copșa Mică și Dumbrăveni prezintă o valoare de densitate a populației de peste 3000 locuitori/km² ceea ce le permite organizarea unui transport public eficient.

Municipiul Mediaș, orașele Agnita, Avrig, Tălmăciu și comunele Rășinari (zona periurbană Sibiu), Brateiu, Târnava (zona periurbană Mediaș) prezintă o densitate a populației în intravilan de sub 2000 de locuitori/km² fiind necesară creșterea gradului de compactitate a acestor localități. Densitatea populației în unele comune din zona periurbană a Sibiului (Poplaca, Râu Sadului, Roșia Slimnic), din zona periurbană a municipiului Mediaș (Alma, Blăjel, Micăsasa), respectiv din orașele Miercurea Sibiului și Săliște se află departe de valorile considerate a fi optime pentru organizarea unui transport public eficient. Cea mai mare rată de creștere a populației în intervalul 2014-2022 a fost înregistrată în zona periurbană Sibiu, urmată de comuna Brateiu cu o creștere ceva mai moderată (zona periurbană Mediaș), Hoghilag (zona periurbană Dumbrăveni), Turnu Roșu (zona periurbană Tălmăciu), Merghindeal (zona periurbană Agnita).

În comunele din zona periurbană Sibiu unde s-au înregistrat creșteri însemnate ale populației, numărul autorizațiilor de construire și suprafața locuibilă prezintă de asemenea valori ridicate. În comunele și orașele din celelalte zone periurbane s-a observat o rată de creștere a populației de sub 6% în intervalul 2014-2022, creșteri relativ reduse ale suprafeței locuibile (excepție făcând comuna Brateiu, Porumbacu de Jos, municipiul Mediaș, orașul Tălmăciu), respectiv un număr redus de autorizații de construire la 1000 de locuitori. Aceste valori mai reduse pot fi puse pe seama evoluției generale a economiei și a dezvoltării acestor zonelor periurbane.

Structura comercială prezentă în cadrul județului este orientată preponderent spre zonele urbane și periurbane. Cele mai multe unități comerciale se regăsesc în zona periurbană Sibiu (78 % din totalul pe județ), Mediaș (13% din totalul pe județ), urmată de zona periurbană Cisnădie (4.7 % din totalul pe județ), iar cele mai puține în zonele periurbane Miercurea Sibiului, Dumbrăveni, Săliște. Densitatea spațiilor comerciale și de retail în zonele intravilane prezintă valori ridicate în general în municipiile și orașele cu o densitate ridicată a populației.

În comunele Bazna, Hoghilag, Valea Viilor, Ațel, Brateiu, Biertan se poate observa o densitate scăzută a spațiilor comerciale și o densitate relativ ridicată a populației în zonele intravilane. Este necesară amenajarea unor noi unități comerciale în zonele rurale, în special unde densitatea populației este ridicată, iar densitatea unităților comerciale este redusă (Ațel, Alțina, Bazna, Biertan, Brateiu, Hoghilag, Merghindeal, Mihăileni, Valea Viilor, Vurpăr).

Zone urbane funcționale

Municipiile Sibiu și Mediaș, orașele Avrig, Cisnădie, Miercurea Sibiului, Săliște și Tâlmăciu sunt centre polarizatoare pentru localitățile rurale din vecinătate, datorită locurilor de muncă pe care le oferă, dotărilor și serviciilor de care dispun. În ceea ce privește accesibilitatea, 32 % din comunele ZUF Sibiu sunt cuprinse în izocrona rutieră de 15 de minute, 79 % sunt cuprinse în izocrona rutieră de 30 de minute, iar izocrona de 45 de minute cuprinde toate comunele. Comunele din ZUF Mediaș sunt cuprinse în izocrona de 25 de minute, iar comunele din celelalte ZUF în cea de 20 de minute.

Zonele urbane funcționale la nivelul județului nu sunt suficient de coezive, nu au planuri sau strategii comune de dezvoltare, o promovare comună pentru atragerea investitorilor, turiștilor, realizarea de investiții în infrastructură comune, care să permită funcționarea acestora ca motoare de dezvoltare în cadrul județului.

SURSE BIBLIOGRAFICE

- Aeroportul Sibiu, 2022. Online: www.sibiuaairport.ro.
- AP (2021) Acordul de Parteneriat 2021-2027. Online: <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>.
- AT (2030) Agenda Teritorială 2030. Online: https://territorialagenda.eu/wp-content/uploads/TA2030_RO_rezumat.pdf
- Benedek, 2019. Studiul de fundamentare privind definirea zonelor periurbane din județul Cluj în scopul realizării planului de amenajare a acestora. Presa Universitară Clujeană.
- CLC (2018) CORINE Land Cover 2018- Copernicus Land Monitoring Service.
- CNAIR, 2022. Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România. Online: www.cnadnr.ro.
- ESPO (2019) A Territorial Reference Framework for Europe. Final Report, 03/05/2019.
- INS (2022) Institutul Național de Statistică - Tempo Online. Online: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>
- INS, 2017. Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060.
- ITM (2022) Inspectoratul Teritorial de Muncă Sibiu.
- MDLPA (2021) Disparități teritoriale în România. Studiu de fundamentare. Direcția politici și strategii. București, august, 2021.
- MDLPA, (2018) Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrație, Direcția Generală Dezvoltare Regională și Infrastructură. Raport privind starea teritoriului 2018. Online: <https://www.mdlpa.ro>.
- MPGT (2016) Master Planului General de Transport al României. Online: <http://www.mt.gov.ro>.
- ORS, 2022. OpenRouteService. Online: <https://classic-maps.openrouteservice.org>.
- PATN (2001) Planul de Amenajare a Teritoriului Național.
- PDR Centru (2020) Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027. Online: <http://www.adrcentru.ro>.
- PMUD Agnita. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Agnita.
- PMUD Mediaș. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Mediaș.
- PNR (2022) Programul Național de Reformă. Guvernul României, București, aprilie 2022.
- Politica Urbană a României, 2022. Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035.
- RIS 3 Centru (2020) Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021-2027. Online: <http://www.adrcentru.ro>.
- RPL (2011) Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011.
- RPL (2021) Recensământul Populației și al Locuințelor, 2022.
- SDTR (2015) Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, România policentrică 2035.
- SIDU (2022). Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sibiului pentru perioada 2021-2030.
- SNL (2022) Strategia Națională a Locuirii 2022-2050. MDLPA, Online: http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2022/05/4_cq06fz23gjvw8tmpx5.pdf
- Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Sibiu – 2030. Online: https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2022/07/Strategia-de-dezvoltare-socio-economica-a-judetului-Sibiu_versiunea-preliminara.pdf.
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030. Guvernul României în 9 noiembrie 2018. Online: <https://dezvoltaredurabila.gov.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030-i>.
- Tripathy, P., Kumar A. (2019) Monitoring and modelling spatio-temporal urban growth of Delhi using Cellular Automata and geoinformatics. *Cities*, 90, 52-63.
- UN-Habitat (2016) State of European Cities Report 2016. Online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/cities-report/state_eu_cities2016_en.pdf.

ANEXE

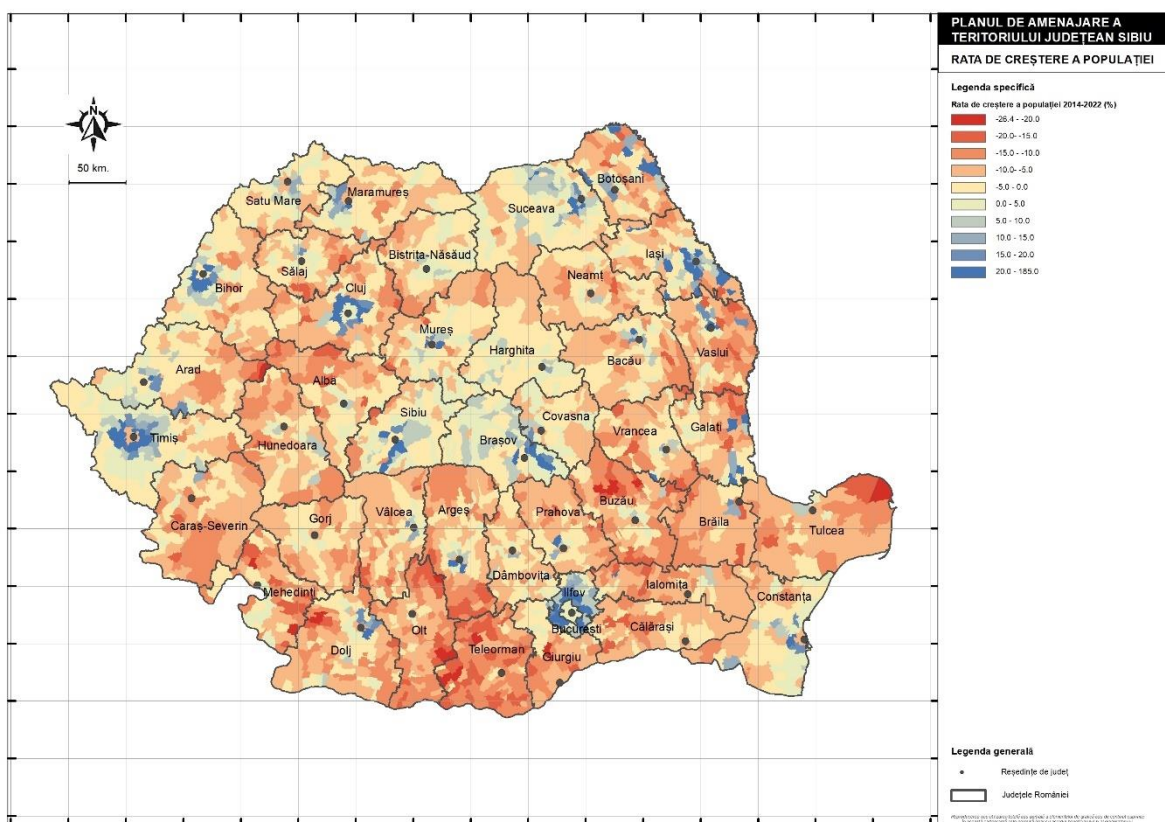
Anexa 1. EVOLUȚIA POPULAȚIEI LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021

Denumire UAT	Populație 2011	Populație 2021	Rata de creștere/descreștere (%) 2011-2021
SIBIU	147245	134308	-9
MEDIAȘ	47204	39505	-16
CISNĂDIE	14282	22277	56
AVRIG	12815	12534	-2
AGNITA	8732	7564	-13
DUMBRĂVENI	7388	6238	-16
ȘELIMBĂR	7028	17492	149
TĂLMACIU	6905	6711	-3
SĂLIȘTE	5421	5710	5
RĂȘINARI	5416	5362	-1
COPȘA MICĂ	5404	4570	-15
ROȘIA	5241	6074	16
ȘEICA MARE	4470	3925	-12
MIERCUREA SIBIULUI	3910	3619	-7
BAZNA	3792	3329	-12
ȘURA MARE	3769	4529	20
JINA	3750	3396	-9
AXENTE SEVER	3690	3286	-11
CRISTIAN	3665	4116	12
GURA RĂULUI	3621	3522	-3
SLIMNIC	3581	3459	-3
OCNA SIBIULUI	3562	3434	-4
BRATEIU	3415	3333	-2
MOȘNA	3335	2939	-12
LASLEA	3327	3100	-7
ORLAT	3205	2964	-8
PORUMBACU DE JOS	3061	2876	-6
LOAMNEȘ	2997	2562	-15
NOCRICH	2868	3188	11
TÂRNAVA	2858	3007	5
DÂRLOS	2820	2615	-7
RACoviȚA	2760	2606	-6
IACOBENI	2757	2780	1
ȘURA MICĂ	2606	3239	24
BIERTAN	2590	2239	-14
VURPĂR	2557	2778	9
POIANA SIBIULUI	2548	2346	-8
ARPAȘU DE JOS	2502	2594	4
TURNU ROȘU	2415	2340	-3

SADU	2365	2561	8
BLĂJEL	2284	1967	-14
HOGHILAG	2172	2123	-2
MICĂSASA	2058	1698	-17
BÂRGHIȘ	2015	1894	-6
PĂUCA	1929	1535	-20
ALMA	1886	1692	-10
VALEA VIILOR	1873	1962	5
POPLACA	1802	1782	-1
BOIȚA	1613	1410	-13
ȘEICA MICĂ	1589	1519	-4
TILIȘCA	1574	1351	-14
ALȚINA	1562	1533	-2
BRĂDENI	1441	1368	-5
CHIRPĂR	1434	1489	4
AȚEL	1429	1263	-12
APOLDU DE JOS	1350	1184	-12
CĂRȚIȘOARA	1243	1260	1
MERGHINDEAL	1212	1502	24
MIHĂILENI	1036	973	-6
MARPOD	1017	982	-3
CĂRȚA	906	1042	15
LUDOȘ	746	584	-22
BRUIU	703	671	-5
RÂU SADULUI	571	514	-10
TOTAL	397322	388325	-2.3

Sursa datelor: RPL 2011 și 2021

Anexa 2. RATA DE CREȘTERE A POPULAȚIEI 2014-2022 (%) LA NIVELUL NAȚIONAL

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2022, date prelucrate de autori